

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
สิงหาคม 2554

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

สิงหาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
สิงหาคม 2554

พิรุณโปรย สำโรงทอง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน, อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟบางนา อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มควบคุมสอนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้งสองกลุ่ม และ ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแบบ t -test for independent samples และแบบ t -test for dependent samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF THE ACHIEVEMENT AND ATTITUDE IN THAI OF MATHAYOM
SUKSA V STUDENTS THROUGH THE ELECTRONIC BOOK
AND THE TEACHER' S MANUAL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

August 2011

Pirounproy Samrongthong. (2011). **A Study of the Achievement and Attitude in Thai of Mathayomsuksa V Students Through the Electronic Book and the Teacher's Manual**. Master thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Sanong Thongpan, Dr. Rachan Bunthima.

The purpose of this study was to study the Achievement and Attitude in Thai of Mathayomsuksa V Students Through the Electronic Book and the Teacher's Manual.

The samples used in this study were 80 Mathayomsuksa V students in the first semester of 2010 academic year at St. Joseph Bangna School, Amphur Muangsamutprakarn, Samutprakarn Province. The samples were simply randomized and divided into the experimental group and the control group with 40 students in each. The randomized control group pretest – posttest design was used in this study. The experimental group was taught through the Electronic Book and the control group was taught through the teacher's manual. Each group was taught with the same content for sixteen 50 minutes periods.

The instruments were a Thai Achievement test and questionnaires on Attitude in Thai. The data were statistically analyzed by t –test for independent samples and t –test for dependent samples

The results of this study indicated that :

1. The achievement towards Thai between the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
2. The achievement towards Thai of the experimental group before and after the experiment was significantly different at the .05 level.
3. The achievement towards Thai of the control group before and after the experiment was significantly different at the .05 level.
4. The attitude in Thai between the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
5. The attitude in Thai of the experimental group before and after the experiment was significantly different at the .05 level.
6. The attitude in Thai of the control group before and after the experiment was significantly different at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ของ

พิรุณโปรย สำโรงทอง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

วันที่..... เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

(รองศาสตราจารย์ตรูเนตร อั้งซสวัสดิ์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา วัฒนาศรี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ผู้วิจัยชาวซึ่งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา วัฒนศิริ รองศาสตราจารย์ตรุเนตร อัชชสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.สนอง ทองปานอาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ เซอร์เรจินา ชมไพศาล ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์โยเซฟ ระยอง ที่ท่านกรุณาสนับสนุน ส่งเสริมและให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษา ต่อในระดับปริญญาโท เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ผู้วิจัยจึงมีโอกาสดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ เซอร์ดอมินิก กิจเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ที่ท่านได้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ตลอดเวลาในการดำเนินการทดลอง ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณาจารย์โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนาทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการทดลองหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อน นิสิตปริญญาโท เอกการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย ทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยตลอดมาจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคุณแม่ลักษณา สำโรงทอง ผู้ให้ความรัก ความหวังใจ และใส่ใจในสุขภาพของผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทำวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยดี และขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนในตระกูลสำโรงทอง ที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอ ขอขอบคุณคุณจิราพร รัญญูคุปต์ ที่ให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์และอำนวยความสะดวกในการจัดทำงานวิจัยนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บุพการี รวมทั้งครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

พิรุณโปรย สำโรงทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ตัวแปรที่ศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
สมมติฐานในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย	14
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	14
ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	15
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	18
กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	21
การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	23
ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	27
ความหมายของเจตคติ	27
ความสำคัญของเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	28
องค์ประกอบของเจตคติ	29
ลักษณะของเจตคติ	32
ประโยชน์ของเจตคติ	32
มิติของเจตคติ	32
ทฤษฎี แนวคิดและการเกิดเจตคติในการเรียนภาษาไทย	33
วิธีการวัดเจตคติ	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	42
ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	42
ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	44
รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	46
โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	49
หลักการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	49
ซอฟต์แวร์ในการเขียนและการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	51
ฮาร์ดแวร์สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	51
กระบวนการจัดทำและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	52
ความแตกต่างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับหนังสือทั่วไป	52
ประโยชน์ ข้อดีและข้อจำกัดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	55
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครู	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
วิธีการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	
โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	69
วิธีการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู	70
การหาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	71
การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การจัดกระทำข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
สถิติพื้นฐาน	77
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	78
สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	91
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	91
สมมติฐานในการวิจัย.....	91
วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
อภิปรายผลการวิจัย.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก.....	108
ภาคผนวก ข.....	110
ภาคผนวก ค.....	126
ภาคผนวก ง.....	137
ภาคผนวก จ.....	144
ภาคผนวก ฉ.....	151
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	154

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย.....	75
2 แบบแผนการทดลอง.....	76
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	85
4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	86
5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	87
6 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	88
7 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	89
8 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	90
9 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย.....	138
10 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย.....	140
11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	142
12 การหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	145
13 แสดงการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	148
14 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	152
15 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบของเจตคติ.....	31
2 พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย.....	34

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ประเทศไทยมีภาษาประจำชาติของตนเอง เป็นเอกลักษณ์ และความภาคภูมิใจ ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความ เป็นไทย ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษา ไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ความว่า “... เราโชคดีที่มีภาษาเป็นของเราเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ ในทางการออกเสียงให้ออกเสียงอย่างถูกต้อง ชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษา ให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นสิ่งสำคัญ ปัญหาที่สามคือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานับว่าไม่ร่ำรวยพอจึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...” จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เห็นได้ว่าภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่าง สันติสุข เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

ดังนั้นเห็นได้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งที่คนไทยต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญแตกฉานเป็นอย่างดี มีความภาคภูมิใจในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นมรดกล้ำค่าที่คนไทยทุกคนควรช่วยกันธำรงรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตาม จุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาเป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ดี มิใช่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การใช้ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะและประสบการณ์ ในการจัดประสบการณ์ทางด้านภาษาต้องอาศัยทักษะภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเป็นพื้นฐาน ยังเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฯ (ไชยชัย 2536: 1)

การใช้ภาษาไทยจึงเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนไทยทุกคน เพราะต้องใช้ภาษาในการฟัง พูด อ่านและเขียน ติดต่อกัน สื่อสารในการปฏิบัติงานและการศึกษาค้นคว้า ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนตลอด ภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด ตามควรแก่วัยและจะเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ให้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน การที่นักเรียนจะบรรลุถึงคุณภาพผู้เรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ได้นั้น ขึ้นอยู่กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกระบวนการจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีครูผู้สอน เป็นผู้แนะนำวิธีการให้กับนักเรียนเป็นฝ่ายเลือกวิธีการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551: 4) ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดและเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

กระทรวงศึกษาธิการ เล็งเห็นความสำคัญของการ จัดการเรียนการสอน ภาษาไทยว่าเป็นพื้นฐานทางภาษาในการแสวงหาความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539 – 2550 เรื่องหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานภาษาไทย เพื่อรองรับและพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539)

ปัจจุบันโลกเจริญก้าวหน้าด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จนกลายเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร วิธีการสอนที่เน้นนักเรียนท่องจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ จึงใช้ไม่ได้ผลอีกต่อไปเพราะความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นมีมากมาย เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงทุกขณะ นักเรียนไม่สามารถจดจำความรู้ทั้งหมดได้และเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว ความรู้ที่ได้รับจากการท่องจำไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงของนักเรียนได้เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ในปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 1) และการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแนวความคิดไปจากเดิม โดยไม่เน้นการอ่านออก เขียนได้เพียงอย่างเดียวแต่มุ่งหวังให้นักเรียนได้นำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

จากสภาพ ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันเกิดจากจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีมากเกินไป ยากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดความรู้พิเศษและขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ขาดการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ครูมุ่งแต่เนื้อหาในการถ่ายทอดมากเกินไป จึงมีผลทำให้เป็นปัญหาต่อการสอนภาษาไทยจริง เพียรชอบ (2535: 11–15) กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยว่า เนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นมาก การจัด

กิจกรรมไม่น่าสนใจ ครูขาดความรู้พิเศษและขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประกอบการสอน จึงทำให้ชั่วโมงภาษาไทยไม่สนุกสนานเท่าที่ควร อีกทั้งครูไม่คิดค้นวิธีการสอนและนำสื่อที่น่าสนใจ ที่เหมาะกับวัยของนักเรียนมาใช้ ให้เกิดประโยชน์ รัตนา ศุภจตุรัส (2534: 11-15) กล่าวเสริมอีกว่า นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะวรรณคดีไทยน่าเบื่อ ไม่อยากเรียน และครูผู้สอนเจ้าระเบียบ ขี้บ่น จุกจิกจู้จี้ เกรงในระเบียบวินัยมากเกินไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความสามารถในการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียน ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ครูจึงควรจัดกิจกรรมการเรียน โดยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าสนใจ ใครู้ใครเรียนมากขึ้น สร้างสื่อที่เร้าให้เกิดความสนใจ อยากเรียนมากขึ้น

จากการเปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ในปีการศึกษา 2551-2553 พบว่าผลการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา มีผลคะแนนลดต่ำลงทุกปี และจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2553 ผลการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากผลคะแนนที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษาและวรรณคดีไทย อยู่ในเกณฑ์ ต่ำมาก สาเหตุจากนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจการเรียนวิชาภาษาไทย เพราะเห็นว่าภาษาไทยมีเนื้อหาวิชามาก ะ ขำใจยาก และน่าเบื่อ เป็นผลให้นักเรียน ไม่สนใจฝึกทักษะทางด้านภาษาไทย โดยเฉพาะการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา และวรรณคดีไทย สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง เกิดจากวิธีการสอนของครู ที่ยังเน้นบทบาทให้ ครูเป็นผู้ดำเนินการสอน นักเรียน ขาดโอกาสในการฝึกคิดและฝึกทักษะทางภาษา สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538: 10-12) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาภาษาไทย เพราะเนื้อหาซ้ำซาก จำเจ และครูยังขาดเทคนิคการสอนที่เร้าใจ ขาดความเอาใจใส่ที่จะพยายามคิด หรือหาวิธีสอนที่แปลกใหม่หรือวัสดุ อุปกรณ์ที่ก้าวหน้าเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน ของตนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีบรรยายเนื้อหาตามหนังสือเรียน โดยยี่ ดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีเวลาเรียน 2 คาบในสัปดาห์ เวลาไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมแปลกใหม่ ทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ครูต้องเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน ควรลดบทบาทของตนเอง และให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้และเจตคติต่อการเรียน หากครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวทั้ง 4 ด้านคือ ได้ เคลื่อนไหวปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ใช้ความคิด ได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเกิดอารมณ์ ความรู้สึกอันจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตน การมีส่วนร่วมในลักษณะ ดังกล่าวจะเป็นปัจจัย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงได้ดี หมายถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น (ซึ่งอาจเป็นความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ ฯลฯ) จากกระบวนการที่บุคคลรับรู้และจัดกระทำต่อสิ่งเร้า เชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตน จนเกิด เป็นความหมายที่ตนเข้าใจอย่างแท้จริง (ทิตนา แคมมณี. 2553: 121)

การสอนภาษาไทยเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ผู้สอนจะต้องให้ความสนใจและศึกษาเป็นพิเศษ นอกจากศึกษาตัวเด็กแล้วยังต้องศึกษาวิธีการ กิจกรรมและสื่อการสอนที่จะนำมาช่วยให้การเรียนของเด็กและการสอนภาษาของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (อัมพร อังศรีพวง. 2545: 4-5) การจัดการเรียนการสอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด สำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนและพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างอิสระและร่วมมือกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ ที่สำคัญ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้ อยากเห็นและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล (ประพันธ์ เรืองณรงค์; และเฉลิม มากนวล. 2545: 4) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงเริ่มเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ประกอบกับในระยะหลังเทคโนโลยีทางการศึกษาได้พัฒนา ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และ โทรคมนาคมรุดหน้าไปอย่างมาก การศึกษาจึงได้นำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้จึงได้ขยายออกไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีทำให้เกิดการเรียนรู้แบบใหม่ (ทศนา แชมมณี. 2553: 149) และการนำสื่อหรือนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น รู้จักสืบค้นข้อมูล สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ปรับปรุง 2544) ในหมวด 9 มาตราที่ 64,65,66 และ 67 ได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อ และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมถึงติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 9-10) กล่าวว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการนำเอาความรู้ แนวความคิด และกระบวนการตลอดจน เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ อันเป็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์มาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา มีความหมายมากขึ้นเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในปัจจุบัน สื่อนวัตกรรมทางการศึกษาที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มีหลายหลาย

สื่อเทคโนโลยีโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์นับเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากผู้เรียนมาก เนื่องจากทันต่อเหตุการณ์และวิวัฒนาการที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงเทคนิคและวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นผลให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง คอมพิวเตอร์เป็นสื่อที่มีความสามารถทำงานได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และตอบโต้กับคอมพิวเตอร์ได้ นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลที่รวดเร็วและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี โดยใช้บทเรียนที่มีตัวอักษร กราฟิก เสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว และยังมีงานซ้ำ ๆ โดยไม่เบื่อหน่าย ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียกดูเนื้อหา สามารถทบทวนข้อมูลกลับไปกลับมาได้หลายครั้งจนเกิดความเข้าใจ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-book เป็นนวัตกรรมใหม่ในวงการหนังสือ ห้างสมุดและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นพัสดุห้องสมุดยุคใหม่ที่เปลี่ยนจากรูปแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นหนังสือที่ผลิตจากการเขียนหรือพิมพ์ตัวอักษรหรือภาพกราฟิกลงในกระดาษ หรือวัสดุชนิดอื่น เปลี่ยนมาเป็นบันทึกและนำเสนอ เนื้อหาสาระทั้งหมดเป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปสัญญาณดิจิทัล ลงในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การจัดการเรียนการสอน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ทั้งการดู การฟังในเวลาเดียวกัน ผู้เรียนสามารถอ่านเนื้อหา รูปภาพประกอบทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ รับฟัง รับชมได้จากจอคอมพิวเตอร์ทั้งแบบพกพา และตั้งโต๊ะ ในบางส่วนจะทำเป็นจุดเชื่อมโยงหลายมิติเพื่อคลิกดูภาพเคลื่อนไหวหรือคุณลักษณะพิเศษอื่น ๆ ที่สร้างไว้ บางเรื่องจะมีเสียงพลิกแต่ละหน้าเหมือนการพลิกหน้ากระดาษจริงและอาจมีแบบฝึกหัดหรือเกมให้เล่นเพื่อความสนุกสนานประกอบการเรียนรู้ด้วย (กิตานันท์ มลิทอง . 2548) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเก็บเนื้อหาไว้ได้มากและตอบสนองกับการเรียนรู้จากการอ่านที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน ผู้อ่านอาจได้คำอธิบายเพิ่มเติมหรือย่อใจความสำหรับ ส่วนใดส่วนหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถเรียกใช้ข้อมูลได้ทันทีพร้อมกับสามารถจัดเก็บเอกสารไว้ในหน้าที่ผู้เรียนต้องการ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้ของนักเรียนมาก เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถต่างกัน จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาเป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตอบสนองความต้องการ ของแต่ละคน นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินผลการเรียนของตนเองได้ นอกจากนี้การเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยลดภาระของครู นักเรียนสามารถเรียนซ่อมเสริมด้วยตนเองเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ จึงเป็นการช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้ดีขึ้นกว่าเดิมและทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียนแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
5. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนทดลอง และหลังทดลองแตกต่างกัน
6. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนทดลองและหลังทดลองแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือ อีเล็กทรอนิกส์ ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยมากขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชานั้น ๆ เพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา แขวงลำโรงเหนือ เขตเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 240 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน

กลุ่มทดลอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มควบคุม การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้ระยะเวลาในการทดลองรวม 18 คาบ 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นวรรณคดี วรรณกรรม และหลักการใช้ภาษาจากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจิตร และจากสื่อ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ดังนี้

วรรณคดีเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย แบ่งเป็น 8 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ประวัติความเป็นมาลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 2 การถอดคำประพันธ์	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 3 ลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 4 การพิจารณาคุณค่าวรรณศิลป์	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 5 การพิจารณาคุณค่าด้านสังคม	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 6 ราชศัพท์จากลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 7 ศัพท์ สำนวนจากลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 8 พินิจคำสมาส คำแผลงจากลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่การจัดการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ
 - 1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 1.2 การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
 - 2.2 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้เรียนรู้จากบทเรียนในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 16 คาบ (คาบละ 55 นาที) ขั้นตอนในการสอนมีดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และศึกษาวิธีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จากคู่มือการใช้
 - 1.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
 - 1.3 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ชี้นักกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.2 ทำแบบฝึกหัดจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 2.3 ตรวจแบบฝึกหัดเพื่อประเมินผลการเรียนรู้

3. ชั้นสรุป

นักเรียนบันทึกสรุปความรู้เป็นแผนภาพความคิด

4. ชั้นประเมินผล

ประเมินผลการทำงานแบบฝึกหัดหลังการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง

2. การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หมายถึงการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครูวิชา

ภาษาไทย ของโรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา โดยยึดตามแนวทางการปฏิบัติตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีขั้นตอนดังนี้

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 แจงตัวชี้วัด /ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อให้ให้นักเรียนทราบว่าจะได้รับความรู้และเกิดทักษะความสามารถใดหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ

1.2 สนทนากระตุ้นความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับ วรรณคดี วรรณกรรม ที่นักเรียนสนใจ ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่านักเรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาวรรณคดี วรรณกรรมที่นักเรียนศึกษา อย่างไรบ้างเพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาที่จะจัดการเรียนการสอน

2. ชั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ทบทวนความรู้เดิม เป็นการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนเพื่อจะนำไปสู่ความรู้ใหม่ ด้วยการสนทนา ชักถาม อภิปราย เชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาใหม่

2.2 นักเรียนศึกษาความรู้ใหม่ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มาประกอบการเรียนรู้ เช่น ใบความรู้ ใบงาน รูปภาพ เกม เป็นต้น ตามความสนใจของนักเรียนและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3 กระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยการตั้งคำถามเพื่อชี้ไปสู่การหาคำตอบ การตั้งคำถามต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสมรรถภาพของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียน

2.4 นักเรียนฝึกปฏิบัติทั้งเป็นกลุ่มและเดี่ยวแล้วแต่กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้

3. ชั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเนื้อหาและสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ

4. ชั้นประเมินผล

นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง การที่นักเรียนเกิด ความรู้ ความจำ

ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ หลังกิจกรรมการเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และคู่มือครู ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบตามตัวชี้วัดในสาระการเรียนรู้ คือ การวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม และหลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งวัดผลได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 40 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

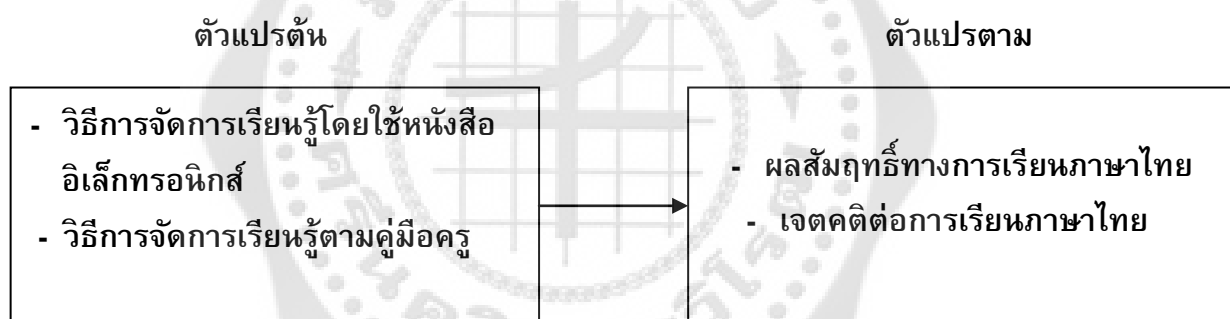
4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย หมายถึง แนวคิด ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด ทั้งด้านชอบและไม่ชอบ ของนักเรียนที่มีต่อประส บการณ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยในด้านเนื้อหาสาระของภาษาไทย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

5. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพผลลัพธ์ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยรวมของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยรวมของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 8

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียนแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน

5. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนทดลอง และหลังทดลองแตกต่างกัน

6. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนทดลองและหลังทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สาร และความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ผู้วิจัยได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็นส่วนๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2551

- 1.1 แนวการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 1.2 การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.3 คุณภาพของผู้เรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

- 2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.6 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

- 3.1 ความหมายของเจตคติ
- 3.2 ความสำคัญของเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
- 3.3 องค์ประกอบของเจตคติ
- 3.4 ลักษณะของเจตคติ
- 3.5 ประโยชน์ของเจตคติ
- 3.6 มิติของเจตคติ
- 3.7 ทฤษฎี แนวคิดและการเกิดเจตคติในการเรียนภาษาไทย
- 3.8 วิธีการวัดเจตคติ
- 3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

- 4.1 ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.2 ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.3 รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

- 4.4 โครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.5 หลักการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.6 ซอฟต์แวร์ในการเขียนและการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.7 ฮาร์ดแวร์สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.8 กระบวนการจัดทำและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.9 ความแตกต่างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับหนังสือทั่วไป
- 4.10 ประโยชน์ ข้อดีและข้อจำกัดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครู

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 แนวการจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตาม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถ ในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.2 การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. อ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ ถูกต้อง เข้าใจ ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้จากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียนและพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนรายงานเชิงวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจรณ์ญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โหม่งหัวและเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟังการดู

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและเข้าใจภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตนและสร้างสรรค์งานอาชีพ
5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
8. มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2548: 10) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ คือ การทำให้สำเร็จ หรือประสิทธิภาพ ทางด้านการกระทำในทักษะที่กำหนดให้หรือด้านความรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ การพัฒนาทักษะในด้านการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม (2530: 10) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งซึ่งอาจผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบ เช่น จากการสังเกตหรือตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนานหรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

ไพศาล หวังพานิช (2533: 209) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใดซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือ ทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกมา เป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้ จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบ ปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหาเป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัด ได้โดยใช้ข้อสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

วอร์นีย์ โสมประยูร (2537: 262) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งพัฒนาขึ้นหลังจากได้รับการอบรม สั้สอนและฝึกฝนโดยตรง

ภพ เลหาไพบูลย์ (2537: 295) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ พฤติกรรม ที่แสดงออก ถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อย ก่อนที่จะมีการเรียนรู้ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

2.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 210) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนไว้ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง (Teacher – Made Test) ครูผู้สอนจัดสร้างขึ้น เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน ภายหลังจากได้มีการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้วโดยปกติ แบบทดสอบประเภทนี้ จะใช้เฉพาะภายในกลุ่มนักเรียนที่ครูผู้ออกข้อสอบเป็นผู้สอน จะไม่นำไปใช้ กับนักเรียนกลุ่มอื่น ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบนักเรียน มีความรู้ความสามารถตาม จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดและจะนำผลการสอบนี้ไปใช้ทั้งปรับปรุงซ่อมเสริมการเรียน การสอน กับนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนด้วยตัวอย่างแบบทดสอบที่ครูใช้ในการสอบ ปลายภาค หรือปลายปี หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละบทแต่ละตอนนั่นเอง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เองแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8–9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมมีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่ กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ ที่แสดงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538: 171–177) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องที่ตรงไหนจะได้อ่านซ่อมเสริม หรือวัดดูความพร้อมที่จะขึ้นบทเรียนใหม่ ฯลฯ ตามแต่ครูปรารถนา

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดี พอจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ ก็ได้ จะใช้วัดอัตราความงอกงามของเด็กแต่ละวัยในแต่ละกลุ่มแต่ละภาคก็ได้ จะใช้สำหรับให้ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ในเด็กแต่ละคนก็ได้ ข้อสอบมาตรฐานนอกจากจะมีคุณภาพของแบบทดสอบสูงแล้วยังมีมาตรฐานในด้านวิธีดำเนินการสอบ คือไม่ว่าโรงเรียนใด หรือส่วนราชการใดจะนำไปใช้ ต้องดำเนินการสอบเป็นแบบเดียวกัน แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกวิธีการสอบว่าทำอย่างไร และยังมีมาตรฐานในการแปลคะแนน

ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ความจำ คือ ความสามารถในการจดจำเรื่องราวที่ได้เรียนรู้ เป็นความสามารถที่นักเรียนสามารถระลึกหรือจดจำในสิ่งที่เรียนได้

2.2 ความเข้าใจ คือความสามารถในการผสมและขยายความรู้ ความจำ ให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้น เป็นความพยายามของสมองที่จะตัดแปลง ปรับปรุง หรือเสริมแต่งความรู้เดิม ให้มีรูปลักษณะใหม่เพื่อใช้ในสถานการณ์อื่นใหม่ แปลกออกไป แต่ยังมีอะไรๆ บางอย่างคล้าย ของเดิมอยู่บ้าง ความเข้าใจเรื่องราวใด จะต้องสามารถสำแดงอย่างใดอย่างหนึ่ง 3 ประการ คือ

1. สามารถแปลความหมายของสิ่งต่างๆ ได้ เช่น แปลความหมายของข้อความหรือภาพใด ๆ ตามท้องเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้อง ไม่ใช่แปลคำนั้นออกมาตรง ๆ อย่างที่แปลศัพท์ แต่ต้องแปลตามลักษณะและนัยของเรื่องราวนั้น ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราวนั้นๆ โดยเฉพาะ คำถามที่วัดความเข้าใจ จึงเป็นคำถามที่ต้อง แปลความ

2. สามารถตีความหมายของเรื่องนั้นได้ คือจับความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นส่วนย่อยๆ ของเรื่องนั้น จนสามารถนำมากล่าวเป็นอีกแบบหนึ่งนัยหนึ่งได้ คำถามชนิดนี้เป็นการวัดความเข้าใจ คำถามที่ใช้จะเป็นคำถามแบบ ดีความ

3. สามารถขยายความและนัยของเรื่องนั้น ให้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิมได้ ซึ่งเป็นคำถามขั้นสูงสุดของความเข้าใจ คำถามเป็นแบบขยายความ

2.3 การนำไปใช้ คือความสามารถในการนำเอาความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวใดๆ ที่ตนมี ไปแก้ปัญหา การนำไปใช้ต้องอาศัยตัวความรู้ ความจำชนิดต่างๆ คำถามชนิดนำไปใช้มีลักษณะของการถามดังนี้

1. ต้องเป็นเรื่องราวหรือปัญหาใหม่ที่เด็กยังไม่คุ้นเคย ไม่เหมือนกับของเดิมหรือเคยเรียนมาแล้วโดยตรง ถ้าต้องการออกคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องเดิม ก็ต้องดัดแปลงข้อความหรือบางสิ่ง บางอย่างให้ผิดแผกแปลกไปจากของเดิมก่อนเสมอ เพื่อหลบจากการถามความจำ

2. ตัวคำถามต้องซ่อนเงื่อนไขทำให้เกิดปัญหา หรือเกิดความฉงน คือเด็กอาจเคยเรียนรู้เรื่องนั้นๆ มาแล้วแต่ก็ยังไม่สามารถตอบในทันทีได้ เพราะมีเงื่อนไขบางอย่างมาขวางอยู่

3. ตัวคำถามจะต้องเกี่ยวพันกันระหว่างหลักวิชากับอะไรอีกอย่างเสมอ และการตอบจะต้องมีลักษณะให้เลือกหลักวิชาที่เหมาะสมไปใช้กับเรื่องนั้นๆ หรือให้พลิกแพลง หลักวิชาจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่สภาพใหม่

2.4 การวิเคราะห์ คือความสามารถในการแยกสิ่งสำเร็จรูปออกเป็นส่วนย่อยๆ ตามหลักการและกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ เพื่อค้นหาความจริงต่าง ๆ ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเรื่องราวนั้น ข้อความนี้มีคำสำคัญที่ควรพิจารณาอยู่ 3 ประการ คือ

1. สิ่งสำเร็จรูป คือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวหรือบรรดาเรื่องราวเหตุการณ์ใดๆ ก็ได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนมีความหมายและความสำคัญบางประการอยู่ในตัวทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงสามารถนำมาใช้เป็นต้นเรื่อง สำหรับสร้างคำถามชนิดนี้ได้หมด

2. กฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์ เป็นสิ่ง ที่สำคัญมากเพราะในการวิเคราะห์ สิ่งต่างๆ จำเป็นต้องใช้กฎเกณฑ์ใดกฎเกณฑ์หนึ่งเป็นหลักในการพิจารณา

3. ค้นหาความจริงของเรื่องราวนั้น เป็นเจตนาของการวิเคราะห์ ซึ่งหมายความว่า ในการจำแนกแยกเรื่องใดๆ ย่อมมีความมุ่งหมายที่จะค้นหาสภาพความจริงของสิ่งนั้น โดยพยายามเจาะให้ไปสู่แก่นแท้ของเนื้อหาสาระ

ชนิดของการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์หาความสำคัญของเรื่อง
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์
3. วิเคราะห์หาหลักการ

2.5 การสังเคราะห์ คือความสามารถในการรวมสิ่งต่างๆ ตั้งแต่สองชนิดเข้าด้วยกัน เพื่อให้กลายเป็นสิ่งสำเร็จรูปชิ้นใหม่ ที่มีคุณลักษณะบางอย่างแปลกไปจากส่วนประกอบย่อยของเดิม สิ่งที่น่ามาผสมกันอาจเป็นวัตถุดิบของ ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นก็ได้

คำถามสังเคราะห์มีลักษณะดังนี้

1. เป็นคำถามที่นักเรียนต้องใช้ความรู้ ความสามารถจากหลายอย่างหลายด้านผสมกันจึงจะตอบได้ ไม่ใช่ตอบโดยใช้ความจำโดยตรง หรืออาจใช้หลักวิชาใด วิชาหนึ่งเพียงอย่างเดียวโดยเฉพาะ ฉะนั้นสิ่งที่นำมาถาม จึงเป็นเรื่องที่มีแง่มุมหรือเงื่อนไขบางประการ ที่เด็กจะต้องใช้ความรู้หลายด้านประกอบ

2. ข้อสังเกตของคำถามประเภทสังเคราะห์ จะเป็นคำถามที่ให้นักเรียนผลิตหรือสร้าง หรือต้องแสดงบางสิ่งบางอย่างออกมาให้ปรากฏ โดยใช้ความสามารถของตนเอง สิ่งที่แสดงออกมานั้นอาจเป็นวัตถุ การเขียนเรียงความ การวาดภาพ เป็นต้น

3. การสังเคราะห์เป็นการผสมผสานความรู้ เพื่อให้ได้สิ่งแปลกใหม่ไปจากเดิม ฉะนั้นตัวคำตอบของคำถามชนิดนี้ จึงอาจมีแนวการตอบและรูปลักษณะของการผลิตผิดแผกกันไปหลายทาง

2.6 การประเมินค่า คือการตีราคาสິงต่างๆ โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า ดีหรือเหมาะสมเพียงใด เป็นการวัดความสามารถทางสมอง คำถามประเมินค่า มีลักษณะดังนี้

1. เป็นการดี – ชม ว่าเรื่องใดดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่
2. สำหรับสิ่งที่เราสามารถหยิบยกมาให้เด็กตีราคา หรือสามารถตั้งเป็นคำถามนั้น ก็ได้แก่รูปร่างลักษณะภายนอกที่เป็นรูปธรรม หรือคุณสมบัติที่เป็นนามธรรม
3. มีเกณฑ์มาตรฐานใช้ในการพิจารณา

2.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ดังต่อไปนี้ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525: 47-51) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะช่วยให้การสอนภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ดังต่อไปนี้

1. จิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น นักการศึกษาถือว่าความเจริญงอกงามของเด็กในระดับมัธยมศึกษา มีความสำคัญมาก ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงสร้าง อวัยวะในกล้ามเนื้อและระบบการทำงานของต่อมต่าง ๆ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อบุคลิกภาพ ความคิดและจิตใจของเด็ก ฉะนั้นครูซึ่งมีหน้าที่ช่วยเด็กให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเขา จึงควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่นนี้ตามสมควร ลักษณะที่ควรสังเกตในเด็กวัยรุ่น คือเด็กวัยรุ่นนี้เริ่มแสวงหาอิสรภาพ และเสรีภาพที่จะให้พ้นจากความควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดของผู้ปกครอง ชอบตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง เริ่มสนใจในเพศตรงข้าม ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของร่างกายทำให้อารมณ์รุนแรง วู่วาม

อ่อนไหวง่าย ตื่นเต้นง่าย หวาดกลัวความล้มเหลว เกลียดความอยู่ดีธรรมดา เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมสังคม ต้องการให้เพื่อนฝูงและหมู่คณะยอมรับนับถือความสามารถของตน รักกีฬาและชอบการแข่งขันเพื่อชื่อเสียงของหมู่คณะ เด็กวัยนี้ต้องการผู้เข้าใจและสามารถให้การแนะแนวทางแก่ตน ไม่ชอบคำพูดที่รุนแรง ซึ่งกระทบกระเทือนต่อ อความรู้สึกของตน เมื่อครูเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กแล้ว ก็อาจจะช่วยเด็กได้ โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่นความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเพราะถูกครูดุ หรือเพราะเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับนับถือ ครูจึงควรรู้จักสังเกตเด็กและรู้จักใช้วินัยอย่างฉลาดและมีเหตุผล รู้จักการพลิกแพลงวิธีสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ ความต้องการของเด็ก กล่าวคือ ควรมีการแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนและปัญหาส่วนตัว ควรฝึกให้ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะโดยใช้วิธีการประชาธิปไตย ฝึกให้รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ฝึกให้ รู้จักรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ หากครูคำนึงถึงหลักนี้ไว้เสมอ ก็ อาจคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติของเขาและเมื่อได้ทำ สิ่งที่เขาสนใจและถนัดแล้ว เขาก็จะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี ความสำเร็จจากผลงานแต่ละครั้งจะเป็นการ ช่วยกระตุ้นเตือนให้เขาตั้งใจเรียนให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้น เช่น เด็กบางคนมีนิสัยรัก การประพันธ์ ครูก็ ควรให้โอกาสเขาได้เขียนเรื่องตามที่เขาสนใจ ซึ่งจะเป็นทางให้ได้แสดงความสามารถในเชิงประพันธ์ ให้ปรากฏ เด็กบางคนมีความสามารถในการจัดงาน ครูก็อาจจะมอบให้เขาเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ งานของหมู่คณะ ด้วยวิธีการเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจที่ได้แสดงคว ามสามารถของเขาออกมา เป็นผลให้สนใจเรียนภาษาไทยและเห็นเป็นของสนุกไม่น่าเบื่อหน่าย ทั้งนี้เพราะเขาได้ทำสิ่งที่ชอบ และถนัดนับเป็นการส่งเสริมเอกัตภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. จิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาแห่ง การเรียนรู้ และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก็จะทำให้การสอนดีขึ้น หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครู ภาษาไทยควรทราบและควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อ คือ

3.1 ความสนใจ การเรียนวิชาใดๆ ก็ตาม ถ้าเด็กมีความสนใจในวิชานั้นๆ ก็จะ ตั้งใจเรียนและเรียนได้ดี ฉะนั้นครูควรคิดหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียน โดยสร้างบรรยากาศที่ศ จะทำให้นักเรียนเกิดความพร้อม เป็นการจูงใจให้อยากเรียนเสียก่อน เช่น อาจจัดทำอุปกรณ์หรือจัด กิจกรรมบางอย่างขึ้นเป็นการเร้าความสนใจ เมื่อนักเรียนสนใจแล้วก็จะเรียนได้ผลดีโดยไม่ยากนัก

3.2 การฝึกฝน ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ครูควรทราบหลัก ในการฝึกฝนว่า ต้องฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยากและต้องฝึกบ่อยๆ นากรให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด จะเป็นการพูด การอ่าน การเขียนหรือฝึกหัดหลักภาษาก็ตาม ถ้านักเรียนทำผิดก็ต้องแก้ จะปล่อยไป โดยไม่แก้ไขไม่ได้เป็นอันขาด การตรวจแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่ง จำเป็นและในการแก้ ข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้นครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบความมุ่งหมายด้วยว่า แก้เพื่ออะไร ถ้านักเรียน เข้าใจเหตุผลว่า การแก้สิ่งที่ผิดนั้นมีประโยชน์แก่ตัวเอง มีใช้การล งโทษพรั่าเพรื่อแล้ว เขาก็จะแก้ ข้อบกพร่องของตนเองด้วยความเต็มใจมิฉะนั้นอาจผิดซ้ำอีกแม้จะแก้ก็ครั้งแล้วก็ตาม

3.3 การให้งาน ในการให้งานแก่นักเรียนจะเป็นการอ่าน การท่องจำ หรือการทำแบบฝึกหัดใดๆ ก็ตาม เมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้ว ครูควรให้เด็กมีโอกาสทราบผลงานของเขาเสมอ เพื่อว่าถ้าผลไม่ดีก็จะได้แก้ไขให้ดีขึ้น ถ้าดีแล้วความสำเร็จก็จะเป็นเครื่องยั่วยุให้เด็กอยากเรียนก้าวหน้าต่อไปอีก วิธีเรียนที่จะประหยัดเวลาและแรงงาน ทั้งได้ผลดีด้วยนั้นก็คือ ครูควรแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจว่า เขาจะต้องทำอย่างไรจึงจะเรียนได้ผลดี จะได้ไม่ต้องเสียเวลาลองผิดลองถูกโดยใช่เหตุ

3.4 การพลิกแพลงวิธีการสอน ในการเรียนถ้าคร่ำเคร่งเป็นเวลานานมากเกินไป ทั้งร่างกายและสมองก็จะอ่อนเพลีย เหน็ดเหนื่อย ครูจึงควรพิจารณาจัดเวลาในการสอน โดยระยะเวลาให้เหมาะสมแก่ลักษณะของบทเรียน ถ้าบทเรียนนั้นมีกิจกรรมให้นักเรียนทำเป็นการเปลี่ยนแปลงอิริยาบถอยู่ในตัว แล้ว เด็กในวัยรุ่นนี้ก็อาจเรียนติดต่อกันได้ถึง 2-3 ชั่วโมงแต่ถ้าเป็นการฟังครูบรรยายอย่างเดียว เพียงชั่วโมงเดียวเด็กก็จะหมดความสนใจ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดเวลาเรียนภาษาไทยให้พอเหมาะสมพอดี ให้เด็กมีโอกาสพักผ่อนสลับกันไปด้วย เพื่อเด็กจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

3.5 การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต หลักอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้ก็คือ สิ่งใดมีประโยชน์ มีความหมายต่อชีวิตและอยู่ในความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นที่สนใจของนักเรียนและเขาจะเรียนได้ดี ทั้งจำได้แม่นยำโดยไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ สิ่งใดที่นักเรียนได้ลงมือลงแรงทำด้วยตนเอง หาวิธีแก้ปัญหาเอง มีประสบการณ์ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเรียนสิ่งนั้นได้ผลดีที่สุด ตรงกับหลักที่ว่าเรียนด้วยการกระทำนั่นเอง ฉะนั้นแบบฝึกหัดภาษาไทยที่ให้นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน มิใช่เรื่องสมมุติที่ไร้ความหมาย

4. ภาษาศาสตร์ในการสอนภาษาไทย ถ้าครูได้ศึกษาค้นคว้าในวิชาภาษาศาสตร์ไว้บ้างก็จะเป็นเครื่องช่วยให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น การค้นคว้าภาษาศาสตร์ในเรื่อง องค์ประกอบของภาษา ความเปลี่ยนแปลงทางภาษา ภาษาที่ใช้ในงานประพันธ์เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน องค์ประกอบของภาษานี้มีความสำคัญและจำเป็นที่ครูผู้สอนภาษาไทยควรจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่น่าเบื่อ นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้นด้วย

เพรสคอตต์ (Prescott. 1961: 14-16) ได้ใช้ความรู้ทางชีววิทยา สังคมวิทยาจิตวิทยา และการแพทย์ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกายสุขภาพ ข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกภาพท่าทาง
2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดาความสัมพันธ์ของบิดากับลูก มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด

3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจเจตคติของนักเรียนต่อการเรียน
5. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอาครู นักเรียน และหลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รับ

2.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2526: 21–30) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบพิจารณาถึงจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไร จำเป็นต้องเรียนรู้เสียก่อนว่าเราจะนำแบบทดสอบไปใช้เพื่อทำอะไร หรือต้องทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้นั้นเองโดยหลักการแล้วกานำแบบทดสอบไปใช้จะสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น การสอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมจะสอบก่อนการทำการสอนการสอบ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวินิจฉัยข้อบกพร่อง จะสอบในระหว่างดำเนินการสอน และการสอน เพื่อสรุปผลการเรียนจะสอบหลังจากการสอนเสร็จสิ้นทั้งหมดแล้ว ดังนั้นจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ ดังนี้

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม จะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณา
 - 1.1 นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียนเพียงพอหรือไม่
 - 1.2 นักเรียนมีความรู้เนื้อหาที่จะสอนหรือไม่
2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ใช้วินิจฉัยผู้เรียน
4. ใช้สรุปผลการเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

เนื้อหาวิชา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ก็คือ เนื้อหาและพฤติกรรมที่ทำการสอน

การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะในวิชานั้นๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้างมีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้น การวิเคราะห์หลักสูตร จึงประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา
2. การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อกันของเนื้อหา
2. ความยากง่ายของเนื้อหา
3. ขนาดความยาวของเนื้อหา
4. เวลาที่ใช้สอน

การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหนังสือหลักสูตรและคู่มือครู
2. เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด
3. ยุบพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน
4. นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องเตรียมงาน และเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วนำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลแบบทดสอบ การประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบซึ่งมีอยู่ 10 ประการ คือ

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
4. ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีจำนวนครึ่งหนึ่งตอบถูก
5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจน และการให้คะแนนชัดเจน
6. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
7. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้เวลานั้นประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนนแต่ให้ผลการสอบถูกต้อง
8. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

9. ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกได้เท่ากัน

10. ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบได้กำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

2.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดความรู้เนื้อหาวิชา ผู้ประเมินต้องมีการวางแผนการดำเนินการสร้างที่เป็นระบบ มีความรู้ ในด้านเนื้อหา เขียนข้อคำถามที่ตรงประเด็น ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพแต่ละข้อได้ดังที่ อุทุมพร จามรมาน (2540: 27) กล่าวถึงการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหา กับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำน้ำหนักร
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อสอบที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

ในการกำหนดจุดประสงค์เพื่อเขียนข้อคำถามวัดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

บลูม (Bloom, 1956: 201) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของความรู้ใช้ในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดไว้ 6 ขั้น ดังนี้คือ

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือท่องจำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยตรงในขั้นนี้รวมถึง การระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎีจากตำรา ดังนั้น ขั้นความรู้ความจำจึงจัดได้ว่าเป็นขั้นต่ำสุด

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนหรืออาจแปลความจากตัวเลข การสรุป การย่อความต่างๆ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการท่องจำตามปกติอีกขั้นหนึ่ง

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังนั้น ในขั้นนี้ จึงรวมถึงความสามารถในการเอา กฎเกณฑ์หลักสำคัญวิธีการนำไปใช้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่า นักเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดีเสียก่อนจึงจะนำความรู้ไปใช้ได้ ดังนั้น จึงจัดอันดับให้สูงกว่าความเข้าใจ

4. การวิเคราะห์หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะเนื้อหาวิชาลงไปเป็นองค์ประกอบย่อยๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะได้มองเห็นหรือเข้าใจความเกี่ยวโยงต่างๆ ในขั้นนี้ จึงรวมถึงการแยกแยะหาส่วนประกอบย่อยๆ หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยๆ เหล่านั้น ตลอดจนหลักการสำคัญต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าสูงกว่าการนำเอาไปใช้และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหาและโครงสร้างของบทเรียน

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาส่วนย่อยๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่ การสังเคราะห์จึงเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบการทดลอง การตั้งสมมติฐานการแก้ปัญหาที่ยากๆ การเรียนรู้ในระดับนี้ เป็นการเน้นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้างแนวคิดหรือแบบแผนใหม่ๆ ขึ้นมา ดังนั้น การสังเคราะห์เป็นสิ่งที่สูงกว่าการวิเคราะห์อีกขั้นหนึ่ง

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด นวนิยาย บทกวี หรือรายงานการวิจัย การตัดสินใจดังกล่าว จะต้องวางแผนอยู่บนเกณฑ์ที่แน่นอน เกณฑ์ดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นมาเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ ถือว่าเป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดของความรู้ความจำ

ประวิตร ชูศิลป์ (2524: 21–31) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนได้รับเนื้อหาความรู้ทางวิชาวิทยาศาสตร์และกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะต้องวัดทั้งสองลักษณะ และเพื่อความสะดวกในการประเมินผล จึงได้ทำการจำแนกพฤติกรรมในการวัดผลวิชาวิทยาศาสตร์ ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับเป็นเกณฑ์วัดความสามารถด้านต่างๆ 4 ด้านคือ

1. ด้านความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถในการระลึกสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
2. ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบายความหมายขยายความ และแปลความรู้โดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
3. ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่แตกต่างกันออกไป หรือสถานการณ์ที่ คล้ายคลึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสืบเสาะหาความรู้โดยผ่านการปฏิบัติและฝึกฝนความคิดอย่างมีระบบจนเกิดความคล่องแคล่วชำนาญ สามารถเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สำหรับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยทักษะการสังเกต ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภททักษะการลงความคิดเห็นจากข้อมูล ทักษะการจัดกระทำสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการทดลองและทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป

2.6 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนรู้ที่ผ่านมาเราสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ แต่ว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีหลายลักษณะดังต่อไปนี้

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) ได้แบ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาที่สอน สามารถวัดได้ 2 แบบ คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในรูปการกระทำจริง ให้เป็นผลงานการวัดแบบนี้ต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์”

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536: 146–147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดีจึงสร้างเกณฑ์ปกติ ของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกรวิวิธีสอบและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

1. ความรู้ความจำ
2. ความเข้าใจ
3. การนำไปใช้
4. การวิเคราะห์
5. การสังเคราะห์
6. การประเมินค่า

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8–9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์ ซึ่งพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่าผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ที่แสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539: 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การทำงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

เพียงใจ บุญนันธ์ (2538: 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยโดยใช้การสอบแบบนาฏการก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

วราภา โพธิ์สัทธา (2532: 50) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามแผนการสอนของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ใช้ชุดการเรียนสูงกว่าการเรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

ลอเรย์ (Lowrey. 1978: 817–A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียน ระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนน การทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนการทดสอบก่อนทำแบบฝึก

แมคพิก (McPeake. 1979: 1799–A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่านและเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate รัฐ Massachusetts จำนวน 129 คน พบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้นยกเว้นนักเรียนชายที่มีความบกพร่องในการอ่านและพบว่า แบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน แต่เวลา 12 สัปดาห์ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษาและคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

มิทเชล (Mitchell, 1980: 1329-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการสอนการเขียนสะกดเข้าแบบคือ กลุ่มที่ 1 ใช้พจนานุกรมกลุ่มที่ 2 ใช้กิจกรรมการเขียนเรื่องและกลุ่มที่ 3 ใช้พจนานุกรมและกิจกรรมการเขียนเรื่อง และมีกลุ่มควบคุมอีกกลุ่มหนึ่งผลการศึกษาพบว่าทั้ง 3 กลุ่มการเขียนสะกดคำได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม แต่ในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ทางการเขียนและการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกันจากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รูปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีของครูนั้นส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรจัดให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนอันจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

3.1 ความหมายของเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2526: 146) ได้สรุปความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุนหรือโต้แย้ง คัดค้านก็ได้ เจตคติสามารถแยกออกได้ดังนี้

1. เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม
2. เจตคติเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าในเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่าบุคคลใดจะมีเจตคติอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะต้องเคยพบเห็น รัยละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน
3. การแสดงออกของเจตคติหรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใด ๆ จะเป็นไปในรูปของการสนับสนุนคล้อยตาม ซึ่งเรียกว่าเป็นไปในเชิงบวกหรือในรูปการโต้แย้งคัดค้าน ซึ่งเรียนว่าเป็นไปในเชิงลบหรือเฉยๆ ต่อสิ่งเร้านั้น

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2531: 1) เจตคติ หมายถึง พฤติกรรมการเตรียมพร้อมทางสมองในการที่จะกระทำ ซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาวะของอารมณ์ที่ซับซ้อนก่อนที่คนเราจะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับเจตคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่ตนเองมีประสบการณ์มา เพื่อที่จะรักษาเจตนาที่ถูกต้องไว้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่าความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องเป็นอย่างไร ตามระดับความเชื่อถือหรือ ระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าเจตคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของเรา

ศักดิ์ไทย สุทธิจิบรร (2545: 138) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งและสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่นานพอสมควร

ลักษณะ สรีรวัฒน์(2544: 69) เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก(อารมณ์) ความคิดเห็น (ปัญญา) หรือท่าที (พฤติกรรม) ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

นพมาศ ชีรเวคิน (2542: 89) เจตคติ หมายถึง ความเชื่อที่คงทนซึ่งมนุษย์เรียนรู้มาเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง

แอลพอร์ต (วันเพ็ญ บุญชม. 2542: 88; อ้างอิงจาก Allport. 1969: 798) ให้ความหมายว่าเจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้จะ เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 108) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง การเตรียมพร้อมแห่งสภาพ จิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในทุกผู้ทุกคน แต่ อยู่ในระดับที่ แตกต่างกัน เจตคติเป็นสิ่งที่ผลักดันบุคคลให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ อันอยู่ใน ลักษณะที่พึงพอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

กุ๊ต (วิโรจน์ ธรรมจินดา. 2536: 44; อ้างอิงจาก Good. 1973: 49) ให้ความหมายของ เจตคติว่าหมายถึง ความเอนเอียงหรือความชอบของบุคคลที่แสดงผลเฉพาะไปสู่วัตถุสิ่งของ สถานการณ์หรือคุณค่า ตามปกติจะประกอบไปด้วยความรู้สึกและอารมณ์

สรุป เจตคติ หมายถึง ความพร้อมทางจิตใจ ความเอนเอียงของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางชอบ ไม่ชอบ และมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ทันที

3.2 ความสำคัญของเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

เจตคติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญดังที่ เนืองนิต ปิยะวงศ์ (2541: 8) กล่าวไว้ว่า เจตคติ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด เจต คติเป็นสภาพการณ์ทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำ เพราะเป็นส่วนประกอบที่ กำหนดแนวทางให้ทราบล่วงหน้าว่า ถ้าบุคคลประสงค์สิ่งใดแล้ว บุคคลนั้น ๆ จะมีท่าทีต่อสิ่งนั้น

วิโรจน์ ธรรมจินดา (2536: 10) ได้กล่าวว่า ความคงเส้นคงวาในพฤติกรรมของบุคคล จะช่วยอธิบายถึงสถานภาพของสังคมได้ ส่วนในทางสังคมวิทยา กล่าวว่า เจตคติเป็นศูนย์กลางของ ความเข้าใจและพื้นฐานของพฤติกรรมทางสังคม

เจตคติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งสนับสนุนให้บุคคล แสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ หากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียน ต่อครูและกระบวนการ วิชาที่เรียน ฯลฯ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีความขยันตั้งใจเรียนและประสบผลสำเร็จทางการเรียน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องมีความเข้าใจผู้เรียนและพัฒนาเจตคติให้กับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอน ดำเนินไปสู่ความสำเร็จ

3.3 องค์ประกอบของเจตคติ

นพมาศ วีระเวคิน (2542: 89) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ความเชื่อและความคิด หมายถึง ความเชื่อหรือความไม่เชื่อ ความคิดและความรู้ โดยบุคคลจะต้องมีความรู้ ความเชื่อหรือความเข้าใจต่อสิ่งเร้าก่อนจึงจะเกิดเจตคติได้

2. ความชอบหรือความรู้สึก จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์เช่น ความรัก ความชอบหรือความไม่ชอบและความเกลียดชัง ในขั้นนี้จะเป็นเจตคติที่มีทิศทาง แล้วทำให้เปลี่ยนแปลงค่านิยมทางองค์ประกอบด้านนี้จัดเป็นองค์ประกอบที่นักจิตวิทยานิยามมากที่สุดในการวัดเจตคติของบุคคล

3. การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรม เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม ซึ่งเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะมีพฤติกรรมโต้ตอบสิ่งเร้าโดยทั่วไปมักมีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับสององค์ประกอบแรก

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2531: 4) กล่าวว่าเจตคติเป็นระบบที่มีลักษณะมั่นคงอันหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านการรู้ เป็นเรื่องของความรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่างๆ ว่ารู้อะไรต่างๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี เราก็จะมีเจตคติต่อสิ่งนั้นในทางที่ดีและถ้ารู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ไม่ดี เราก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้าเราไม่รู้สิ่งใดเลยเจตคติก็ไม่เกิดขึ้นหรือไม่มีสิ่งใดในโลก เราก็จะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งใดๆ เลย

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรับรู้ นั่น เมื่อเราเกิดรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เกิดความรู้สึกทั้งดีและไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดี เราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดเจตคติในทางใดทางหนึ่ง คือชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากมาก ไม่เหมือนกับความจริงต่างๆ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าถ้ามีเหตุผลเพียงพอ

3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำในทางใดทางหนึ่ง คือพร้อมจะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือหรือในทางทำลาย ขัดขวาง ต่อสู้ เป็นต้น

ธีรวิทย์ เอกะกุล (2549: 8) องค์ประกอบของเจตคติเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปยังมุมมองอื่น ๆ อีก 2 ด้าน คือด้านแรกเชื่อมโยงไปยังนิยามของเจตคติ อีกด้านหนึ่งเชื่อมโยงไปยังประเด็นความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบหรือความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ นักจิตวิทยาได้เสนอองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 องค์ประกอบดังนี้

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียว คืออารมณ์ ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ นักจิตวิทยาที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ เบ็ม (Bem. 1970) ฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein; & Ajzen. 1975) อินสโค (Insko. 1976) และเทอร์สโตน (Thurstone. 1959)

2. เจตคติมีสององค์ประกอบ แนวคิดนี้ระบุว่า เจตคติมีสององค์ประกอบคือองค์ประกอบด้านปัญญาและองค์ประกอบด้านความรู้สึก นักจิตวิทยาที่สนับสนุนเจตคติสององค์ประกอบ ได้แก่ แคทซ์ (Katz, 1960) และโรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1956, 1960, 1965) ตามแนวคิดของโรเซนเบิร์ก องค์ประกอบด้านปัญญา หมายถึงกลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติจะเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคล ส่วนองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกหมายถึงความรู้สึกที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้นโดยที่หมายของเจตคติ โรเซนเบิร์กเห็นว่าอารมณ์ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ จะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อ ที่ว่าที่หมายของเจตคตินั้นสัมพันธ์กับการบรรลุถึงค่านิยมทางบวกและขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมทางลบของบุคคล ในการกลับกันอารมณ์ความรู้สึกทางลบที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ จะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่ว่าที่หมายของเจตคตินั้นสัมพันธ์กับการบรรลุถึงค่านิยมทางลบ และขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมทางบวกของบุคคล ส่วนเจตคติทางลบเล็กน้อยหรือบวกเล็กน้อยที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่ว่าที่หมายของเจตคตินั้นมีความสัมพันธ์กับค่านิยมที่มีความสัมพันธ์น้อยสำหรับบุคคล หรือหากสัมพันธ์กับค่านิยมที่สำคัญ บุคคลจะมีความมั่นใจน้อยถึงความสัมพันธ์ระหว่างที่หมายของเจตคติกับค่านิยมนั้นๆ

3. เจตคติที่มีสามองค์ประกอบ ในลักษณะนี้กำหนดไว้ 3 ประการซึ่งประกอบด้วย

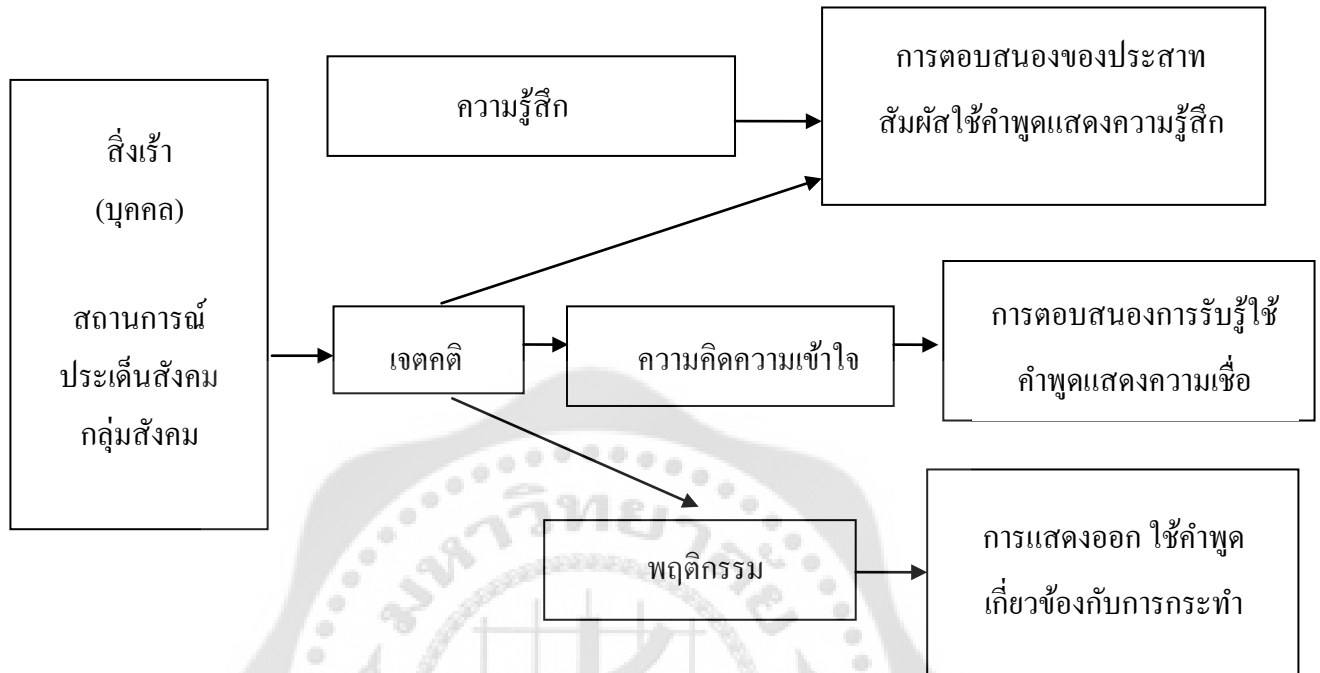
3.1 องค์ประกอบด้านปัญญา มีส่วนประกอบย่อย คือด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิดและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ

3.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก หมายถึงรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม หมายถึงแนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของเจตคติ

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนการแบ่งเจตคติเป็น 3 องค์ประกอบ และมีอิทธิพลต่อการศึกษา ด้านนี้ไม่น้อย คือเครทซ์ และคนอื่นๆ (Kretch, Crutchfield; & Pallachey, 1962) และทริแอนดิส (Triandis, 1971) นักจิตวิทยาเหล่านี้ให้คำนิยามเจตคติ โดยครอบคลุมองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบอย่างครบถ้วนและเห็นว่าองค์ประกอบเหล่านี้ มีความสัมพันธ์ต่อกันและกันพอสมควร กล่าวคือ เครทซ์และคณะได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถ้าหากองค์ประกอบทั้งสามไม่สัมพันธ์กัน หรือสัมพันธ์กันในระดับต่ำ แต่ละองค์ประกอบอาจ เป็นอิสระจากกัน หรือหากองค์ประกอบทั้งสามมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง องค์ประกอบทั้งสามอาจเป็นสิ่งเดียวกัน

นักจิตวิทยาได้บรรยายองค์ประกอบของเจตคติ ออกมาในรูปของแผนภาพ
ปรากฏตามภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของเจตคติ

การที่บุคคลจะเกิดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านบวกหรือลบบุคคลนั้นจะต้องผสมผสานคุณลักษณะย่อยหลายๆ อย่าง เช่น การรับรู้ การประเมินค่า ความซาบซึ้ง ความสนใจ คุณลักษณะเหล่านี้จะรวมตัวกันขึ้นเป็นความรู้สึกและเจตคติของบุคคลนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้คนเราเกิดเจตคติขึ้นได้นั้นมีอยู่ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความรู้ บุคคลใดจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้บุคคลนั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งนั้นก่อน เพื่อใช้เป็นรายละเอียดสำหรับให้เหตุผลในการที่จะสรุปเป็นความเชื่อต่อไป

2. ความรู้สึก เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากรู้และเข้าใจสิ่งนั้นแล้ว กล่าวคือเมื่อบุคคลใดรู้และเข้าใจเรื่องใด จะสรุปเป็นความเห็นในรูปการประเมินผลว่าสิ่งนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่ สำคัญหรือไม่ ดีหรือเลว ซึ่งเท่ากับเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น

3. ความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่รวมตัวมาจากความรู้และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนทำให้เกิดความโน้มเอียง ที่จะปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางที่สนับสนุน คล้อยตามหรือขัดแย้งตามความรู้สึกที่เป็นพื้นฐานนั้น

ในบรรดาแนวการจัดองค์ประกอบของเจตคติ 3 แนวตั้งที่กล่าวมาแนวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ เจตคติมีองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกเพียงองค์ประกอบเดียว ส่วนด้านปัญญาและด้านพฤติกรรมนักจิตวิทยาบางคนเห็นว่าเป็นตัวแปร หรือมโนทัศน์ที่แยกออกจากเจตคติได้

3.4 ลักษณะของเจตคติ

เจตคติของแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ซึ่งจำแนกได้เป็นประเภท

1. เจตคติเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้าม เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินยอม ไม่รวมมือ ไม่ทำ
3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมานและเจตคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลาง ไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

3.5 ประโยชน์ของเจตคติ

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2549: 20) ได้ศึกษาประโยชน์ของเจตคติสามารถสรุปได้ว่า

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา
2. ช่วยให้มีการเข้าข้างตนเอง โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเรา
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งมีปฏิกริยาโต้ตอบ หรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปนั้นส่วนมากจะทำให้เกิดความพอใจ จมกหรือเป็นบ้ำเห็นจรวงวัลจากสิ่งแวดล้อม
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น
5. เตรียมบุคคลเพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติการ
6. ช่วยให้บุคคลใดคาดคะเนล่วงหน้าว่าอะไรจะเกิดขึ้น
7. ทำให้บุคคลได้รับความสำเร็จตามหลักชัยที่วางไว้

3.6 มิติของเจตคติ

Bernard Scidenberg and Alvin Snadowsky (ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531: 6-7; อ้างอิงจาก Bernard Scidenberg; & Alvin Snadowsky. 1976) คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของเจตคติคือมิติของเจตคติซึ่งทำให้เกิดการศึกษาเจตคติได้ลึกซึ้งและเข้าใจเจตคติได้ดีขึ้น มิติที่น่าสนใจมี 7 ประการ

1. ด้านความเข้มข้น คือลักษณะอื่นๆ ของเจตคติเข้ามาประกอบทำให้เกิดความเข้มข้น ส่วนมากมักจะมีสิ่งอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ความมั่นใจ ความสำคัญของจุดมุ่งหมายที่มีต่อวัตถุประสงค์ของเจตคติ เช่น เจตคติที่มีต่อบิดามารดาของเราย่อมเข้มข้นกว่าเจตคติต่อบิดามารดาของบุคคลอื่น
 2. ด้านขนาดหรือปริมาณ คือปริมาณการชอบหรือไม่ชอบ รุนแรงเพียงใด คือชอบมาก ชอบน้อย หรือไม่ชอบเลย
 3. ด้านความเด่น คือความพร้อมที่จะแสดงเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นเราเป็นคนไทย นับถือศาสนาพุทธ เมื่อมีคนมาว่าพุทธศาสนาไม่ดี เราพร้อมที่จะตอบโต้
 4. ด้านความเป็นแกนสำคัญของชีวิต เจตคติบางอย่างมีสถานภาพที่สูงมาก การที่บุคคลมองโลก มองชีวิต จะใช้เจตคติเป็นหลักการมอง เจตคติที่ว่านี้เป็นส่วนหนึ่งของความคิดรวบยอดของบุคคล
 5. ด้านมิติทั้งสามองค์ประกอบเจตคติ คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านการกระทำ การมองเจตคติทั้งสามนั้นเป็นการมองในด้านความเชื่อ ความคิดเห็น ในความรู้สึกและในด้านการกระทำหรือพฤติกรรมนั่นเอง
 6. ด้านจิตสำนึก ตามมิตินี้เจตคติจะถูกมองว่าเจตคตินั้นอยู่ในสภาวะจิตสำนึกหรือจิตไร้สำนึกหรืออยู่ในสำนึกเพียงบางส่วนหรือไม่ อย่างไร
 7. ด้านความมั่นคง การพิจารณาเจตคติ ตามมิตินี้ดูได้จากเจตคตินั้นๆ มีความหมาย ทนทาน ยืดหยุ่น หรือยากง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงมากน้อยขนาดไหน อย่างไร
- มิติทั้ง 7 ที่กล่าวมานี้เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถจะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาเกี่ยวกับการวัดเจตคติ มิติเหล่านี้จะมีประโยชน์มาก

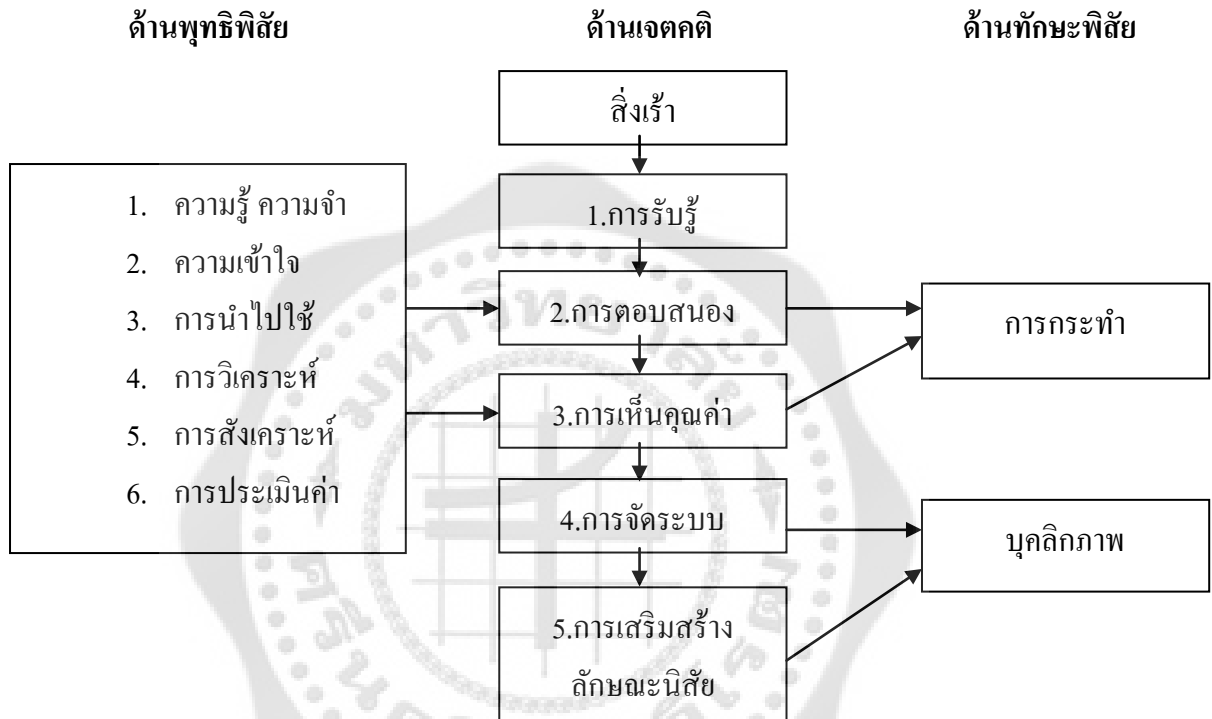
3.7 ทฤษฎี แนวคิดและการเกิดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

ทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และเราสามารถส่งเสริมได้ ในทำนองเดียวกันกับการฝึกนิสัย บุคคลจะต้องสร้างเจตคติต่อสิ่งใด ๆ ย่อมเกิดจากกระบวนการวางเงื่อนไข การได้รับการเสริมแรง แยกกล่าวเป็นทฤษฎีย่อยดังนี้

1. ทฤษฎีความเชื่อมโยง กล่าวหาว่า เมื่อมีสิ่งเร้าสองสิ่งเกิดขึ้นพร้อมกันบ่อยๆ ความรู้สึกหรือการตอบสนองสิ่งเร้าสิ่งหนึ่ง อาจถูกถ่ายทอดไปสู่สิ่งเร้าอื่นๆ ได้ ทฤษฎีคล้ายกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ (Pavlov Classical Conditioning Theory) ที่ทดลองให้สุนัขเกิดเงื่อนไขว่าได้ยินเสียงกระดิ่งแล้วอยากอาหาร
2. ทฤษฎีเสริมแรง กล่าวหาว่า ความรู้สึกที่ได้รับแรงเสริมจากการกระทำอะไรสักอย่าง จะทำให้เราอยากทำสิ่งนั้นไปเรื่อยๆ ซึ่งจะเป็นการเพาะเจตคติต่อสิ่งนั้น ในการปลูกฝังเจตคติใหม่ๆ จึงขึ้นอยู่กับรางวัลตนเอง กล่าวคือ เมื่อพบสิ่งเร้าใหม่ๆ หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ถ้าสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเรา เราก็ให้รางวัลแก่ตนเองแต่ถ้าประสบการณ์ใหม่ ๆ นั้นขัดกับความเชื่อเดิมของเรา เราก็อาจเชื่อได้ถ้ามีเหตุผลสนับสนุนให้เชื่อได้ เจตคติอาจเปลี่ยนได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

พฤติกรรมด้านเจตคติหรือความรู้สึกเป็นลักษณะภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งยากที่จะอธิบายกำหนดหรือจัดลำดับขั้นเพื่อจะบ่งชี้ว่าบุคคลมีความรู้สึกอยู่ที่ใดได้ชัดเจนแน่นอน จนกว่าบุคคลนั้นจะบอกเล่าให้ทราบความรู้สึกที่แท้จริงโดยไม่บิดเบือนการจัดระบบทางด้าน จิตใจสัมพันธ์กับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยหรือด้านสติปัญญา และพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ดังนี้

ภาพประกอบ 2 พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย

ศักดิ์ สุนทรเสถณี (2531: 8-15) กล่าวว่า เจตคติไม่ได้เกิดโดยกำเนิดหรือพันธุกรรม แต่เจตคติเกิดขึ้นภายหลังอาจเกิดจากการเรียนรู้ การเลียนแบบหรือเกิดจากการได้รับแรงเสริมกำลัง ฯลฯ ก็ได้ ทฤษฎีเจตคติมีมากมายหลายทฤษฎี ซึ่งพอจะแบบออกเป็น 3 ทฤษฎีใหญ่ ๆ คือ

1. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขและการให้แรงเสริม เป็นทฤษฎีเจตคติที่ใช้หลักการเรียนรู้ที่มีเงื่อนไขและแรงเสริมกำลัง คือจะให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็นำสิ่งนั้นมาเป็นเงื่อนไขหรือนำไปเกี่ยวข้องกับอีกสิ่งหนึ่งที่ชอบ หรือสิ่งที่เรามีเจตคติที่ดีอยู่ก่อนแล้ว เขาจะเชื่อมโยงของสองสิ่งดังกล่าวและจะชอบในสิ่งที่เป็นเงื่อนไขนั้นด้วย

2. ทฤษฎีเครื่องล่อใจ สิ่งจูงใจต่างๆ จะทำให้คนเรามีเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง เช่น ผีน เป็นสิ่งจูงใจหรือเครื่องล่อใจ อย่างหนึ่ง เจตคติของคนทุกๆ ไปจะมีเจตคติต่างจากพวก ก ชาวเขาที่ปลูกผีน คนเราจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ในทางที่ดีต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือสิ่งที่ทำให้เราเกิดความพอใจ

3. ทฤษฎีการสอดคล้องของการรู้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการคิดหรือการรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งทำให้เกิดความรู้หลายๆ ด้านหรือมีส่วนประกอบของการรู้หลายอย่าง รู้ในทางที่ ดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีมากกว่าในทางที่ไม่ดีก็จะเกิดความสอดคล้องของการรู้ขึ้น ทำให้เกิดเจตคติที่ดีในสิ่งนั้น หรือถ้าเรารู้ในทางที่ ไม่ดีมากกว่าในทางที่ดีก็จะเกิดความไม่สอดคล้องของการรับรู้ ทำให้เราเกิดความขัดแย้งของการรู้ขึ้น เรียกว่า เกิดความไม่สอดคล้องของการรู้ขึ้น ดังนั้นจึงควรรู้ในทางที่ดีมากกว่าในทางที่ไม่ดี

3.8 วิธีการวัดเจตคติ

ธีรฤทธิ เอกะกุล (2549: 19-20) กล่าวว่าเนื่องจากเจตคติเป็นมโนภาพที่วัดได้ยาก เมื่อเทียบกับการวัดด้านอื่นๆ นักจิตวิทยาและนักวัดผลได้พยายามหาวิธีการวัด และสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพที่จะกระตุ้นให้ได้มาซึ่งความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ถูกวัด สามารถสรุปวิธีการวัดเจตคติได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ง่ายและตรงไปตรงมามากที่สุด การสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมข้อรายการที่จะซักถามไว้อย่างดี ข้อรายการนี้ จะต้องเขียนเน้นความรู้สึกที่สามารถวัดเจตคติให้ตรงเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์จะได้ทราบความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่มีข้อเสียว่า ผู้ถามอาจไม่ได้รับคำตอบที่จริงใจจากผู้ตอบ เพราะผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบ เนื่องจากอาจเกิดความเกรงกลัวต่อการแสดงความคิดเห็น วิธีการแก้ไขคือ ผู้สัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์ให้เป็นกันเอง ให้ผู้ตอบรู้สึกสบายใจ ไม่เคร่งเครียดเป็นอิสระและแน่ใจว่าคำตอบของเขาจะเป็นความลับ

2. การสังเกต เป็นวิธีการที่ใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน เพื่อจะได้ทราบว่าบุคคลที่เราสังเกตมีเจตคติ ความเชื่อ อุดมคติเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการ สังเกตจะถูกต้องใกล้เคียงกับความจริงหรือเป็นที่เชื่อถือได้เพียงใดนั้น มีข้อควรคำนึงหลายประการกล่าวคือควรมีการศึกษาหลายๆ ครั้ง ทั้งนี้เพราะเจตคติของบุคคลมาจากหลายๆ สาเหตุ นอกจากนี้ตัวผู้สังเกตเองจะต้องทำตัวเป็นกลาง ไม่มีความลำเอียงและการสังเกต ควรสังเกตหลายๆ ช่วงเวลา ไม่ใช่สังเกตเฉพาะเวลาใดเวลาหนึ่ง

3. การรายงานตนเอง วิธีนี้ต้องการให้ผู้ถูกสอบวัดแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส นั่นคือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อคำถามให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมาแบบทดสอบหรือมาตราวัดที่เป็นของแนว เทอร์สโตน (Thurstone) กัทท์แมน (Guttman) ลิเคิร์ต (Likert) และออสกู๊ด (Osgood) นอกจากนี้ที่กล่าวมายังมีแบบรายงานตนเองและอื่น ๆ อีกมากมายแล้วแต่จุดมุ่งหมายของการสร้างและการวัด

4. เทคนิคจินตนาการ วิธีนี้อาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปรื้อผู้สอบ เช่น ประโยค ไม่สมบูรณ์ ภาพแปลกๆ เรื่องราวแปลกๆ เมื่อผู้สอบเห็นสิ่งเหล่านี้จะจินตนาการออกมา แล้วนำมาตีความหมาย จากการตอบนั้นๆ พอจะรู้ได้ว่ามีเจตคติต่อเป้าเจตคติอย่างไร

5. การวัดทางสรีระภาพ การวัดด้านนี้อาศัยเครื่องมือไฟฟ้า แต่สร้างเฉพาะเพื่อจะวัดความรู้สึกอันทำให้พลังไฟฟ้าในร่างกายเปลี่ยนแปลง เช่นถ้าดีใจเข็มจะชี้อย่างหนึ่ง เสียใจเข็มจะชี้อีกอย่างหนึ่งใช้หลักการเดียวกันกับเครื่องจับเท็จ เครื่องมือแบบนี้ยังพัฒนาไม่ดีพอจึงไม่นิยมใช้เท่าใดนัก

การวัดเจตคตินักการศึกษาได้สร้างเครื่องมือวัดไว้หลายรูปแบบ เช่น

- วัดโดยวิธี Equal Appearing Intervais ของเทอร์สโตน
- วัดโดยวิธี Scalogram Analysis ของกูดแมน
- วัดโดยวิธี Semantic Differential ของออสกูต
- วัดโดยวิธี Summated Ratings ของลิเคอร์ท์

ศักดิ์ สุนทรเสถณี (2531: 16) กล่าวว่า เจตคติเป็นพฤติกรรมภายในที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งตัวเองเท่านั้นที่ทราบ วิธีการวัดเจตคติโดยตรงจึงทำไม่ได้ การศึกษาเจตคติทำได้ 3 วิธีคือ

1. การสังเกต เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ศึกษาเจตคติโดยใช้ประสาทหูและตาเป็นสำคัญ การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วนำข้อมูลที่สังเกตนั้นไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีเจตคติต่อสิ่งนั้นเป็นอย่างไร ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสังเกตได้รับผลดี ผู้สังเกตต้องมีคุณสมบัติ 4 ประการคือ

- 1.1 มีความใส่ใจต่อสิ่งที่สังเกต
- 1.2 มีประสาทสัมผัสที่ดี
- 1.3 มีสัญชาตญาณที่ดี
- 1.4 มีความคิดรวบยอดที่ดี สามารถสรุปเรื่องราวได้ถูกต้อง เชื่อถือได้

หลักเกณฑ์การสังเกตที่ดี

1. ถ้าสังเกตเรื่องใด ผู้สังเกตจะต้องหาความรู้ในเรื่องนั้นให้มาก ต้องรู้ว่าปรากฏการณ์ชนิดใด เรื่องใดบ้างที่มีคุณค่าควรแก่การสังเกต และบันทึกเอาไว้ก่อนที่จะทำการสังเกตจริง

2. ความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่จะสังเกตและพฤติกรรมที่จะทำการสังเกตว่า ข้อมูลอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมประเภทใดที่จะทำการสังเกต

3. กำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการสังเกตให้ชัดเจนว่าข้อเท็จจริงประเภทใดเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์อย่างไร เพื่อที่จะแยกประเภทของข้อเท็จจริงที่จะได้มา

4. ในการสังเกตผู้สังเกตจะต้องทำอย่างระมัดระวัง และใช้ความละเอียดถี่ถ้วนอย่างพิถีพิถัน ผู้สังเกตจะต้องเตรียมการที่จะสังเกตให้พร้อม ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงที่ไม่บิดเบือน มีความแน่นอนเชื่อถือได้

5. ผู้สังเกตจะต้องมีทักษะในการใช้เครื่องมือตามที่ได้กำหนดขึ้นอย่างชำนาญและคล่องแคล่ว

6. ผู้สังเกตต้องพร้อมที่จะทำการสังเกตและกำจัดอคติส่วนตัวออกไปให้หมด

2. การให้รายงานตัว เป็นวิธีการศึกษาเจตคติของบุคคลออกมาโดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมา เช่นอาจรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นว่าดีหรือไม่ดี ซึ่งผู้รายงานตนเองจะเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมาตามประสบการณ์และความสามารถที่มีอยู่ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล จากการฟังสิ่งที่เขาบอกเล่าเหล่านี้ก็สามารถที่จะกำหนดค่าคะแนนของเจตคติได้

3. เทคนิคการฉายออก เป็นวิธีวัดเจตคติโดยการให้สร้างจินตนาการจากภาพ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้น แสดงความคิดเห็นออกมาจะได้สังเกตและวัดได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งบุคคลย่อมแสดงออกตามประสบการณ์ที่เขาเคยได้รับมาแต่ละคนจะมีการแสดงออกไม่เหมือนกัน

วิธีสร้างจินตนาการจากภาพเพื่อใช้วัดเจตคติ

3.1 วิธีหยดหมึก คือให้บุคคลนั้นดูภาพหยดหมึกแล้วให้อธิบายว่าภาพนั้นเป็นอย่างไร เป็นการกระตุ้นให้บุคคลนั้นตอบสนองออกมาให้มากที่สุดที่จะทำได้เพื่อจะใช้เป็นตัววัดเจตคติของบุคคลนั้น

3.2 การเล่าเรื่อง คือมีการเล่าเรื่องราวบางอย่างให้บุคคลที่ต้องการจะวัดเจตคติฟัง แต่เล่าไม่จบแต่ให้เขาเล่าต่อตามความคิดเห็น ความรู้สึกของเขา

แบบวัดเจตคติ

แบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท์

แบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท์ เป็นวิธีที่เรนิส ลิเคอร์ท์ (Renis Likert) คิดค้นขึ้น โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าเจตคติมีลักษณะการกระจายแบบโค้งปกติ ด้วยการนำข้อความที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ไม่ต้องให้คณะผู้ตัดสินพิจารณาเหมือนกับวิธีของเทอร์สตัน และกำหนดการให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ความเบี่ยงเบนมาตรฐานให้ คะแนนช่วงความรู้สึกเท่าๆ กัน เป็น 5 ช่วงแบบต่อเนื่องเรียกว่า Arbitrary Weighting Method ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ หรือเฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 5,4,3,2 และ 1 สำหรับข้อความทางบวก ส่วนข้อความทางลบในระดับความคิดเห็นเดียวกัน ให้คะแนน 1,2,3,4,และ5 ซึ่งได้ผลไม่แตกต่างกันและพบว่ามีความสัมพันธ์สูงถึง 0.99 กับค่าคะแนนที่กำหนดเป็นจำนวนเต็ม ดังนั้นการกำหนดคะแนนแต่ละระดับในแบบวัดเจตคติแบบลิเคอร์ท์ในเวลาต่อมา จึงกำหนดเป็นคะแนนจำนวนเต็มเรียงกันไป อาจเริ่มจาก 1 ไป แทนที่จะเริ่มด้วย 0 ก็ได้ คะแนนผู้ตอบแต่ละคนได้จากการรวบรวมคะแนนจากการตอบแต่ละข้อของผู้ตอบ

ดังนั้นมาตราวัดเจตคติของลิเคอร์ท์ จึงประกอบด้วยข้อความความคิดเห็นหลาย ๆ ข้อ แต่ละข้อมีคุณค่าเจตคติตามสเกลระดับของความต่อเนื่อง จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิธีการสร้าง

1. กำหนดเรื่องที่จะศึกษามีโครงสร้างลักษณะใด ศึกษาเจตคติต่อสิ่งใดให้นิยามเจตคติต่อสิ่งนั้นอย่างชัดเจน

2. การเลือกคำถามและรวบรวมข้อคิดเห็น การเก็บรวบรวมข้อความคิดเห็นที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมา ข้อความนั้นควรมีลักษณะดังนี้

2.1 คำถามทุกข้อต้องเป็นข้อความเกี่ยวกับเจตคติ ไม่ใช่เป็นคำถามเรื่องราวของข้อเท็จจริง เพราะคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงไม่สามารถบอกได้ว่าผู้ตอบมีเจตคติเป็นอย่างไร คือไม่สามารถวัดความแตกต่างของเจตคติได้

2.2 คำถามทุกข้อต้องชัดเจน รัดกุม และตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา การเขียนคำถามควรถามแต่ละครั้งหนึ่งประเด็นเท่านั้น เพราะถ้าเขียนคำถามครั้งละหลายประเด็น จะทำให้ผู้ตอบเกิดความสับสนเพราะผู้ตอบอาจเห็นด้วยกับคำถามเพียงประเด็นเดียว ส่วนประเด็นอื่นผู้ตอบอาจไม่เห็นด้วย

2.3 ข้อคำถามนั้น ควรใช้คำและศัพท์ง่ายๆ ที่ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน พยายามหลีกเลี่ยงคำที่มีความหมายหลายแง่หลายมุม

2.4 ผลจากการตอบคำถาม ควรจะกระจายพอสมควร ตามแนวของเจตคติ คือมีทั้งกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย

2.5 ในมาตราวัดชุดหนึ่งๆ ควรมีคำถามประเภทบวกหรือนิมาน และประเภทลบหรือนิเสธ อย่างละเท่าๆ กัน

2.6 ถ้าใช้คำถามประเภทเลือกตอบ ตัวเลือกแต่ละตัวจะต้องสามารถแยกเจตคติได้และไม่มีหลายตัวแปรในแต่ละคำตอบ

2.7 คำถามควรมีลักษณะที่สามารถจำแนกเจตคติของบุคคลในแง่ต่างๆ ได้ กล่าวคือบุคคลที่มีเจตคติต่างกันควรมีแนวคำตอบปรากฏให้เห็นแตกต่างกัน ส่วนแนวคำถามใดที่บุคคลทุกๆ คนมีแนวโน้มตอบเหมือนกัน ทั้งที่มีเจตคติต่างกัน ข้อนั้นควรตัดทิ้งไป

3. สร้างข้อความครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 2 ทาง คือทางบวกและทางลบ ประมาณ 50 – 100 ข้อ

4. การกำหนดตัวแปรของเจตคติ เมื่อได้ตั้งคำถามเรียบร้อยแล้ว นำคำถามเหล่านี้มากำหนดค่าเจตคติว่าควรมีค่าตั้งแต่เท่าใด ถึงเท่าใด ซึ่งจะพิจารณาโดยยึดหลักดังนี้

4.1 ข้อคำถาม 2 ประเภทกำหนดค่าเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

ข้อคำถามประเภททางบวก	ข้อคำถามประเภททางลบ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เห็นด้วย	- ไม่เห็นด้วย
- ไม่แน่ใจ	- ไม่แน่ใจ
- ไม่เห็นด้วย	- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.2 การกำหนดน้ำหนัก คำถามประเภททางบวก กำหนดให้น้ำหนักสูงสุดอยู่ที่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และน้ำหนักต่ำสุดอยู่ที่ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง”

5. การเลือกคำถาม คำถามทุกข้อที่สร้างขึ้นในตอนแรกจะนำไปใช้เป็นแบบสอบถาม เจตคติยังไม่ได้นำคำถามเหล่านี้ไปทดลองดูก่อนว่า คำถามแต่ละข้อเชื่อถือได้หรือไม่ สามารถวัด เจตคติที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่เพียงไรในการเลือกคำถามเพื่อตัดไว้เป็นแบบสอบถาม ต้องทำดังนี้

5.1 นำคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องนี้อ่านดู เพื่อวิจารณ์ก่อนว่า ข้อคำถามเหล่านี้ข้อใดดี ข้อใดไม่ดี ถ้าไม่ดีควรปรับปรุง หรือไม่ก็ตัดออก หรือบางครั้งคำถามเหล่านี้ อาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาก็ได้ จะได้เพิ่มเติมคำถามลงไปอีกเพื่อให้ครอบคลุมปัญหานั้นให้ได้มากที่สุด

5.2 นำคำถามไปทดลองกับกลุ่มบุคคล แล้วนำคำตอบเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เพื่อเลือกเอาคำถามเฉพาะข้อที่ดีไปใช้ต่อไป โดยวิเคราะห์ข้อคำถามด้วยการทดสอบคะแนนที่ได้ด้วย t-test ค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป หรือใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์รายข้อ ด้วยการทดสอบค่า r ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

วิธีวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ

1. ให้คะแนนตามค่าน้ำหนักของแต่ละข้อคำถามแล้วนำมารวมกันของแต่ละคน
2. เรียงคะแนนที่ได้ของแต่ละคนจากกลุ่มสูงไปหาต่ำ หรือจากมากไปหาน้อย
3. เลือกเอาเฉพาะคนที่ได้คะแนนจากกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25% ของจำนวนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด กลุ่มตรงกลางไม่นำมาวิเคราะห์
4. นำข้อคำถามของแต่ละข้อ มาวิเคราะห์หาคะแนนรวมของแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
5. หาผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
6. หาคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงของแต่ละข้อและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำของแต่ละข้อ
7. หาความแปรปรวนของแต่ละข้อของคะแนนในกลุ่มสูง
8. หาความแปรปรวนของแต่ละข้อของคะแนนในกลุ่มต่ำ
9. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำของแต่ละข้อด้วยการทดสอบค่า

t (t-test)

10. กำหนดระดับความเชื่อมั่นว่าจะใช้ที่ระดับ 0.05 หรือระดับ 0.01
11. เปิดตารางค่า t โดยใช้ One-tailed-test
12. เปรียบเทียบค่าที่ได้จากข้อ 9 และ 11 คือ ถ้าค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อคำถาม (ข้อ 9) มากกว่าค่าที่ได้จากการเปิดตาราง (ข้อ 11) แสดงว่าข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้
13. นำข้อคำถามที่ใช้ได้ทั้งหมดมาเรียงแบบสุ่ม เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามและนำแบบสอบถามนั้นไปให้คนกลุ่มเดิมทำอีกครั้ง เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่น

การวัดเจตคติโดยวิธี Summated Rating ของกูดแมน มีดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
2. ให้ความหมายของเจตคติต่อสิ่งที่จะศึกษานั้นให้แจ่มชัด เพื่อให้ทราบว่สิ่งนั้นคืออะไร ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เช่น จะวัดเจตคติของนักเรียนต่อวิชาภาษาไทย ก็ต้องวิเคราะห์ให้ทราบว่าควรถามเกี่ยวกับภาษาไทยในเรื่องใดบ้าง
3. ทำการสร้างข้อความเจตคติให้ครอบคลุมลักษณะต่างๆ ที่วิเคราะห์ได้จำนวนข้อความที่สร้างควรมีประมาณ 20-30 ข้อความ และให้มีจำนวนข้อความที่กล่าวถึงที่ต้องการศึกษาในทางที่ดี และในทางที่ไม่ดี จำนวนมากพอต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพแล้วเหมือนตามที่ต้องการ
4. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองหรือให้ผู้อื่นมีความรู้ในเรื่องนั้น ตรวจสอบ
5. ทำการทดลองก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนบรรจุลงในมาตราวัดเจตคติ

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการเรียนภาษาไทย

หะซันนำ พงศ์ยี่หล้า(2530: 49) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและพัฒนาการ เจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในระดับ .01

วิสินี ชูสงค์ (2525: 52-54) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อการสื่อสารหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .01

จารนัย ปิ่นทองน้อย(2538: 85) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยอ่านแบบชี้หน้ากับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองทั้งสองกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผาณิต เพชรจำรัส(2529: 61) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทย เพื่อกิจธุระ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบซินดีเคทกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รักดี วิเศษอนุพงษ์ (2529: 61) ได้ศึกษาความสามารถของการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัญลักษณ์และเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ผลการวิจัยพบว่า หลังทดลองทั้ง 2 กลุ่มมีเจตคติต่อการเขียนสูงกว่าก่อนทดลอง

พจนานพร เชียงว่อง (2528: 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (ปวช. 1) ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติวิธี สอนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณี พึ่งรุ่ง (2528: 52) ได้เปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกมและแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เตรียมความพร้อมโดยใช้เกมกับแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัทธยา สายศิลป์ (2526: 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกสมรรถภาพทางการอ่านเร็ว กับการสอนที่ฝึกตามกิจกรรมในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อภาษาไทย สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

เบลดโซ (Bledsoe. 1971: 122) พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการเรียนต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการสอนของครูต่างกัน คือกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

โคแกน และเลวิน (Cogan; & Levin. 1957: 135-139) พบว่าเมื่อนักเรียนมีความศรัทธาในตัวครู ความศรัทธาที่นักเรียนให้แก่ครูจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนการสอน การมีทัศนคติที่ดีเช่นนี้ จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทย อาจกล่าวได้ว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทยนั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีการสอนและเวลาที่เหมาะสม การสร้างให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย จะทำให้นักเรียนรักภาษาไทยและสามารถเรียนภาษาไทยได้ดีขึ้นรวมถึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้ดีขึ้นด้วย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4.1 ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ (ไพฑูริย์ ศรีฟ้า. 2551: 14)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การเก็บเนื้อหาความรู้ อาทิเช่น เนื้อหาทางวิชาการ สารคดีและบันเทิงคดี ในรูปแบบข้อความอิเล็กทรอนิกส์ อยู่บนเว็บเพจ โดยผู้เรียนสามารถเปิดศึกษาจากคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือบนที่กลงบนแผ่นซีดีรอม ซึ่งเปิดศึกษาโดยใช้เครื่องเล่นซีดีรอมหรือ เครื่องคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันนี้หนังสือประเภทต่างได้มีการผลิตบันทึกเนื้อหา ลงบนแผ่นซีดี ง่ายต่อการจัดเก็บรักษาและสะดวกต่อการพกพาที่จะนำไปศึกษา นอกสถานที่ (ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ. 2550)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง รูปแบบการนำเสนอข้อมูล ซึ่งประสมประสานข้อมูลหลายรูปแบบ ทั้งเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงโดยผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลาง โดยการเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์กันของเนื้อหาที่อยู่ในแฟ้มเดียวกันหรืออยู่คนละแฟ้มเข้าด้วยกัน เพื่อนำเสนอในรูปแบบของการเชื่อมโยงได้อย่างเหมาะสม โดยไม่จำกัดว่าจะจะเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด เพื่อสะดวกในการค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พมากยิ่งขึ้น (ธัญญารัตน์ สุนทร. 2549: 8)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นนวัตกรรมใหม่ทางด้านวงการหนังสือ ห้องสมุด และเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับทางวิชาชีพห้องสมุดแล้ว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นพัสดุห้องสมุดยุคใหม่ที่เปลี่ยนจากรูปแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นหนังสือที่ผลิตจากการเขียนหรือพิมพ์ตัวอักษรหรือภาพกราฟิกลงในแผ่นกระดาษ หรือวัสดุชนิดอื่นๆ เพื่อบันทึกเนื้อหาสาระในรูปแบบตัวหนังสือ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ เช่นที่ใช้กันปกติทั่วไปจากอดีตถึงปัจจุบันเปลี่ยนมาบันทึก และนำเสนอเนื้อหาสาระทั้งหมดเป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบสัญญาณดิจิทัลลงในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ เช่น แผ่นซีดีรอม ปาล์มมู๊ด หนังสือในระบบเครือข่าย หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบอื่นๆ ซึ่งรวมเรียกว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (จิระพันธ์ เตมละ. 2545: 1)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำเสนอข้อมูลได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ผ่านจอคอมพิวเตอร์โดยการเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์ของเนื้อหาที่อยู่ในแฟ้มเดียวกันหรือคนละแฟ้มเข้าด้วยกันโดยไม่จำกัดว่าจะจะเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด (ปิลันธนา สงวนบุญญพงษ์. 2542)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง รูปแบบของการจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นข้อความ ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้มีวิธีการเก็บในลักษณะพิเศษคือ จากแฟ้มข้อมูลหนึ่งผู้อ่านสามารถเรียกดูข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทันทีโดยข้อมูลจะอยู่ในแฟ้มเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ข้อมูลที่กล่าว เป็นข้อมูลที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลข เรียกว่าไฮเปอร์เท็กซ์ และถ้าหากข้อมูลนั้นรวมถึงเสียงและภาพเคลื่อนไหวด้วยก็จะเรียกว่าสื่อประสมหรือไฮเปอร์มีเดีย (ครรรชิต มัลย์วงศ์. 2540: 175)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง รูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ในลักษณะคล้ายกระดาษอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบมัลติมีเดีย คือสามารถนำเสนอได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงต่าง ๆ และมีความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งสัมพันธ์กันของเนื้อหาในแต่ละหน้าและไฟล์เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (พงษ์ระพี เตชพาหพงษ์. 2540: 16)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การคลิกเปิดเอกสารไฮเปอร์เท็กซ์และไฮเปอร์มีเดีย ทำให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว พร้อมทั้งด้วย ข้อมูลมัลติมีเดียในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะเป็นสื่อในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวก (บุปผชาติ ทัพทิกธน์. 2540: 86)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ได้รับการแปลงลงบนสื่อบันทึกด้วยระบบดิจิทัล เช่น ซีดีรอม หรือหนังสือที่พิมพ์ลงบนสื่อบันทึกด้วยระบบดิจิทัลแทนที่จะพิมพ์ลงบนกระดาษเหมือนสิ่งพิมพ์ธรรมดา เช่น นิตยสารนอติลุส ที่ผลิตออกมาด้วยการบันทึก บทความ ภาพและเสียงลงบนซีดี-รอมและส่งให้สมาชิก ตามบ้านเช่นเดียวกับนิตยสารทั่วไป (กิตานันท์ มลิทอง. 2539)

ไรส และเรดิน (Reiss; & Radin. 1995) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึงเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแสดงผลได้ทั้งภาพและเสียงด้วยอุปกรณ์มัลติมีเดียและสามารถโยงเอกสารข้อมูลจากจุดใดจุดหนึ่งในเอกสารชุดเดียวกันหรือเอกสารอื่นๆ ที่อยู่ที่ยู่เดียวกันหรือคนละที่ก็ได้

กลุ่มสตาร์ฟิลด์(The StarFields Group. 2002) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่าหมายถึง ไฟล์ที่บรรจุข้อมูลทั้งหมดเหมือนกับหนังสือแบบเล่มๆ สามารถดาวน์โหลดจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มาเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราเองได้ และบางสถานการณ์สามารถแนบส่งไปพร้อมกับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อวัตถุประสงค์การเรียนรู้ทางไกลและการส่งถ่ายข้อมูล

ฮอว์คินส์ (Hawkins. 2000) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่าหมายถึงเนื้อหาของหนังสือที่ผู้อ่านหาซื้อได้ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะคล้ายคลึงกับหนังสือที่พิมพ์ออกมาเป็นเล่มๆ หรือสามารถบรรจุ เสียง ภาพวีดิทัศน์ หรือเชื่อมโยงไปยังที่อื่นได้ในทันทีสามารถอ่านได้ในขณะเชื่อมต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ดาวโหลด และส่งผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ มีให้เลือกทั้งแบบที่หาซื้อได้มาในรูปแบบแผ่นบันทึกข้อมูล หรือ CD-ROM จากร้านหนังสือร้านขายหนังสือหรือผู้ขายรายอื่นๆ

เลียวนาร์ด (Leonard. 2004) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่าหมายถึง หนังสือที่มีรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถดูได้บนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ PDA (Personal Digital Assistant) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถดูได้ทุก ๆ รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

แจ๊คสัน (Jackson. 2004) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่าหมายถึง หนังสือที่ค้นหาได้ในระบบออนไลน์หรือเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยส่วนมากอยู่ในรูปแบบของ ดิจิตอลของหนังสือแบบเดิม ๆ แม้ว่าหนังสือบางเล่มจะมีเพียงรูปแบบดิจิตอล สามารถบรรจุตัวอักษร กราฟิก เสียง การเชื่อมโยงไปยังเล่มอื่น และส่วนประกอบด้วยสื่อประสม

จากความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ว่ามาข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หมายถึง หนังสือที่บรรจุด้วยเนื้อหาที่เป็นตัวอักษร ภาพ เสียง กราฟิก และสื่อประสม ต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถอ่านและดูบนเครื่องคอมพิวเตอร์ สามารถดาวน์โหลดได้จากอินเทอร์เน็ตเพื่อเก็บไว้อ่าน สามารถส่งต่อไปยังผู้อื่นได้ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถเชื่อมโยงไปยังหนังสือเล่มอื่น ๆ ได้ทันทีผ่านระบบออนไลน์

4.2 ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีรูปแบบหลากหลาย เช่น

เบคเกอร์ (จิระพันธ์ เดมะ . 2545: 5; อ้างอิงจาก Baker. 1992) ได้แบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ออกเป็น 10 ประเภทดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือแบบตำรา เป็นรูปแบบหนังสือปกตีที่พบเห็นทั่วไป หลักหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้กล่าวได้ว่าเป็นการแปลงหนังสือจากสภาพสื่อสิ่งพิมพ์ปกติเป็นสัญญาณดิจิทัล เพิ่มศักยภาพเดิมการนำเสนอ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยศักยภาพของคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน เช่น การเปิดหน้าหนังสือสืบค้น การคัดเลือก เป็นต้น

2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสืออ่าน มีเสียงคำอ่าน เมื่อเปิดหนังสือจะมีเสียงอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้เหมาะสำหรับเด็กเริ่มเรียน หรือหนังสือออกเสียงฝึกพูด เป็นต้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้เน้นคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นตัวอักษรและเสียงเป็นคุณลักษณะหลัก นิยมใช้กับกลุ่มผู้อ่าน ที่มีระดับลักษณะด้านภาษาโดยเฉพาะด้านการฟัง การอ่านค่อนข้างต่ำ เหมาะสำหรับการเริ่มต้นเรียนภาษาของเด็ก ๆ หรือผู้ที่กำลังฝึกภาษาที่สองหรือฝึกภาษาใหม่ เป็นต้น

3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือภาพนิ่ง หรืออัลบั้มภาพ เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณลักษณะหลักเน้นจัดเก็บข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภาพนิ่งหรืออัลบั้มภาพ เป็นหลัก เสริมการนำศักยภาพของคอมพิวเตอร์มาใช้ในการนำเสนอ เช่น การเลือกภาพที่ต้องการ การขยายหรือย่อขนาดของภาพหรือตัวอักษร การสำเนาหรือการถ่ายโอนภาพ การแต่งเติมภาพ การเลือกเฉพาะส่วนของภาพหรือเพิ่มข้อมูล เชื่อมโยงภายใน เช่น เชื่อมข้อมูลอธิบายเพิ่มเติม เชื่อมข้อมูลเสียงประกอบ เป็นต้น

4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบหนังสือภาพเคลื่อนไหว เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภาพวิดิทัศน์ หรือภาพยนตร์สั้นๆ ผสมกับข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในรูปตัวหนังสือ ผู้อ่านสามารถเลือกชมศึกษาข้อมูลได้ เช่นภาพเหตุการณ์สงครามโลก ภาพการกล่าวสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญๆ ของโลก ภาพเหตุการณ์ความสำเร็จหรือสูญเสียของโลก เป็นต้น

5. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อประสม เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นเสนอข้อมูล เนื้อหาสาระ ในลักษณะแบบสื่อผสมระหว่างสื่อภาพ เป็นทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว กับสื่อประกอบเสียง ในลักษณะต่างๆ ผสมกับศักยภาพของคอมพิวเตอร์

6. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อหลากหลาย เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อประสม แต่มีความหลากหลายในคุณลักษณะด้านความเชื่อมโยงระหว่าง

7. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือเชื่อมโยง เป็นหนังสือที่มีคุณลักษณะสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระภายในเล่ม ซึ่งผู้อ่านสามารถคลิกเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาสาระที่ออกแบบเชื่อมโยงกันภายใน การเชื่อมโยงเช่นนี้คุณลักษณะเช่นเดียวกับบทเรียนโปรแกรมแบบแตกกิ่ง นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเอกสารภายนอกเมื่อเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต

8. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสืออัจฉริยะ เป็นหนังสือสื่อประสม แต่มีการใช้โปรแกรมขั้นสูงที่สามารถมีปฏิกริยา หรือปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านเสมือนหนังสือมีสติปัญญาในการโต้ตอบหรือคาดคะเนในการโต้ตอบหรือปฏิกริยากับผู้อ่าน

9. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือทางไกล หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีคุณลักษณะหลักต่างๆ คล้ายกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือเชื่อมโยง แต่เน้นการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลภายนอกผ่านระบบเครือข่ายเปิดและเครือข่ายเฉพาะสมาชิก

10. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือไฮเบอร์สเปซ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีลักษณะเหมือนกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลายๆ แบบที่กล่าวมา แล้วผสมกัน สามารถเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกสามารถนำเสนอข้อมูลในระบบสื่อที่หลากหลาย สามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านได้หลากหลาย

โรบิน (Robins. 2004) ได้แบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่ามีอยู่ด้วยกัน ๕ ประเภท คือ

1. Scanned Printing Books คือ การสำเนาเนื้อหาในหนังสือให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือแสกนจากหนังสือด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และเพิ่มเครื่องมือที่มีความสามารถพิเศษ คือ เครื่องมือในการค้นหา การซูมขยายตัวอักษร ที่ค้นหนังสือ และเครื่องมือในการขีดเส้นใต้ข้อความ เพื่อเน้นให้เด่น

2. Interactive Electronic Books คือ รูปแบบหนังสือที่มีเนื้อหาเหมือนกับหนังสือแบบเดิมๆ และมีสื่อประสมที่ประกอบไปด้วย เสียง วิดิทัศน์ และการมีปฏิสัมพันธ์ในการอ่านโดยตรงกับกิจกรรม เช่น

- 2.1 การมีปฏิสัมพันธ์ด้วยกิจกรรมผ่านการสัมผัสด้วยมือ
- 2.2 การพิมพ์ไปยังเนื้อหาผ่านทางคำอธิบายประกอบ
- 2.3 การนำเสนอเนื้อหาที่ได้รับการพัฒนาจากเนื้อหา
- 2.4 การเชื่อมโยงไปยังหนังสือเล่มอื่นๆ
- 2.5 รองรับการเรียนร่วมกับผู้อื่น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เบคเกอร์ และกิลเลอร์ (Baker; & Giller. 1991) ได้แบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ตามชนิดของสื่อที่ใช้ในการนำเสนอและองค์ประกอบของเครื่องอำนวยความสะดวกภายในหนังสือ สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุหรือบันทึกข้อมูล เนื้อหาสาระเป็นหมวดวิชาหรือรายวิชาโดยเฉพาะเป็นหลัก
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุข้อมูล เนื้อหาสาระเป็นหัวเรื่องหรือชื่อเรื่องเฉพาะเรื่อง เป็นหลัก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้จะมีเนื้อหาใกล้เคียงกับประเภทแรกแต่ขอบข่ายแคบกว่าหรือจำเพาะเจาะจงมากกว่า
3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุข้อมูล เนื้อหาสาระ และเทคนิคการนำเสนอชั้นสูงที่มุ่งเน้นเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม
4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบรรจุข้อมูล เนื้อหาสาระเน้นเพื่อการทดสอบ หรือสอบวัดผลเพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาและตรวจสอบวัดระดับความรู้ หรือความสามารถของตนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

นอกจากรูปแบบที่ได้กล่าวมาแล้ว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่าน และสามารถเป็นแหล่งความรู้และสื่อการเรียนรู้ ตอบสนองรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งในบริบทของระบบการศึกษาแบบปกติ และการศึกษาทางไกลได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย

4.3 รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีรูปแบบหลากหลาย มีผู้แบ่งประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้หลายท่านเช่น

1. รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบ่งตามลักษณะการเข้าถึงข้อมูลและการอ่าน
รูปแบบนี้ จะเป็นการแบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ชัดเจนมากที่สุดกว่าทุกๆ แบบที่มี โดยแบ่งออกเป็น

- 1.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์อ้างอิง ใช้การเข้าถึงข้อมูลในลักษณะการสุ่ม ผู้อ่านจะค้นหาคำที่ต้องการทราบและ อ่านจนจบเนื้อหา นั้น จากนั้นจึงค้นหาที่ต้องการทราบต่อไป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์อ้างอิงสามารถดูภาพจากฐานข้อมูลเอนไซโคลปีเดีย จัดเป็นแหล่งทรัพยากรซึ่งผู้ใช้สามารถค้นหาหรือเลือกอ่านหนังสือที่มีอยู่ได้ง่ายมาก ในอนาคตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพหรือปริมาณในการบรรจุของฐานข้อมูล และทางที่ผู้อ่านสามารถค้นหาและใช้ข่าวสาร แต่ทั้งนี้ก็ต้องคงไว้ซึ่งโมเดลการอ้างอิง

1.2 หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะการเข้าถึงข้อมูลส่วนใหญ่แบบอ่านไปตามลำดับ จากนั้นก็จะมี การอ่านเนื้อหาเหล่านั้นไปเรื่อยๆ จนจบบทและอาจอ่านบทต่อไปตามลำดับ หรือเลือกหัวข้อใหม่ตามความสนใจของผู้อ่าน หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์จะแตกต่าง จากหนังสือ อังอิงอิเล็กทรอนิกส์ ตรงที่ผู้อ่านจะมีความคาดหวังที่จะได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือ หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์รูปแบบนี้จะเป็นตัวเสริมค่านิยมของหนังสือเรียนโดยจะขยายความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้เรียนทางอ้อมโดยใช้สื่อหลากหลายชนิด

2. รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบ่งตามช่องทางการสื่อสารสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารทางเดียว เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้อ่านสามารถรับได้เพียงช่องทางเดียว เช่น ใช้ตา ดู หรือใช้หูฟังเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพนิ่ง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลายภาษา

2.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารหลายทาง เป็นหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้อ่านสามารถรับสารได้เพียงช่องทางเดียวเช่น ใช้ตา ดูหรือใช้หูฟัง ซึ่งมีอสมผัสหน้าจอ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อประสม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รวมสื่อ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไฮเปอร์มีเดีย เป็นต้น

3. รูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบ่งตามหน้าที่ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับเก็บเอกสารสำคัญ จะมีที่เก็บข้อมูลข่าวสาร ขนาดใหญ่ในรูปแบบของฐานข้อมูล วิธีใช้งานผู้ใช้ขั้นปลายสามารถใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ

3.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ข่าวสารความรู้ จะมีลักษณะคาบเกี่ยวกับหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์รูปแบบแรก แต่ข่าวสารจะกินความแคบกว่าแบบแรก จะมีลักษณะเฉพาะมากกว่า มีความสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องใดหัวข้อเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

3.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสอน เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์อย่างมากในการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการอบรม ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความชำนาญในการเรียนของตน หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้บางส่วนจะมีการประเมินและประยุกต์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนจะมีการนำเสนอให้เหมาะสมกับ รูปแบบการเรียนของแต่ละคน

3.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบตั้งคำถาม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อการทดสอบ สอบย่อยและประเมินผลกิจกรรม โดยวัดจากความรู้ที่ได้จากการศึกษา หัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้อง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบตั้งคำถามจะประกอบด้วย 3 ลักษณะที่สำคัญ คือ ธนาคารตั้งคำถามหรือแบบฝึกหัด, ข้อสอบ, ลักษณะการประเมินผลและระบบ ผู้เชี่ยวชาญ จะมีการ วิเคราะห์ผลที่ได้จากการเรียน มีการแข่งขันและพิจารณาให้ระดับที่เหมาะสมกับความสามารถของ ผู้เรียน

4. รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบ่งตามชนิดของข้อมูลข่าวสารและเครื่องอำนวยความสะดวก สามารถแบ่งได้ 10 ประเภท

4.1 หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ในระยะแรกจะมีลักษณะเป็นเส้นตรงมีโครงสร้างเป็นตัวอักษร ต่อมาจะมีลักษณะเป็นมัลติมีเดียมากขึ้นโดยใช้คุณสมบัติของไฮเปอร์เท็กซ์ในการนำเสนอ

4.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพนิ่ง จะประกอบด้วยภาพนิ่งหลายๆ ชนิดรวมกัน ภาพแต่ละภาพจะมีคุณภาพที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของงาน

4.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาพเคลื่อนไหว มีโครงสร้างจากภาพเคลื่อนไหวสั้นๆ หรือภาพวิดีโอหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

4.4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลายภาษา จะมีลักษณะประกอบคำบรรยาย เพื่อให้ง่ายต่อการรับรู้ของผู้อ่าน

4.5 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อประสม เป็นการรวมช่องทางการสื่อสารสองทางหรือมากกว่านั้นเข้าด้วยกันเพื่อการเข้ารหัสข่าวสารเป็นการรวมตัวอักษร ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวมารวมไว้ด้วยกันตามโครงสร้างแบบเส้นตรง เมื่อผลิตเสร็จสื่อจะออกมาในรูปของสื่อเดี่ยว ได้แก่ จานแม่เหล็กหรือซีดีรอม

4.6 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รวมสื่อ มีลักษณะตรงข้ามกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อประสม โดยใช้การรวมสื่อที่แตกต่างกัน ได้แก่ซีดีรอม จานแม่เหล็ก กระดาษ เครื่องฉายคอมพิวเตอร์และอื่นๆ เพื่อส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ใช้

4.7 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไฮเปอร์มีเดีย จะมีลักษณะคล้ายกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อประสม คือ ใช้การสื่อสารหลายช่องทางแต่จะมีโครงสร้างเป็นแบบนอนลิเนียร์ โดยมีโครงสร้างแบบใยแมงมุม

4.8 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผู้เชี่ยวชาญ มีการบรรจจะเทคนิคปัญญาเทียม เช่นระบบผู้เชี่ยวชาญ และระบบเครือข่ายประสาท ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประยุกต์ให้เข้ากับพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน

4.9 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อทางไกล ต้องอาศัยการสื่อสารทางไกลช่วยในการนำเสนอเนื้อหา เช่นการเรียนการสอนในระบบเลคอนเฟอเรนซ์ การส่งข้อมูลทางอีเมล ตลอดจนเป็นทรัพยากรในการสอนทางไกลเช่นห้องสมุดดิจิทัล เป็นต้น

4.10 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไซเบอร์บู๊ต ใช้เทคนิคของ ความจริงเสมือน ในการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเหมือนได้เข้าไปอยู่ในประสบการณ์จริง

เลียวนาร์ด (Leonard, 2004) ได้แบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ออกเป็นรูปแบบหลักๆ อยู่ 2 รูปแบบ คือ

1. เป็นรูปแบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คัดลอกจากหนังสืออย่างถูกต้องของเนื้อหา กับการเพิ่มจุดเด่นของเข้าไป เช่น เครื่องมือในการค้นหา ชุมขยาย เครื่องมือที่ค้นหนังสือและเครื่องมือขีดเส้นใต้หรือแท็บป้ายตัวอักษรให้มีลักษณะเด่นขึ้นมา

2. เป็นรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะประกอบด้วยส่วนที่เป็นเนื้อหาเหมือนเดิม (นอกจากจะเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ) และรูปร่างหน้าของสื่อประสม เช่น เสียง วิดีทัศน์ และการมีปฏิสัมพันธ์

4.4 โครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ไพฑูริย์ สีฟ้า (2551) ได้กล่าวว่า ลักษณะโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะมีความคล้ายคลึงกับหนังสือทั่วไป ที่พิมพ์ด้วยกระดาษ หากจะมีความแตกต่างกันที่เห็นได้ชัดเจนคือ กระบวนการผลิต รูปแบบ และวิธีการอ่านหนังสือ โครงสร้างทั่วไปของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย

1. หน้าปก หมายถึงปกด้านหน้าของหนังสือซึ่งจะอยู่ส่วนแรก เป็นตัวบ่งบอกว่าหนังสือเล่มนี้ชื่ออะไร ใครเป็นผู้แต่ง
2. คำนำ หมายถึง คำบอกกล่าวของผู้เขียนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลและเรื่องราวต่างๆ ของหนังสือเล่มนั้น
3. สารบัญ หมายถึง ตัวบ่งบอกหัวเรื่องสำคัญที่อยู่ภายในเล่มว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง อยู่ที่หน้าใดของหนังสือ สามารถเชื่อมโยงไปสู่หน้าต่างๆ ภายในเล่มได้
4. สารระของหนังสือแต่ละหน้า หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญในแต่ละหน้าที่ปรากฏภายในเล่ม ประกอบด้วย
 - 4.1 หน้าหนังสือ (Page Number)
 - 4.2 ข้อความ (Texts)
 - 4.3 ภาพประกอบ (Graphics)
 - 4.4 เสียง (Sounds)
 - 4.5 ภาพเคลื่อนไหว (Video)
 - 4.6 จุดเชื่อมโยง (Links)
5. อ้างอิง หมายถึง แหล่งข้อมูลที่ใช้เข้ามาอ้างอิง อาจเป็นเอกสาร ตำรา หรือเว็บไซต์ก็ได้
6. ดัชนี หมายถึง การระบุคำสำคัญหรือคำหลักต่างๆ ที่อยู่ภายในเล่ม โดยเรียงลำดับตัวอักษรให้สะดวกต่อการค้นหา พร้อมระบุเลขหน้าและจุดเชื่อมโยง
7. ปกหลัง หมายถึง ปกด้านหลังของหนังสือซึ่งอยู่ส่วนท้ายเล่ม

4.5 หลักการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จิตเกษม พัฒนาศิริ (2539: 75-89) กล่าวว่ารูปแบบของการเขียนบทเรียนซึ่งเกี่ยวกับขั้นตอนของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ขั้นตอนการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นี้ ดัดแปลงมาจากกระบวนการเรียนรู้ของกาเย่ ผสมผสานกับวิธีการออกแบบเว็บเพจ ที่ใช้กันโดยทั่วไป ดังนี้

1. ได้รับความสนใจ ก่อนเริ่มเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนควรได้รับแรงกระตุ้นและแรงจูงใจให้อยากที่จะเรียน ดังนั้นจึงควรเริ่มด้วยลักษณะการใช้ภาพสีและเสียงจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะศึกษาเนื้อหาไปในตัว การเตรียมและการกระตุ้นผู้เรียนในขั้นแรกก็คือ การรายงานสารบัญญ แสดงรายละเอียดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสมหรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า โหมมเพจ ซึ่งเป็นเมนูชนิดกราฟฟิกและเป็นข้อมูลหน้าแรกที่จะแนะนำและบอกให้ผู้เรียนทราบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีข้อมูลอะไรซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลที่เชื่อมโยงกันอยู่ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างรวดเร็วและเป็นทางที่จะป้องกันไม่ให้ผู้เรียนหลงทางได้ดีที่สุด

2. บอกวัตถุประสงค์ของเรื่องที่เรียน เป็นการบอกให้ผู้เรียนรู้ถึงประเด็นสำคัญของเนื้อหาและโครงสร้างของเนื้อหาอย่างกว้างๆ ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถผสมผสานแนวคิดในรายละเอียดและส่วนย่อยของเนื้อหา ซึ่งจะมีผลทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ทบทวนความรู้เดิม ก่อนที่จะให้ความรู้ใหม่แก่ผู้เรียนซึ่งในส่วนของเนื้อหาและแนวคิดนั้นๆ ผู้เรียนอาจจะไม่มีพื้นฐานมาก่อน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ออกแบบโปรแกรมควรจะต้องหาวิธีทบทวนความรู้เดิมในส่วนที่จำเป็น ก่อนที่จะได้รับความรู้ใหม่เพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะรับความรู้ใหม่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะที่ปรากฏในรูปรายการ หัวข้อที่แบ่งออกเป็นภาคเป็นตอนจัดตามลำดับต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุผลหรือตามโครงสร้างเนื้อหาวิชา รายวิชาหรือ ความยากง่ายของการเรียนรู้ของศาสตร์นั้นๆ การทบทวนความรู้เดิมอาจเป็นไปในรูปแบบการกระตุ้นดังกล่าว อาจแสดงด้วยถ้อยคำพูดหรือภาพ เป็นการผสมผสานกันแล้วแต่ความเหมาะสม และจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหา

4. การเสนอเนื้อหา การเสนอภาพที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาประกอบด้วยข้อความสั้น ๆ ง่ายและได้ใจความเป็นหัวใจที่สำคัญของการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ การใช้ภาพประกอบจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและความคงทนในการจำจะดีกว่าใช้การพูดเพียงอย่างเดียว ภาพนอกจากจะช่วยเปรียบเทียบเพื่ออธิบายความหมายนามธรรมได้ ง่ายต่อการเรียนรู้แล้ว การใช้แผนภูมิ แผนภาพหรือแผนสถิติ เป็นสิ่งที่ผู้ออกแบบโปรแกรมควรคำนึงถึงอยู่เสมอเช่นกัน ที่สำคัญไม่ควรเน้นไปที่ความสวยงาม จนละเลยความสำคัญของเนื้อหาไป

5. ชี้นำทางการเรียนรู้ ผู้เรียนจะจำได้ดีหากมีการจัดระบบนำเสนอเนื้อหาที่ดีและสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของผู้เรียน ทฤษฎีบางทฤษฎีกล่าวว่าการเรียนรู้กระจ่างชัดนั้นทางเดียวที่จะเกิดขึ้นได้ก็คือ การที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์และตีความในเนื้อหาใหม่บนพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมรวมกันเป็นความรู้ใหม่ หน้าที่ของผู้ออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในขั้นนี้คือ พยายามหาเทคนิคในการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้เดิมมาใช้ในการศึกษาความรู้ใหม่ นอกจากนั้นยังต้องพยายามหาวิธีที่จะทำให้การศึกษาคำรู้ใหม่ของผู้เรียนมีความกระจ่างชัดเท่าที่จะทำได้ เทคนิคในการใช้ภาพเปรียบเทียบและเทคนิคการให้ตัวอย่างอาจช่วยให้ผู้เรียนแยกแยะและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้นในบางเนื้อหา

6. การกระตุ้นตอบสนอง การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับระดับและขั้นตอนของการประมวลข้อมูลหากผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมในส่วนนี้เกี่ยวกับเนื้อหา การคิดและการตอบจะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถจำเนื้อหาได้มากกว่าการอ่านหรือคัดลอกข้อความจากผู้อื่นเพียงอย่างเดียว คอมพิวเตอร์มีข้อได้เปรียบเหนืออุปกรณ์อื่นๆ เช่น เครื่องวีดิทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ เทปบันทึกเสียง และสื่อการสอนอื่น ๆ ซึ่งจัดเป็นสื่อการสอนแบบไม่ปฏิสัมพันธ์ คือการเรียนจากคอมพิวเตอร์นั้นผู้เรียนสามารถมีกิจกรรมร่วมหลายลักษณะแม้จะเป็นการแสดงความคิดเห็น การเลือกกิจกรรมและการโต้ตอบก็สามารถทำได้ กิจกรรมเหล่านี้เองที่ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและเมื่อมีส่วนร่วม คิดคำนวณ คิดนำหรือติดตาม ย่อมมีส่วนประสานให้โครงสร้างของการจำดีขึ้น

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยการบอกจุดประสงค์ที่ชัดเจนและให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อบอกว่าขณะนั้นผู้เรียนอยู่ตรงไหน ห่างจากเป้าหมายเท่าใด การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นภาพจะช่วยเพิ่มความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าภาพนั้นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน

8. ทดสอบความรู้

4.6 ซอฟต์แวร์ในการเขียนและการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการทำงานของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะแบ่งซอฟต์แวร์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ซอฟต์แวร์สำหรับเขียน
2. ซอฟต์แวร์สำหรับอ่าน

ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการอ่านจะถูกติดตั้งอยู่กับอุปกรณ์ของผู้ใช้ทั่วไป แต่ซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับเขียนมักจะ ใช้กันเฉพาะในสำนักพิมพ์หรือในกลุ่มผู้เขียนเท่านั้น การเลือกใช้ซอฟต์แวร์ตัวใดจะขึ้นอยู่กับลักษณะการทำงาน รวมไปถึงอุปกรณ์ที่ผู้ใช้มีอยู่และความต้องการส่วนตัว ของผู้ใช้ ผู้ใช้บางรายต้องการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออาจจะอ่านจากอุปกรณ์พกพา ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บนเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้แก่ Acrobat e – book และ Microsoft Reader แต่สำหรับอุปกรณ์พกพาอย่างปาล์มนั้น จะใช้ซอฟต์แวร์ตัวอื่นแทน เช่น Palm Reader

4.7 ฮาร์ดแวร์สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบ่งตามผู้ใช้ออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ Desktop และเครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook
2. กลุ่มผู้ใช้อุปกรณ์พกพาต่างๆ
3. กลุ่มผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ซีพียู ระดับแพนเทียม ซึ่งสามารถอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้แทบทั้งสิ้นเพียงแต่ให้ติดตั้งซอฟต์แวร์บางตัวเพิ่มเติมลงไปเท่านั้น

4.8 กระบวนการจัดทำและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ก่อนลงมือจัดทำหรือพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นคำนึงถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดทำที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยศึกษาให้เข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ถูกต้องว่ามีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร จากนั้นจึงไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติจริง เมื่อเราต้องการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง

4.9 ความแตกต่างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับหนังสือทั่วไป

ไพฑูริย์ สีฟ้า (2551: 16) กล่าวถึง ความแตกต่างของหนังสือทั้งสองประเภทอยู่ที่ รูปแบบและการสร้าง การผลิตและการใช้งาน เช่น

1. หนังสือทั่วไปใช้กระดาษ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ใช้กระดาษ
2. หนังสือทั่วไปมีข้อความและภาพประกอบธรรมดา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สร้างให้มีภาพเคลื่อนไหวได้
3. หนังสือทั่วไปไม่มีเสียงประกอบ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถใส่เสียงประกอบได้
4. หนังสือทั่วไปแก้ไขปรับได้ยาก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแก้ไขและปรับปรุงข้อมูลได้
5. หนังสือทั่วไปสมบูรณ์ในตัวเอง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถสร้างจุดเชื่อมโยงออกไปเชื่อมต่อกับข้อมูลอื่นได้
6. หนังสือทั่วไปต้นทุนการผลิตสูง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้นทุนในการผลิตหนังสือต่ำ ประหยัด
7. หนังสือทั่วไปมีขีดจำกัดในการจัดพิมพ์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่มีขีดจำกัดในการจัดพิมพ์ สามารถทำสำเนาได้ง่ายไม่จำกัด
8. หนังสือทั่วไปเปิดอ่านจากเล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้องอ่านด้วยโปรแกรม ผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์
9. หนังสือทั่วไปอ่านได้อยู่ ว่างเดียว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นอกจากอ่านได้แล้วยังสามารถสั่งพิมพ์ได้
10. หนังสือทั่วไปอ่านได้ 1 เล่มต่อ 1 คน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถอ่านพร้อมกันได้จำนวนมาก (ออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต)
11. หนังสือทั่วไปพกพาลำบาก (ต้องใช้พื้นที่) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์พกพาสะดวกได้ครั้งละจำนวนมากในรูปแบบไฟล์คอมพิวเตอร์ ใน Handy Drive หรือ CD
12. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4.10 ประโยชน์ ข้อดีและข้อจำกัดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ (2545) ได้สรุปประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไว้ดังนี้

1. การตอบสนองที่รวดเร็วของคอมพิวเตอร์ที่ให้ทั้งสี สัน ภาพและเสียง ทำให้เกิดความตื่นเต้น ไม่เบื่อหน่าย
2. ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล มีประสิทธิภาพในแง่ลดเวลา ลดค่าใช้จ่าย สนองความต้องการและความสามารถของบุคคล มีประสิทธิผลในแง่ทำให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมาย
3. สามารถทำสำเนาได้อย่างสะดวก ทำสำเนาในรูปเอกสารและสำเนาในแผ่นซีดีรอม หรือในฮาร์ดดิสก์
4. เนื่องจากการเปิดอ่านมีระบบการเรียกค้นและการเชื่อมโยง ผู้เรียนสามารถเลือก เรียนหัวข้อที่สนใจข้อใดก่อนก็ได้ และสามารถย้อนกลับไปกลับมาในเอกสารหรือเริ่มต้นที่จุดเริ่มต้น ใหม่ เพื่อทบทวนบทเรียนหากไม่เข้าใจ ได้อย่างสะดวกรวดเร็วตลอดจนสามารถเลือกเรียนได้ตาม เวลาและสถานที่ที่ตนสะดวก
5. สามารถแสดงด้วยข้อความและตัวอักษร แล้วยังสามารถแสดงข้อมูลที่เป็นกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียงได้พร้อมกัน หรือจะแสดงเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้
6. การจัดเก็บข้อมูล สามารถจัดเก็บได้เป็นไฟล์แยกระหว่างตัวอักษรภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียง โดยใช้เท็กซ์ไฟล์เป็นศูนย์กลาง แล้วเรียกใช้ร่วมกันได้โดยการ เชื่อมโยง ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่อยู่คนละที่เข้าด้วยกัน รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยน แก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ทำให้สามารถปรับปรุงเนื้อหาในบทเรียนให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ได้
7. การสร้างและการพิมพ์ทำได้รวดเร็วกว่ากระดาษและสามารถปรับเปลี่ยน แก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว ทำให้สามารถปรับปรุงเนื้อหาในบทเรียนให้ทันสมัยกับ เหตุการณ์ได้เป็นอย่างดี
8. ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังศึกษาจากแฟ้มเอกสารหรือ หนังสือเล่มอื่นที่เชื่อมโยงอยู่ได้โดยไม่จำกัดทั่วโลก เพียงแต่ผู้อ่านใช้ เม้าส์ และคลิกไปในตำแหน่ง ข้อความ (Link) ที่สนใจและโปรแกรม Browser ก็จะทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลหรือเนื้อหา มาแสดงผล ให้อ่านได้ในทันที
9. เสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดและทักษะที่เป็น Logical เพราะ การโต้ตอบกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะต้องทำอย่างมีขั้นตอน มีระเบียบ มีเหตุผลพอสมควร เป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดีให้ผู้เรียน
10. ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่าง เกี่ยวเนื่องและมีความหมาย

11. ผู้สอนมีเวลาติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนได้มากขึ้น รวมทั้งที่เวลาที่จะศึกษาดำรงและพัฒนาความสามารถของตนเองได้มากขึ้นเช่นกัน ซึ่งนับว่าเป็นพัฒนาการทางวิชาการอีกรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในปัจจุบันและอนาคต

เจ็คสัน (Jackson. 2004) ได้อธิบายถึง ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเรียน สามารถกระตุ้นผู้เรียน และแก้ปัญหาการเรียนของผู้เรียนได้

2. เนื้อหาจำนวนมากที่มีอยู่ในปัจจุบันในโดเมนสาธารณะที่ออนไลน์บนเว็บไซต์ สามารถหาดาวน์โหลดได้ฟรี เนื้อหาเหล่านี้เพิ่มพูนข้อมูลให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ได้รับการหมุนเวียน ปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ ไว้สำหรับผู้เรียน

3. หลังจากที่ดาวน์โหลดหนังสือและบันทึกเป็นเอกสาร นักเรียนสามารถขีดเส้น ข้อความส่วนสำคัญและแสดงความคิดเห็นกับการพิมพ์เนื้อหาออกมาอ่าน

4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเสนอสื่อประสมและการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น สารานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ สามารถประกอบด้วยการเพิ่มเติมส่วนที่เป็นของจริงเกี่ยวกับ สิ่งโตทะเล เสียงร้องคำรามของสิงโตทะเล ภาพวิดีโอทัศน์สิงโตทะเลในสถานที่จริงที่มันอาศัยอยู่ เชื่อมโยงไปยังองค์กรช่วยเหลือชีวิตสัตว์น้ำ การมีปฏิสัมพันธ์กับคำถามและอื่นๆ อีกมากมาย

5. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว ราบรื่น สม่่าเสมอ ถ้าจำเป็นมีประโยชน์อย่างยิ่งเมื่อเรียนวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ หรือวิชาอื่นๆ ที่เหตุการณ์ หรือสิ่งที่ค้นพบสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันที

6. ผู้เรียนบางคนชอบรูปแบบดิจิทัลมากกว่าและเป็นการช่วยกระตุ้นการอ่าน

7. ผู้เรียนกับความพิการ สามารถขยายขนาดตัวอักษรหรือใช้ซอฟต์แวร์ที่อ่านและทำงานกับข้อความได้

ข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สุทิน ทองใสว(2547: 47) กล่าวเกี่ยวกับข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ในวารสารวิชาการ ดังนี้

1. ประหยัดพื้นที่ในการเก็บเนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้สร้างขึ้นมาใหม่อยู่ในรูปของไฟล์ดิจิทัล ผู้ใช้สามารถจัดเก็บหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้หลายเล่มภายในเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเดียวหรือบนที่กลงในแผ่นซีดี-รอม ที่มีขนาดกะทัดรัดในขณะที่การจัดเก็บหนังสือจำนวนมากนั้นจะต้องอาศัยชั้นวางหนังสือขนาดใหญ่ และสิ้นเปลืองพื้นที่ในการจัดเก็บมาก

2. การมีระบบนำเวกซ์ (Navigation) และไฮเปอร์ลิงค์ (Hyperlinks) ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลและเนื้อหาสาระที่มีอยู่ภายในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ง่ายกว่าค้นหาจากหนังสือ

3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บางเล่ม จะอ้างชื่อเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีประโยชน์เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้เมื่อผู้ใช้คลิกไปที่ ลิงค์ หรือชื่อเว็บไซต์นั้นๆ ก็ สามารถเข้าสู่ เว็บไซต์ได้ทันที

4. กระบวนการจัดทำและการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถจัดทำและผลิตได้รวดเร็วกว่าการจัดพิมพ์หนังสือทั่วไปและในกรณีที่มีข้อผิดพลาดระหว่างการจัดทำก็สามารถควบคุมและแก้ไขได้ง่าย

จะเห็นได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่มีประโยชน์ และมีข้อดีหลายประการ ช่วยสนับสนุนให้สามารถถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดทำและการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่าผู้จัดทำจะสามารถสร้างสรรค์หนังสือ นั้น ๆ ให้มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งปัจจัยในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ ก็คือกระบวนการจัดทำที่เป็นระบบมีลำดับขั้นตอน การวางแผนและการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

งานวิจัยในประเทศ

เกวลี พิชัยสวัสดิ์ (2545) ได้สร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้ห้องสมุดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทธบูชา กรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้ห้องสมุด ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.08

อมรรัตน์ ยางนอก (2549) ได้สร้างและหาประสิทธิภาพของ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วน กระบวนยุทธ ประชาสรรค์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 30 คน ทำการทดสอบก่อนเรียนแล้วจึงวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ตามที่มีคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบได้ร้อยละ 84.89 และร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ตอบถูกเป็นรายข้อผ่านเกณฑ์ 80 ทุกข้อและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กำธร บุญเจริญ (2550: 119) ได้เปรียบเทียบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเวป 2 รูปแบบที่ต่างกันเรื่องการเขียน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังจากเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการเขียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

อดิศักดิ์ สามหอม (2551: 70) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้อด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รุ่งทิพย์ พรหมบุตร (2552: 73) ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอน มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิเชษฐ เพียรเจริญ (2546) ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสื่อการสอน เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องสื่อการสอน มีประสิทธิภาพ 82.0/82.5 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากเรียนรู้ด้วยหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01 จึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

สุภาภรณ์ สิปปเวสม์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เขียนจากโปรแกรม Adobe Acrobat กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูผู้สอนในโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 45 คน คนที่มีพื้นฐานความรู้และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น วิธีการดำเนินการวิจัย พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ (2545) ได้พัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องนวัตกรรมการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮิกกินส์ และฮีส (Higgin; & Hess. 1998) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์จากกลอนบทหนึ่งชื่อว่า “My Incredible Headache” ในซีดีรอม The New kid on the block ซึ่งเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับความนิยมจากนักเรียน มีคำและภาพเหมือนกับหนังสือปกติ แต่สามารถอ่านออกเสียงดังๆ เป็นคำ วลีและเรื่องราวเป็นรายบุคคล มีภาพเคลื่อนไหว และภาพที่ใช้เลือกวัตถุในภาพหนังสือ ของนักเรียนเกรด 3 จำนวน 15 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม นักเรียนในกลุ่มควบคุมให้อ่านพร้อมฟังเสียงจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และดูภาพเคลื่อนไหว

บีชเลย์ (Beasley, R.E. 1955) ได้ศึกษาผลของโครงสร้างทางความรู้ ผลสัมฤทธิ์และความเข้าใจต่อผู้เรียนในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบสื่อหลายมิติ เป้าหมายในการศึกษา ต้องการประเมินผลนักเรียนในด้านโครงสร้างทางความรู้ ผลสัมฤทธิ์และความเข้าใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหลายมิติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 61 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) เมื่อนักเรียนเกิดความพอใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบสื่อหลายมิติ นี้ นักเรียนจะเกิดโครงสร้างทางความรู้ที่ดีขึ้น 2) นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบสื่อหลายมิติได้ดี นักเรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะเรียน

ฮัสเซียน (Hussien. 1955) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนเกรด 3 โรงเรียนรัฐบาลจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการอ่านความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการอ่านสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น ซึ่งสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ผู้เรียนจะมีทัศนคติที่ดีและสนุกกับการเรียน เป็นการตอบสนองในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวได้ว่าเป็นสื่อแห่งการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในหลายๆ รูปแบบ ให้มีความเหมาะสมกับการสอนและวิชาต่างๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งนับได้ว่าเป็นสื่อที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบัน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครู

5.1 ความหมายของการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ซักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสมการดำเนินการสอนแต่ละคาบใช้วิธีหลายๆ อย่าง ควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา กระทรวงศึกษาธิการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้อธิบายส่วนประกอบในการสอนตามคู่มือครูดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ครูเลือกเนื้อหาในการเรียนการสอนได้สะดวกและชี้แจงคลี่คลายปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจแจ่มชัดและเลือกใช้กระบวนการเรียนการสอนให้ถูกต้อง

3. เนื้อหาสาระและมาตรฐานในการเรียนรู้ ของหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย คำนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตรและคำชี้แจงในเรื่องการทำเครื่องมือในแต่ละบท มีโครงสร้างคือ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ คุณภาพของผู้เรียน สาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยความรู้ที่คาดหวัง ซึ่งจะใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. วิธีใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีไว้สำหรับใช้ประกอบการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น สำหรับการสอนตามปกตินั้นผู้สอนจะต้องยึดหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองเป็นสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแบบอย่าง

กรมวิชาการ (2545: 1) ได้ให้ความหมายคู่มือครูว่า หมายถึง เอกสารสำหรับช่วยครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนให้ทราบถึงวิธี สอนที่มีประสิทธิภาพด้วย

5.2 ขั้นตอนการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525: ก-ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรอ่านทำความเข้าใจ พอสังเขปเนื้อความในตอนต้นของคู่มือครูก่อนที่จะทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขปของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือเรียนบางตอน ใจความในหนังสือเรียนมีแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียด แต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2-3 ข้อ เป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

2. แผนการสอนแต่ละบท มักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียน ในหนังสือเรียนอาจมีตัวอย่างเพิ่มเติม จากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทถ้าเห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติแผนการสอนจะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำแน่นอนเลยทีเดียวนั้น เมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้วถ้าครูคิดวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองหรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียน หรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. บางบทมีความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียน นักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนที่มีศักยภาพสูงที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้แบบนี้ย่อมไม่ถือว่าต้องใช้ความรู้ที่มีในหนังสือเรียนหรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการใดหรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใดให้แก่เด็กนักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบปกตินั้นทำให้เข้าใจลักษณะการสอนตามคู่มือครูว่าการเรียนการสอนตามคู่มือครูนั้น ครูจะจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครูที่ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หรือทางสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและศึกษาข้อเสนอแนะจากคู่มือครูแล้วนำมาปรับใช้กับนักเรียนตามศักยภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูกำหนดไว้

นพคุณ คุณาชีวะ (2524: 87) สรุปลักษณะของคู่มือครูวิชาภาษาไทย ของกรมวิชาการว่าประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและบทเรียน
2. คำแนะนำการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้เป็นจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการสอน ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่สอน ข้อเสนอแนะในการสอน ความรู้ประกอบ และหนังสืออ่านประกอบ

สุจริต เพียรชอบ (2525: 58-63) กล่าวถึงรายละเอียดของส่วนประกอบในคู่มือครูไว้ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและบทเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้หนังสือในการเรียนการสอนได้โดยสะดวก โดยชี้แจง และคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
3. เนื้อหาสาระของคู่มือครู ประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงในการใช้เครื่องมือในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบการสอน ข้อเสนอแนะวิธีการสอนและการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออุเทศ
4. วิธีใช้คู่มือครู มีไว้สำหรับให้ ครูใช้ประกอบการสอน ถ้าครูทำตามคำแนะนำโดยตลอดจะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

5.3 การสอนและการวางแผนการสอน

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2536: 265) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นหน้าที่ของครูโดยตรง การวางแผนงานล่วงหน้าย่อมก่อให้เกิดผลดี ช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถควบคุมสถานการณ์ในห้องเรียนได้

สมพร มนต์สูตร (2536: 52) กล่าวว่า การทำแผนการสอน คือการเตรียมตัวล่วงหน้าของครู ในการสอนภายในคาบเรียนหนึ่ง ๆ ว่านักเรียนควรเรียนรู้เรื่องใด มีจุดมุ่งหมายใด การเรียนเฉพาะคาบอย่างไร จะสอนวิธีใด มีเนื้อหารายละเอียดว่าอย่างไร จะจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนอย่างไร จะประเมินวัดผลการเรียนด้วยวิธีใด การวางแผนการสอนล่วงหน้า นอกจากจะมีประโยชน์ในการกำหนดทิศทางที่แน่นอนของครูแล้วยังมีผลต่อการเรียนการสอนโดยทั่วไปด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู ประกอบกิจกรรมที่หลากหลายในแต่ละ
ขั้นตอนคือ

1. กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ประสาท อิศรปริดา (2538: 112) กล่าวว่ากิจกรรม
ชั้นนำเข้าสู่บทเรียนมีความสำคัญมาก เพราะถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียน เมื่อ
นักเรียนพร้อมก็นำมาซึ่งความพอใจ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525: 104) กล่าวถึง วิธีการนำเข้าสู่
บทเรียนว่ามีหลายวิธี ได้แก่ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การสร้างสถานการณ์ต่างๆ เช่น การจัด
นิทรรศการ การร้องเพลง การเล่าประสบการณ์ การสนทนาซักถาม หรือสุภาภิตตงายๆ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้นักเรียนสนใจบทเรียนใหม่
2. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. เป็นการทบทวนบทเรียนเก่าให้แก่แก่นักเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนในตนเองเป็นอย่างดี
6. ช่วยให้ผู้เรียนได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระยะต้นๆ เพื่อปรับปรุงกิจกรรม

ในชั้นสอน

7. เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ และความรู้เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่

นักเรียนได้รับ

2. กิจกรรมในชั้นสอน สิวรรณ สุวรรณอาภา(2523: 16) กล่าวว่า กิจกรรมชั้นการสอน
เป็นขั้นตอนที่ต่อจากการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีกำหนดกิจกรรมการเรียนในชั้นสอนนั้น ควรเป็นกิจกรรม
ที่เอื้อให้นักเรียนได้ลงมือฝึกฝนอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับ วัลลภ กันทรัพย์ (2533: 8) ที่กล่าวว่า
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ครูต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้พบคำตอบด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย เกี่ยวกับการสอนที่เน้นกระบวนการนั้นคือ สอนให้ผู้เรียนสามารถทำ
ตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ และสอนให้
ผู้เรียนฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ

ในชั้นสอน ครูผู้สอนต้องยึดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลัก ในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน ครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนไปด้วยซึ่ง
กระบวนการเหล่านี้ เรียกว่า “ทักษะกระบวนการ” หรือกระบวนการอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ
ของวิชา ในการพิจารณาว่า จุดประสงค์ใดสามารถสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้ครบทั้ง 9 ชั้น ควรยึด
หลักในการพิจารณา ดังนี้

1. การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนให้บรรลุ ต้องมีขั้นตอนที่ สำคัญ 3 ขั้นตอน คือขั้น
วางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน

2. ผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ต้องปรากฏออกมาเป็นชิ้นงาน
3. ในการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะต้องมีทางเลือกหลายๆ ทาง

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมในชั้นสอน มีดังนี้ คือ

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ต่อจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ
3. เพื่อเป็นวิถีทางที่จะน่านักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมในชั้นสรุป การสรุปบทเรียนเป็นตอนสำคัญ ขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียน การสอน การสรุปบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิด ความเข้าใจ ตนเอง ในสิ่งที่เรียนมาแล้วได้อย่างถูกต้อง วิชัย ดิสรุระ (2538: 82-83) ให้ความหมายของบทสรุปว่า หมายถึง การรวบรวมใจความสำคัญ หรือเนื้อเรื่อที่สำคัญ ๆ ที่ครูต้องการ จะให้นักเรียน เรียนรู้เข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนตามลำดับขั้น ขั้นตอนที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยทั่ว ๆ ไป การสรุปบทเรียนจะทำหลังจากที่ครูสอนจบแล้ว นอกจากจะให้นักเรียนได้เชื่อมความรู้ใหม่แล้ว การสรุปบทเรียนจะทำหลังจากที่ครูสอนจบ บทเรียนแล้ว นอกจากจะให้นักเรียนได้เชื่อมความรู้เก่า กับ ความรู้ใหม่แล้ว การสรุปบทเรียนยังช่วยให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนที่ประสบด้วย สิ่งสำคัญในการสรุป บทเรียนที่ครูต้อง ระลึกถึง คือครูต้องรู้ว่าบทเรียนจะจบลงในลักษณะใด บทเรียนนั้นมีใจความสำคัญหรือแนวคิดสำคัญ อย่างไร เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ หรือจดจำการกระทำที่ผ่านมาได้ดีตามหลักการ เรียนรู้ของนักจิตวิทยา กัทธรี ดังนั้น ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ควรจะมีการสรุปบทเรียนโดยใช้ กิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การสรุปบทเรียนจะได้ผล เพียงใด ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ดังนี้

1. การรายงานหน้าชั้นเรียนของตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ
2. การทำรายงานกลุ่มหรือรายงานเป็นรายบุคคล
3. การเขียนเรียงความ
4. การใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ เช่นการดูวีดิทัศน์ สไลด์
5. การสนทนาซักถาม ระหว่างครูกับนักเรียน การใช้คำถาม
6. การใช้เกมและการใช้เพลง
7. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
8. การแสดงต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ ละครสั้น
9. การจัดนิทรรศการหรือการศึกษาออกสถานที่

การจัดกิจกรรมชั้นสรุปบทเรียน มีประโยชน์ต่อนักเรียนและครูในการจัดการสอน ดังนี้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญเข้าด้วยกัน
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนได้
3. ครูรวบรวมความสนใจของนักเรียนก่อนจะจบบทเรียน
4. สร้างให้มีความเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียน

กิจกรรมขั้นการวัดผลประเมินผล เป็นขั้นที่สำคัญเช่นกัน การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือไม่ การวัดและประเมินผล เป็นระยะจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือเข้าใจบทเรียนหรือไม่ อย่างไร

5.4 กลวิธีการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ ได้ให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู ตามคู่มือครู ดังนี้

1. ควรมีการทดสอบผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มสอน เพราะครูควรทราบความสามารถทางการเรียนของนักเรียนก่อนที่จะเริ่มสอน โดยแยกออกเป็นกิจกรรม การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
2. เนื้อหาบางบทมีการตัดตอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมที่ได้รับยกย่อง ครูควรทำความเข้าใจและชี้ให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดและด้านศิลปะการใช้ถ้อยคำ
3. การอ่านเรื่องที่คัด ตัดตอนจากหนังสือเรื่องยาว เช่น นิทาน นิยาย และบทความ ควรใช้เกณฑ์ในการอ่าน ครูควรทราบเรื่องที่จะอ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียน อาจให้รู้เพียงผิวเผิน ไม่จำเป็นต้องให้จดจำมาก ยกเว้นโวหารเด่น ๆ ควรจะนำมายกตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็น
4. เลือกฝึกทักษะที่ยาก เช่น ทักษะการอ่านในใจ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝน ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ต้องใช้เวลานาน นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตนเอง ต้องฝึกจากครู
5. ครูควรเลือกใช้แบบฝึกหัด ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือตามความต้องการ
6. การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ในระยะแรกๆ การสอนดำเนินไปอย่างช้า ๆ ครูไม่ต้องกังวลว่าสอนช้าไม่ทันเวลา เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญก็จะปรับตัวได้
7. ต้องคำนึงถึงศักยภาพ คือความสามารถของนักเรียน ซึ่งอยู่ในตัวนักเรียน เมื่อถูกยั่วยุบ จึงจะนำมาใช้ ส่วนสมรรถภาพเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็น วิธีการพัฒนาสมรรถภาพ คือต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรม และพยายามให้นักเรียนที่มีสมรรถภาพสูงช่วยนักเรียนที่มีสมรรถภาพต่ำ
8. ควรมีการปรับปรุงกลุ่มนักเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานร่วมกันและเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. การฝึกทักษะ ควรมีการให้ฝึกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน โดยเฉพาะการฝึกที่บ้านควรให้การบ้าน เพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องการทำงานด้วย
10. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เช่น ให้คัดลอกกลอน ให้หาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่สอน แบบฝึกหัดทำยบทเรียน เป็นต้น
11. รวบรวมคำศัพท์ที่ไว้ทำยบทเรียนตามตัวอักษร โดยให้ค้นคำศัพท์เรียงตามตัวอักษร จะเป็นการฝึกความสามารถที่ละเอียด และคุณค่า ความสำคัญของตัวอักษรไทย

12. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่ง เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน แต่ไม่ต้องท่องจำ

13. ครูควรทำแผนการสอนและควรประชุมปรึกษากัน ส่วนวิธีสอนก็แล้วแต่กลุ่มโรงเรียนที่ใช้

14. ควรมีการทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียน

15. การสอนควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้

16. ครูควรพานักเรียนไปทัศนศึกษาออกโรงเรียนบ้าง ซึ่งสัมพันธ์ กับบทเรียน และให้ประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

การเรียนรู้ตามแนวของกาเย่

กาเยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภท ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานไปจนถึงการเรียนรู้ที่ซับซ้อน

1. การเรียนรู้เครื่องหมาย และสัญญาณ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้เห็นออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้โดยวางเงื่อนไขตามแบบของพาฟลอฟ ซึ่งเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ต่างจากชนิดแรกที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้านั้น

3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่ เป็นการเรียนรู้กิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว

4. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงภาษา ถ้อยคำ การใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาษา

5. การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้า เพื่อที่จะตอบสนองร่วมกัน

6. การเรียนรู้มโนคติ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือน ความแตกต่างได้

7. การเรียนรู้กฎหรือหลักการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมหรือเชื่อมโยง มโนคติตั้งแต่ 2 มโนคติขึ้นไป และสามารถตั้งเกณฑ์ขึ้นได้ นำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัย การคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ต่างๆ ของการเรียนรู้เข้าด้วยกัน และนำไปแก้ปัญหา

หลักการและเหตุผลการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

อาคม จันทรสุนทร (2527: 6-7) อธิบายถึงหลักการและเหตุผลการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวของกาเย่ ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการหาความต้องการ ที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบ กำหนดเป้าหมายใหม่ ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับศึกษาดูว่ามีทรัพยากรสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากหรือน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร
2. นำเป้าหมายใหญ่ ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายข้อใหญ่ข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละวิชา
3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา ระบุสมรรถภาพการเรียนรู้ นั่นคือ สามารถบอกผลการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้
4. ระบุสมรรถภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอกและสภาพภายใน โดยใช้หลักการเรียนรู้ทั่วไป
5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้ แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผน กำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น
6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็คือต้องทำเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำเป็นรายละเอียดจากจุดประสงค์รายวิชา เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย หรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว ก็จะต้องจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ ทั้งนี้รวมถึงการปฏิบัติของผู้สอนและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ต้องหาทางเลือกที่ดีที่สุดได้ตามจุดประสงค์นั้น ๆ
8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือ การประเมินผลต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรใช้ทางเลือกที่ดีที่สุดได้ตามจุดประสงค์เป็นหลัก
9. เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จัดระบบการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้ระบบการสอนสมบูรณ์ ก็ต้องพิจารณาการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงานเพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการสอนด้วย

การจัดลำดับเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ การสอนต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียน โดยจัดเหตุการณ์สอนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนอาจใช้การพูดคุย ชักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

2. แจ้งจุดประสงค์ คือบอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่เรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางทิศใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่
 3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี
 4. เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย เพื่อให้บทเรียนใหม่ที่น่าสนใจและน่าติดตาม เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน เป็นประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียนและเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อตัวผู้เรียน
 5. ให้นำความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ผู้สอนจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้อง อกับสมรรถภาพของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง
 6. ผู้เรียนปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้
 7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ คือให้ผู้เรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใด ๆ ไปแล้ว และสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนอาจจะติชมด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเพื่อนหรือตัวผู้เรียนเองเป็นผู้ประเมินก็ได้
 8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสอนของผู้สอนก็ได้ หรือเกิดจากตัวผู้เรียนเอง วิธีการปฏิบัติ ก็คือ ผู้สอนอาจจะประเมินจากการทดสอบย่อย หรือสังเกตพฤติกรรมอื่นของผู้เรียน
 9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้โดยผู้สอนสรุปเน้นและย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เช่น ทำการบ้าน ทำรายงานหรือศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับ
- จากลำดับขั้นของเหตุการณ์สอน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์เมื่อนำมาจัดแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดลำดับขั้นตอน ได้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ
- ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์
- ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้อุปกรณ์เข้าช่วย
- ขั้นที่ 5 ให้นำการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ปฏิบัติกิจกรรม
- ขั้นที่ 7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

จากเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องศึกษาถึงหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ ทฤษฎีทางจิตวิทยา เพื่อเป็นแนวทางในการลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้อง เหมาะสม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ และจะต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล คู่มือครูจะเป็นเครื่องช่วยชี้ทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางให้ครูได้ปฏิบัติตามและปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดีทั้งต่อผู้เรียนและต่อผู้สอนด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ระยะเวลาในการวิจัย
3. เนื้อหา
4. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา แขวงลำโรงเหนือ เขตเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 240 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน

กลุ่มทดลอง จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มควบคุม จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

2. ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองโดยผู้ วิจัยดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้ระยะเวลาในการรวม 18 คาบ 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ โดยทำการทดสอบก่อนเรียนจำนวน 1 คาบ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 16 คาบ และทำการทดสอบหลังเรียนจำนวน 1 คาบ

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นวรรณคดีวรรณกรรม และหลักการไวยากรณ์จากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจิตร และจากสื่อ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ดังนี้

วรรณคดีเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย แบ่งเป็น 8 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ประวัติความเป็นมาลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 2 การถอดคำประพันธ์	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 3 ลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 4 การพิจารณาคุณค่าวรรณศิลป์	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 5 การพิจารณาคุณค่าด้านสังคม	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 6 ราชศัพท์จากลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 7 ศัพท์ สำนวนจากลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 8 พินิจคำสมาส คำแผลงจากลิลิตตะเลงพ่าย	จำนวน 2 คาบ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
2. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์พัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย และคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
5. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้กับกลุ่มทดลอง โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา สาระ ขอบข่ายของเนื้อหา ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน

2. กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่เนื้อหาจากแบบเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการและจากสื่อ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ใช้เวลาในการเรียน 16 คาบ คาบละ 50 นาที โดยมีเนื้อหา ดังนี้
3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 หน่วย หน่วยละ 2 คาบ รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที

วิธีการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ด้านการประเมินผล 1 ท่าน ได้แก่ คุณครูสุดี แยมเกษร หัวหน้างานวัดผลประเมินผล โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา เพื่อตรวจสอบความ สอดคล้อง ของเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและการประเมินผล ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำ สำนวน ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67-1.0 แล้วนำบทเรียนไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นใช้ กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้
3. ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นและได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำแล้วไปหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยใช้สูตร E1/E2 ได้ค่าประสิทธิภาพ 85.22/80.75
5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ตามคู่มือครู

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ วรรณคดี วรรณกรรม และ หลักการใช้ภาษาไทย เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุมซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกับกลุ่มทดลอง
3. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ตามรูปแบบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนการสอน
4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามคู่มือครู ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน นักเรียนและครูสนทนากันเกี่ยวกับการศึกษาวรรณคดี วรรณกรรมและหลักภาษาไทย ว่ามีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิด ความสนใจในการเรียนรู้

4.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

- ครูแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน เพื่อบอกให้ทราบว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านใดบ้าง

- ครูทบทวนความรู้เดิม แก่นักเรียน เป็นการทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้วเพื่อเป็นการปูพื้นความรู้สำหรับการเรียนในบทเรียนใหม่ ด้วยการสนทนา ชักถาม อภิปราย แล้วโยง เข้าสู่เนื้อหาใหม่

- เสนอเนื้อหาใหม่ เป็นการอธิบายเนื้อหา และใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ประกอบ การสอน เช่น ใบความรู้ ใบงาน รูปภาพ เกม เป็นต้น ตามความสนใจของนักเรียนและ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

- ใช้คำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นความคิด ของผู้เรียนในการหาคำตอบ โดย คำนี้ถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสมรรถภาพของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ของบทเรียน

- เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือแสดงพฤติกรรม ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4.3 ขั้นสรุป นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาและสิ่งที่นักเรียนได้รับจาก การเรียนรู้

4.4 ขั้นประเมินผล วัด และประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน โดย การสังเกต ตรวจผลงาน การพูดอภิปรายนำเสนอความรู้ การตอบคำถาม เป็นต้น

วิธีการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

1. นำแผนการจัด การเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา 2 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ซาทิกานนท์ทำการประเมินผล 1 ท่าน ได้แก่ คุณครูสุวดี แยมเกษร หัวหน้างานวัดผลประเมินผล โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ได้แก่ตรวจ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขด้านความสอดคล้องของเนื้อหา การจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.0

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่อง และ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นและได้รับการแก้ไขตามคำแนะนำแล้วไปหา ประสิทธิภาพของ เครื่องมือ โดยใช้สูตร E1/E2 ได้ค่าประสิทธิภาพ 80.41/80.75

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 3

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบ FibAlbum มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการเลือกเนื้อหาที่จะนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยและให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 2 กำหนดนิยามของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้

ขั้นที่ 4 สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 8 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 ประวัติความเป็นมาลิลิตตะเลงพ่าย

เล่มที่ 2 การถอดคำประพันธ์

เล่มที่ 3 ลิลิตตะเลงพ่าย

เล่มที่ 4 การพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์

เล่มที่ 5 การพิจารณาคคุณค่าสังคม

เล่มที่ 6 ราชศัพท์จากลิลิตตะเลงพ่าย

เล่มที่ 7 ศัพท์ สำนวนจากลิลิตตะเลงพ่าย

เล่มที่ 8 พินิจคำสมาส คำแผลงจากลิลิตตะเลงพ่าย

การหาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ในการหาคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2 พิจารณาหัวข้อ จุดมุ่งหมายเพื่อทราบว่าการต้องการข้อมูลอะไร

1.3 สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินที่มี

ลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 , 4, 3, 2, 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนน

5	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
4	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
3	หมายถึง	มีคุณภาพระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

2. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค ครูสุกาญจน์ โพธิ์ที ครูสอนวิชาเทคโนโลยี ปรินญูญามหาบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2 ท่าน ครูพัชรพร นนทกานันท์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ครูลัดดา ป ระภาพันธ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา เพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องกับตัวชี้วัด กระบวนการเรียนรู้และภาษาที่ใช้ ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.0 นำผลไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาและความเหมาะสมของกระบวนการเรียนรู้ตามเวลาที่กำหนด

4. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลของการประเมินดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

5. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ พิจารณาจากการตอบคำถามในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ตอบคำถามในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ตอบคำถามในแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

เมื่อพิจารณาข้อมูล 80 ตัวแรกและ 80 ตัวหลังถ้าได้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ถือว่าเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์ แต่ถ้าไม่ถึงเกณฑ์ 80/80 ถือว่าไม่สมบูรณ์ต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งหลังจากนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ พบว่าอยู่ในเกณฑ์ 83.19/82.17 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่มาตรฐานที่ตั้งไว้

6. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชั้นที่ 4

สร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย ใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียน เสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจาก หนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพรัตกุล (2525: 145-433) และเทคนิคการเขียนข้อสอบของจันทิมา พรหมโชติกุล (2526: 1-370)
2. ศึกษาตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากวรรณคดีเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย
3. ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ตามตัวชี้วัด

การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

1. นำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรีชาติกานนท์ และคุณครูลัดดา ประภาพันธ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบโดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาว่าแบบทดสอบในแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นดังนี้ (บุญเชิด ภิญญโณนนตพงษ์, 2527: 89-91)

ให้ +1 = แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ให้ 0 = ไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ให้ -1 = แน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับการวัดผลประเมินผล

2. นำคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนี ความเที่ยงตรง ตั้งแต่ 0.67 -1.0 นำผลไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไป ใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา กลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

4. นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

5. นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เทห์ ฟาน แล้วเลือกข้อสอบข้อที่มีความยากง่าย ตั้งแต่ 0.30-0.83 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.24-0.87

6. นำแบบทดสอบที่เลือกจำนวน 30 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น .88

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ที่ผ่านการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 5

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยมีลำดับการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท จาก หนังสือการวัดเจตคติ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีรวิทย์ เอกะกุล

2. สร้างแบบสอบถามที่แสดงลักษณะของเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย นำข้อความที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย 2 ท่าน ทางด้านวัดผล 1 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในแก้ไข ปรับปรุงให้เข้าใจง่าย ครอบคลุม ชัดเจน

3. กำหนดน้ำหนักในการตอบ ตามเกณฑ์ดังนี้

3.1 ข้อความเป็นทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

3.2 ข้อความเป็นทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

4. การตรวจคุณภาพแบบสอบถามวัดเจตคติในการเรียนภาษาไทย

4.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 90 คน

4.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป ได้แบบสอบถาม ได้แบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยจำนวน 30 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ซาติกา นนท์ และคุณครูสุภัค จันทร์ทองสุข หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ตรวจสอบอีกครั้งและหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง ฯ จังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบัก (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 170-171) ได้ค่าความเชื่อมั่น .85

4.4 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยที่เลือกไว้ 20 ข้อ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ตาราง 1 แบบทดสอบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ข้อที่	รายการ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ข้าพเจ้าเรียนวิชาภาษาไทยอย่างสนุกสนาน ข้าพเจ้ามีความสุขทุกครั้งที่ได้ทำกิจกรรม					
2	ภาษาไทย					
3	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนภาษาไทยทำให้ สามารถเรียนวิชาอื่นได้ดีด้วย					

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลองสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 249)

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T 1	X	T2
CR	T 1	~ X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)

T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การจัดกระทำ Treatment คือการสอนโดยใช้หนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์

~ X แทน ไม่มีการจัดกระทำ Treatment คือการสอนตามคู่มือครู

การจัดกระทำข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนการ เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย แบบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว
2. ปฐมนิเทศกลุ่มทดลอง เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการสอน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. ดำเนินการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาและระยะเวลาเท่ากัน โดยกลุ่มทดลองทำการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มควบคุมทำการสอนตามคู่มือครู
4. ทำการทดสอบหลังการเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย แบบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนการเรียน
5. ตรวจสอบให้คะแนนการทำการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ $t - test$ for independent sample ในรูป Difference Scores

2. เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียน ที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$ dependent

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$ dependent

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันโดยใช้ $t - test$ for independent sample ในรูป Difference Scores

5. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$ dependent

6. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$ dependent

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 สถิติการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนหรือความถี่ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2550: 34)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

6.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สูตรคำนวณจากข้อมูลดิบหรือข้อมูลที่ไม่มีการแจกแจงความถี่ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2550: 60-61)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัว ยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนข้อมูลทั้งหมด

6.1.3 ความแปรปรวนคำนวณจากข้อมูลดิบหรือข้อมูลที่ไม่มีการแจกแจงความถี่ ใช้สูตรดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2550: 60-61)

$$S^2 = \frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	n-1	แทน	ค่าของชั้นแห่งความเป็นอิสระ

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.2.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ตัวชี้วัด ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย โดยพิจารณาจากค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2549: 106; อ้างอิงจาก ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2546: 248-249)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องกับค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.2.2 คำนวณหาค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ใช้สูตร E1/ E2

ดังนี้

$$E1 = \frac{\sum F}{A} \times 100$$

เมื่อ	$E1$	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการคิดไว้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียน
	n	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$E2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

เมื่อ	$E2$	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์หลังจากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์คิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบฝึกหัดและหรือประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนหรือกิจกรรมหลังเรียน
	n	แทน	จำนวนผู้เรียน

6.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยคำนวณจากสูตร KR – 20 ของคูเดอว์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 123)

$$r_U = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ	r_U	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

6.2.4 การหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 215-216)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
	n	แทน	จำนวนของคนที่ทำข้อสอบนั้นทั้งหมด
	R	แทน	จำนวนของคนที่ทำข้อนั้นถูก

$$r = \frac{R_U - R_L}{\frac{n}{2}}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

6.2.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยหาค่า t ตามวิธีการ t – test โดยใช้การตัดกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 25% (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2528: 185-186)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

6.2.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอบบาค (ลั้วณ สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2528: 170-172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้ง

7. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

7.1 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 2,3,5,6 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร t-test for dependent samples จากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537: 201)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาของการแจกแจงใน t - distribution

D แทน ผลต่างของคะแนนในแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่คะแนน

7.2 สถิติใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม เพื่อใช้ในการตรวจสอบสมมุติฐานในข้อ 1 และ ข้อ 4 โดยใช้สูตร t-test for independent sample ในรูป Difference Scores (Scott. 1967: 264) มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S \frac{2}{D}}{n_1} + \frac{S \frac{2}{D}}{n_2}}$$

$$S \frac{2}{D} = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบ t
MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
$S \frac{2}{D}$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S ²	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อมูล
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนผลต่างแต่ละตัว
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนผลต่างแต่ละตัวยกกำลังสอง
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของ
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาแจกแจงแบบ t (t – distribution)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
5. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนเรียนและหลังเรียน

6. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ $t - test$ ในรูปแบบ Difference Score ได้ผลดังแสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		MD	t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
กลุ่มทดลอง	40	17.33	1.61	24.73	1.48	7.40	10.75**
กลุ่มควบคุม	40	15.13	2.26	20.30	2.23	5.17	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีค่า 17.33 และ 24.73 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีค่า 15.13 และ 20.30 ตามลำดับ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง และนำผลมาวิเคราะห์โดยใช้ t -test for dependent Samples ปรากฏดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	17.33	1.61			
หลังเรียน	40	24.73	1.48	296	87,616	20.38 *

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่าการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.33 และ 24.73 ตามลำดับ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง และนำผลมาวิเคราะห์โดยใช้ t -test for dependent Samples ปรากฏดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	16.95	1.91	291	84,681	20.42*
หลังเรียน	40	24.23	2.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่าการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.95 และ 24.23 ตามลำดับ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่ม ควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

4. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ $t - test$ for dependent Samples ในรูปแบบ Difference Score ได้ผลดังแสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		MD	t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
กลุ่มทดลอง	40	75.20	7.05	86.48	4.16	11.28	4.97**
กลุ่มควบคุม	40	74.90	5.33	85.98	4.75	11.08	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

5. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง ก่อน การทดลอง และหลังการทดลอง และนำผลมาวิเคราะห์ โดยใช้ t –test for dependent Samples ปรากฏดังแสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	75.20	7.05	463	264,369	11.47*
หลังเรียน	40	86.48	4.16			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง7 พบว่าการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.20 และ86.48 ตามลำดับแสดงว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

6. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง และนำผลมาวิเคราะห์โดยใช้ t -test for dependent Samples ปรากฏดังแสดงไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนทดลองและหลังการทดลอง

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	40	74.90	5.33	443	196,249	13.53*
หลังเรียน	40	85.98	4.75			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่าการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.90 และ 85.98 ตามลำดับ แสดงว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และ เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือ อครู ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและผลสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียนแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
4. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
5. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนทดลอง และหลังทดลองแตกต่างกัน
6. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนทดลองและหลังทดลองแตกต่างกัน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียนแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน
4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการเรียนรู้ตามคู่มือครูแตกต่างกัน

5. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนทดลอง และหลังทดลองแตกต่างกัน

6. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนทดลองและหลังทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา แขวงลำโรงเหนือ เขตเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 240 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน

กลุ่มทดลอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มควบคุม การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข จึงนำไปทดลองสอนกับกลุ่มทดลอง ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 8 สัปดาห์

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข จึงนำไปทดลองสอนกับกลุ่มควบคุม ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 8 สัปดาห์

2.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นแบบเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ที่แบ่งออกเป็น 8 หน่วย หน่วยละ 2 คาบ จำนวนทั้งหมด 16 คาบ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หลังจากหาคุณภาพของเครื่องมือแล้ว มีคุณภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ 83.19/82.17

2.4 แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปหาคุณภาพของแต่ละข้อกับนักเรียน 30 คน ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30-0.83 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.24 -0.87 และหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

2.5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ ตามหลักการของ ลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แล้วนำไปหาคุณภาพ ได้ค่า t ระหว่าง 3.86-4.89 จำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับนักเรียนจำนวน 90 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มาจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 80 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แล้วนำมาจับฉลากแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 40 คน
2. จัดประชุมพิเศษเพื่อทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีการสอน บทบาทของผู้เรียนในกลุ่มย่อยและบทบาทของผู้สอน จุดมุ่งหมายของการเรียน และวิธีการวัดผลและประเมินผลในการทดลองครั้งนี้
3. กลุ่มทดลองทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ใช้เวลา 1 คาบ คาบละ 50 นาที
4. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 16 คาบ ระหว่างการทดลองจะมีการประเมิน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนทุกๆ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาประกอบการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ และหลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัด เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ชุดเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้เวลา 1 คาบ คาบละ 50 นาที
5. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปรวบรวมข้อมูล
6. สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t -test for independent samples ในรูป Difference Scores
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ t -test dependent
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ t -test dependent
4. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันโดยใช้ t -test for independent samples ในรูป Difference Scores
5. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ t -test dependent
6. เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้วิธีการสอนตามคู่มือครูระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ t -test dependent

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนและหลังการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนและหลังการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนและหลังการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนและหลังการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการเรียนรู้ตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู โดยนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ให้สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถสร้าง ประสิทธิภาพในการเรียน การสอนและความสนใจในการเรียนภาษาไทย เพราะเป็นนวัตกรรมใหม่ ที่สร้างความสนใจของนักเรียน กระตุ้น ให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากขึ้น นักเรียนมีความสุข เรียนรู้ อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลินและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น การเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สนองความต้องการของนักเรียนเป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กวัยนี้ชอบอิสระในการเรียนรู้ และสนใจในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้สื่อที่มีความเหมาะสม หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรูซพชาติ ทัททิกกรณ (2538: 25-26) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันมีการนำเสนอด้วยรูปแบบมัลติมีเดีย มีส่วนประกอบคือ ตัวอักษร เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และต้องมีปฏิสัมพันธ์ นั่นคือการโต้ตอบกันระหว่างผู้ใช้กับคอมพิวเตอร์นั่นเอง และตรงกันแนว ความคิดของ วุฒิชัย ประสานลอย (2543: 12) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถควบคุมอัตราการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความ ต้องการ จะช่วยลดความวิตกกังวล เพราะผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาที่ตนสนใจได้ตามต้องการ

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้รับโอกาสให้ศึกษาความรู้จากแบบเรียนด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียนบทเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด 8 หน่วย โดยใช้เนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย และได้จัดเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ตามลำดับ บทเรียนแต่ละหน่วยจะประกอบด้วยคำอธิบายเนื้อหา ตัวอย่างและแบบฝึกหัด มีข้อมูลย้อนกลับทำให้นักเรียนสามารถตรวจคำตอบและทราบผลทันทีว่าคำตอบถูกต้องหรือไม่ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาส่วนใดสามารถย้อนกลับไปทบทวนใหม่หรือศึกษาข้อมูลเชื่อมโยงที่ปรากฏอยู่ในแต่ละส่วนของเนื้อหา นักเรียนจะเรียนได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความสามารถและศักยภาพของตนเอง

2. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนการทดลองและหลังการ ทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 นั่นคือคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ก่อนการทดลองต่ำกว่าหลังการทดลอง เพราะหลังการทดลองนักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนที่

เรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เริ่มจากการทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูพื้นฐานความรู้ในเรื่องนั้นแล้ว จึงให้นักเรียนเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 8 หน่วย จำนวนหน่วยละ 2 คาบ ในแต่ละหน่วยนักเรียนจะเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองอย่างอิสระ จากการสังเกตขณะเรียน นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพราะสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักเรียน จึงตั้งใจเรียนกระตือรือร้น สนใจในการศึกษาข้อมูลและทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนอย่างตั้งใจ เมื่อปฏิบัติกิจกรรมจบแล้ว ก็ทดสอบหลังการเรียน

ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการนำสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนให้ความสนใจ มาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และการได้มีโอกาสเรียนรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบหนังสือเรียนที่นักเรียนเปิดหน้าหนังสือศึกษาข้อมูลได้ตามความสนใจและความต้องการ นักเรียนมีอิสระในการเลือกเรียน มีอิสระในการคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองแต่อยู่ในขอบเขตของเวลาที่กำหนดให้ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงไปสู่ข้อมูล อื่น ๆ รวมถึงอินเทอร์เน็ตตามที่ปรากฏในหน้าหนังสือ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเพลิดเพลิน สนุกสนานและตื่นเต้นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นอกจากจะมีข้อมูลความรู้ สามารถเชื่อมโยงไปสู่ที่ต่าง ๆ ได้แล้ว ยังมีภาพเคลื่อนไหว มัลติมีเดีย และมีเสียงประกอบ ทำให้เรียนรู้ได้อย่างมีชีวิตชีวาไม่น่าเบื่อ ไม่รู้สึกเครียดหรือกดดัน จึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 นั่นคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อนการทดลองต่ำกว่าหลังการทดลอง เพราะในขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยได้สอดแทรกเนื้อหาสาระสำคัญในบทเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง นักเรียนทำแบบทดสอบหลังการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยฉบับเดิม ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้สูงกว่าเพราะการเรียนที่ได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น จึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังการทดลองเพิ่มขึ้น

การที่นักเรียนกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นผลมาจาก การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และหลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจใคร่อยากเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียน ศึกษาค้นคว้าความรู้ ทั้งจากตำราเรียนและจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบต่างๆ ผู้วิจัยได้จัดแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนแบบระดมสมอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ รวมทั้งการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จะใช้วิธีการจัดการเรียนโดยเน้นวิธีการบรรยาย อธิบาย ซักถาม ให้ผู้เรียนทำ

แบบฝึกหัด หรือกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ในแต่ละคาบใช้วิธีการหลายๆ อย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาในบทเรียน จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงขึ้น

4. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หลังการทดลองพบว่า เจตคติของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ การที่เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แปลกแตกต่างจากที่นักเรียนเคยเรียนมา เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้และฝึกทักษะต่างๆ ตามความต้องการ ความสนใจและเหมาะสมกับวัยที่อยากรู้ อยากรูเห็นของนักเรียน ครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำปรึกษา นักเรียนจึงมีโอกาสศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ตามความต้องการ บรรยากาศในการเรียนการสอนจึงสนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาไทยและทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว จากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้เจตคติทางการเรียนภาษาไทยหลังการทดลองแตกต่างจากก่อนการทดลอง

5. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้แต่เดิมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยไม่ค่อยดีนัก นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่เข้าใจยาก เนื้อเรื่องมีรายละเอียดมากมีคำศัพท์ สำนวนที่ต้องแปลความโดยเฉพาะการเรียนหลักภาษาและวรรณคดีไทย แต่เมื่อนักเรียนได้เรียนวรรณคดีไทย หลักภาษาไทยจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ประสบการณ์มีส่วนช่วยในการสร้างเจตคติที่ดี องค์ประกอบที่ทำให้เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปอาจเนื่องมาจากการเกิดการเรียนรู้ของนักเรียนเอง วิธีการจัดกิจกรรมการสอนของครู และบรรยากาศในห้องเรียน โดยเฉพาะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดที่จะสร้างเจตคติที่ดีหรือไม่ดีแก่นักเรียน หากนักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเกิดความเข้าใจในบทเรียน และเกิดการยอมรับในสิ่งที่เรียนรู้ จะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

6. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน จากผลการทดลองพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูจะมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือมุ่งเน้นเสริมความรู้ความเข้าใจเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้เสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถสร้างความสนใจใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เรียนรู้ได้อย่างอิสระและผ่อนคลายความเครียดจากตำราเรียน ในกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจสามารถเลือกทบทวนข้อมูลส่วนที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา
2. ผู้สอนที่ประสงค์จะจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ต้องคำนึงถึงเนื้อหาการเรียนรู้อะไรและระดับชั้นที่เหมาะสม คือ ควรเป็นเนื้อหาที่อยากเข้าใจ หรืออยากในการให้เห็นของจริง หรือมีข้อจำกัดที่การจัดการเรียนรู้อื่นๆ ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้
3. ควรหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหา
4. ครูผู้สอนต้องมีความรู้เบื้องต้นในด้านคอมพิวเตอร์และคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษาว่าสามารถตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนได้เพียงใด
5. ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนรูปแบบอื่น
- 2.2 ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ และในรายวิชา อื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตานันท์ มลิทอง. (2539). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- (2548). **เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- กำธร บุญเจริญ. (2550). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
ผ่านเว็บ 2 รูปแบบที่ต่างกันเรื่องการเขียน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี**. สารนิพนธ์
กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- कररชิต มาลัยวงศ์. (2540). **นวัตกรรมทางเทคโนโลยีในทศวรรษ 2000**. กรุงเทพฯ:
ซีไอเดียเคชั่น.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2526). **การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย**. สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรย์ ปิ่นทองน้อย. (2536). **การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่าน
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบชี้ซ้ำกับ
การสอนอ่านตามคู่มือครู**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จิตเกษม พัฒนาศิริ. (2539). **เริ่มสร้างโฮมเพจด้วย (HTML)**. กรุงเทพฯ: ธนาเพรสแอนด์กราฟิก.
- จิระพันธ์ เตมะ. (2545). **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book**. กรุงเทพฯ: วิทยบริการ.
- ชวาล แพรัตกุล. (2525). **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2549). **เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ**.
กรุงเทพฯ: บริษัทไทเนรมิตกิจอินเตอร์ โปรดักส์ซีฟ.
- (2550). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ
อินเตอร์ โปรดักส์ซีฟ.
- ทิสนา แคมมณี. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2553). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธัญญารัตน์ สุนทร. (2549). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องระบบพนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2549). การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2542). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2526). การทดสอบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุปผชาติ ทัพพิการณ. (2544). e-learning : การเรียนรู้ในสังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพันธ์ เรืองณรงค์; และเฉลิม มากนวล. (2545). ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- ประวีตร ชูศิลป์. (2524). หลักการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2538). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: กราฟฟิคอาร์ต.
- ปัลลัรนา สงวนบุญญพงษ์. (2542). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบสื่อ ประสมเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ผาณิต เพชรจำรัส. (2529). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย เพื่อกิจธุระ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน โดยการสอนแบบซินดิเคตกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พจนานพร เขียวว่อง. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและ ทศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (ปวช 1) ที่เรียน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พงษ์ระพี เตชพาหพงษ์. (2540). **INTERNET VISUAL GUIDE โดยใช้ EXPLOER3**. กรุงเทพฯ: อูษาการพิมพ์.
- พีเชษฐ์ เพียรเจริญ. (2546, พฤษภาคม – สิงหาคม). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง สื่อการสอน. วารสารวิทยาสาร มอ.
- เพียงใจ บุญนันท์. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอน ตามแนวคู่มือครู ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีฟ้า. (2551). **E-Book หนังสือพูดได้**. กรุงเทพฯ: ฐานบุ๊คส์.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2533). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2537). การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: เชียงใหม่คอมพิวเตอร์เซ็ล.
- รักดี วิเศษอุณหงษ์. (2525). การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัญลักษณ์ และเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้ แบบฝึกเสริมทักษะ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ศุภจตุรัส. (2534). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้าง ระดับยอด (TEL) กับการสอนอ่านตามคู่มือครู ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งทิพย์ พรหมบุตร. (2552). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; อังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2544). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). การวัดและผลการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา. ประมวลสาร ชุดวิชาสัมมนาการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

- วราภา โพธิ์สัทธา. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอน
วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและสอน
ตามแผนการสอนของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 1.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถ่ายเอกสาร.
- วรเชษฐ์ โชคชัย. (2536). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความ
รับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏกรรม
กับการสอนตามแนวคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ บุญชม. (2542). ผลการเรียนแบบร่วมมือแบบบูรณาการการอ่านและการเขียนที่มี
ต่อความเข้าใจในการอ่านและเจตคติการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2534). ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบเน้นกระบวนการ. เอกสารกรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิสินี ชูสงค์. (2525). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาเพื่อ
การสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิชากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์.
ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ ธรรมจินดา. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความคิดสร้างสรรค์ ความถนัดทาง
ภาษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ที่ใช้ป้ายนิเทศประกอบภาพการ์ตูนกับภาพเหมือนจริงเป็นสื่อในการสอน.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ศศิวิมล เนื่องนิตย์. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบ
ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอน
โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ: ดี.ดี บুকส์ไตร์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2539). การปฏิรูป
การศึกษา. ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. กรมวิชาการ. (2544). คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้แผนกวิจัย.
การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). **วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.
สมพร มั่นตสุต. (2536). **การสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. (2523). การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน. ในเอกสารประกอบ
ชุดวิชาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: มวลชล.
- สุจริต เพียรชอบ; และสายใจ อินทร์มพรรย์. (2536). **วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา**.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุจริต เพียรชอบ. (2536). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ สิปปเวสม์. (2545). **ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การสร้างหนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ที่เขียนจากโปรแกรม Adobe Acrobat**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- สุทิน ทองใส. (2547, ตุลาคม – ธันวาคม). **หนังสือยุคคอมพิวเตอร์**. วารสารวิชาการ.
เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). **“การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องนวัตกรรมการสอน
ที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ”**. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ถ่ายเอกสาร.
- หะชนัน พงศ์ยี่หล้า. (2530). **การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ ยางนอก. (2549). **การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- อดิศักดิ์ สามหมอ. (2551). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการจัดทำแฟ้มสะสมงาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี พึ่งรุ่ง. (2528). การเปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกมและแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณี; และอรพินทร์ ชูชม. (2530). รายงานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระบบความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัทธยา สายศิลป์. (2526). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยชุดฝึกสมรรถภาพอ่านเร็วกับการสอนตามกิจกรรมคู่มือการสอนของกรมวิชาการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร อังศรีพวง. (2545). แนวพัฒนาสื่อการสอนภาษาไทย สรรสร้างสื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อัมพา อรุณพรหมณ์. (2539). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม จันทรสุนทร. (2527). การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิตเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). ข้อสอบ: การสร้างและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ฟันนี้.
- Beasley.R.E.Z (1995). "The Effects of Browsing Devices on Learner Structural Knowledge, Achievement, and Perceived Disorientation in a Hierarchically Organized Hypermedia Environment". **Dissertation Abstract International**. 55/09. 27993-A.
- Bloom. Benjamin S. (1965). **Taxonomy of Education Objective Handbook 1: Cognitive**. London: Longman Group Limited.
- Hussien,Mary Geathers. (1995). The Relationsip Between Motivation to Read and Reading Achievement in Grades Kindergarten Through Third. **Dissertation Abstracts International**. 59 (07): 2353.

- Jackson, Lorrie. (2004). **E-Book Excitement**. (online). Available:http://www.education-world.com/a_tech/techtorial/techtorial_039b.shtml.
- Leonard, Shana. (2004). **Revolutionizing Learning: Media Book as Learning Tool**. Boston, MA.
- Prescott, Danial A. (1961). **Report of Conference on Child Study**. Education Buttetin: Faculty of Education, Chulalongkron University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้
- ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
- ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

 - ครูสุวดี แยมเกษร

หัวหน้างานวัดผล โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
2. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

 - ครูลัดดา ประภาพันธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

 - ครูสุภัค จันท์ทองสุข

หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
4. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - ครูสุภาภรณ์ โพธิ์ทิ

ปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ครูผู้สอนเทคโนโลยี โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา

 - ครูพัชรพร นนทกานนท์

หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา

 - ครูลัดดา ประภาพันธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา

ภาคผนวก ข

- แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม
- แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 32101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง การพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์จากลิลิตตะเลงพ่าย

ภาคเรียนที่ 1 เวลา 2 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท 5.1 ม 4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์จากงานประพันธ์ได้ตามหลักเกณฑ์
2. นักเรียนจำแนกคุณค่าด้านวรรณศิลป์จากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่ายได้

3. สาระสำคัญ

วรรณคดีเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่ถ่ายทอดความเป็นอยู่ของคนในยุคสมัยต่าง ๆ ผู้ศึกษาจะได้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสมัย ลิลิตตะเลงพ่ายเป็นวรรณคดีที่มีความไพเราะ งดงาม มีคุณค่าทั้งในด้านวรรณศิลป์ และสังคม สะท้อนให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความนึกคิดและค่านิยม ความเชื่อของคนในสมัยอยุธยาตอนต้น เนื้อเรื่องทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านของไทย และสอดแทรกหลักธรรมทางพุทธศาสนา

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. รักความเป็นไทย
3. ซื่อสัตย์สุจริต

5. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. นักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับงานประพันธ์หรือวรรณคดีว่านักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง และนักเรียนคิดว่าวรรณคดีมีคุณค่าอย่างไร

ขั้นสอน

1. นักเรียนชมวีดิทัศน์เพลง “เพลงรักบ้านทุ่ง” ช่วยกันพิจารณาความไพเราะ งดงามในด้านการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาจากเพลง
2. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “การพิจารณาคูณค่าวรรณศิลป์จากงานประพันธ์” หัวข้อต่อไปนี้
 - การสรรคำมาใช้ในงานประพันธ์
 - โวหารภาพพจน์
 - รสของวรรณคดีไทย และวรรณคดีสันสกฤต
3. นักเรียนใบงาน เรื่องการพิจารณาคูณค่าวรรณศิลป์
4. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยใบงาน พร้อมอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. นักเรียนสรุปหลักการพิจารณางานประพันธ์

คาบที่ 2

ขั้นนำ

ครูนำเพลงที่ตัดต่อเพียงบางส่วนมาให้ให้นักเรียนฟัง ประมาณ 10 เพลง ให้นักเรียนพิจารณาแต่ละเพลงว่ามีความงามด้านวรรณศิลป์ที่เด่นชัดในด้านใด

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ประมาณ 6 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่าย จากแบบเรียนชุดวรรณคดีวิจิตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. นักเรียนแบ่งเนื้อหาลิลิตตะเลงพ่ายออกเป็น 6 ส่วน ให้แต่ละกลุ่มเลือกพิจารณาคูณค่าวรรณศิลป์จากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่ายในส่วนที่ตนเองได้รับ โดยให้เวลาในการพิจารณาประมาณ 20 นาที

3. นักเรียนนำเสนอผลการพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์จากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่าย
4. ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม
5. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เขียนเป็นผังภาพความคิดสรุปคุณค่าวรรณศิลป์จากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่าย

ขั้นสรุป

นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ประมาณ 10 ข้อ เพื่อประเมินผลความรู้ที่ได้เรียน

6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. วรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายจากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. ใบความรู้ เรื่อง การพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์จากงานประพันธ์
3. ใบงานเรื่อง การพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์จากงานประพันธ์
4. วิดีทัศน์เพลง เพลงรักบ้านทุ่ง

7. ภาระงาน

ใบงาน เรื่อง การพิจารณาคคุณค่างานประพันธ์
ผังภาพความคิด

8. การวัดและประเมินผล

1. ตรวจใบงาน
2. ประเมินผลการอภิปรายนำเสนอ
2. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ด้านความสนใจ การแสดงความคิดเห็น และมารยาทในการปฏิบัติ

โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
ใบความรู้ เรื่องการพิจารณาคุณค่าวรรณศิลป์จากงานประพันธ์
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน (ท 32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ความหมายของวรรณคดี

วรรณคดีเป็นผลงานการสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์ ที่ใช้บันทึกเรื่องราวในชีวิตของคนในสังคม ซึ่งสืบทอดกันมายาวนานหลายยุคสมัย ดังนั้น วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งดี แต่งอย่างมีศิลปะ อาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง มีความงดงามทางภาษา ถ่ายทอดความสะเทือนใจ ความนึกคิด และจินตนาการของกวีออกมาได้อย่างครบครัน ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ มีอารมณ์ร่วมกับกวีด้วย

คุณของวรรณคดี

หมายถึงการค้นหาสิ่งที่มีป ะโยชน์หรือที่แฝงอยู่ในวรรณคดี ซึ่งกวีนำเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการและประสบการณ์ถ่ายทอดผ่านตัวอักษร ดังนั้นการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีจึงต้องใคร่ครวญ พิจารณาอย่างละเอียดลึกซึ้ง

วรรณคดีที่ดีควรมีคุณค่าต่อผู้อ่านดังนี้

1. คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ มีความไพเราะสละสลวย งดงามทั้งด้านรสของคำ รสความ การเลือกสรรถ้อยคำ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกกระทบอารมณ์ สะเทือนใจ หรือเสริมสร้างจินตนาการ
2. คุณค่าด้านเนื้อหา ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงข้อคิด ข้อมูลที่เป็นจริงและถูกต้อง ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่ลึกซึ้งกว้างไกลและระเืองปัญญา
3. คุณค่าด้านศีลธรรม เป็นแนวทางในการประพฤติตนอย่างมีความสุข โดยมีหลักธรรมหรือคำสอนตามหลักศาสนา ช่วยยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้น
4. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนสภาพสังคมความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ที่ปรากฏอยู่ในสังคมช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน
5. คุณค่าการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการนำสารประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

แนวทางในการพิจารณาวรรณคดี

การพิจารณาที่ดีควรเป็นการเปิดโลกทัศน์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพิ่มพูนสติปัญญาให้แตกฉานและลึกซึ้งยิ่งขึ้น การพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ภาษา หมายถึงถ้อยคำที่ใช้เรียบเรียงเนื้อหาความรู้ เรื่องราว เหตุการณ์ เพื่อสื่อไปยังผู้รับสาร โดยพิจารณาจากการเลือกใช้คำและการสื่อความหมาย หรือรสคำและรสความของวรรณคดี

1.1 รสคำ คือ ความไพเราะของคำหรือเสียงที่กวีหรือผู้ประพันธ์ บรรจงคัดสรรให้เกิดความหมายกระชับ สะเทือนอารมณ์ความรู้สึก การใช้เสียงสัมผัส การเลียนเสียงธรรมชาติ การเล่นคำและการเล่นเสียง

1) การใช้เสียงสัมผัส คือการใช้เสียงของคำที่คล้องจองกัน การใช้สัมผัสสระ สัมผัสพยัญชนะในบทหรือกรอง เช่น

ไฟตะเกียงเรียงรอบพระมณฑป	กระจ่างจบจันทร์แจ่มแอร่มผา
ดอกไม้พุ่มจูดงามอร่ามตา	จับศिलाแลเลื่อมเป็นลายลาย

2) การเลียนเสียงธรรมชาติ คือ การเลียนแบบเสียงจากธรรมชาติมาใช้ ประกอบในบทหรือกรองหรือการบรรยาย ช่วยให้งานประพันธ์มีความไพเราะยิ่งขึ้น เช่น

กลองทองตีครุ่มครุ่ม	เดินเรียง
ทำตะเต็งเต็งเสียง	ครุ่มครุ่น
เสียงปี่เร่เรื่อยเพียง	การเวก
แตร์นแตร์นแตร์นฝรั่งขึ้น	หู่หู่เสียงสังข์

3) การเล่นคำและเลียนเสียง คือการใช้คำเดียวแต่มีความหมายต่างกัน รวมถึงการซ้ำคำ การเล่นเสียงสระ เสียงพยัญชนะ คำพ้องเสียง คำเสียสลับ คำคล้ายในบทหรือกรอง เช่น

จำใจจำจากเจ้า	จำจร
จำนราศแรมสมร	แม่ร้าง
เพราะเพื่อจักไปรอน	อริราช แลแม่
จำทุกซ์จำทเวษร้าง	สวาทว่าหวันถวิล

(ลิลิตตะเลงพ่าย: สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส)

1.2 รสความ คือ ความไพเราะของความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ ที่กวีหรือผู้ประพันธ์ เลือกใช้ในการพรรณนาซึ่งเป็นการพรรณนาอย่างตรงไปตรงมา หรือพรรณนาโดยใช้กวีโวหาร

1) การพรรณนาอย่างตรงไปตรงมา เป็นการใช้คำหรือข้อความพรรณนาที่มีความหมายตรงตามที่กวีบรรยาย หรือพรรณนา โดยที่ผู้อ่านไม่ต้องตีความก็สามารถเห็นภาพตามได้อย่างชัดเจน เช่น

บรรดาเพื่อนเดือนต้นซึ่งแข็งแแซ	บ้างจ้อแจจัดการประสานเสียง
บ้างม้วนเสื่อมัดกระสอบหอบเสบียง	บ้างถั่งเถียงชิงสัปคับกัน

2) การพรรณนาโดยใช้กวีโวหารเป็นการแสดงความสามารถในการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะของกวีหรือผู้แต่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ และขยายความในบทกวีให้กว้างขึ้นและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้เกิดจินตภาพหรือมโนทัศน์เด่นชัดกว่าภาษาธรรมดา กวีโวหารที่พบในวรรณคดีมีดังนี้

(1) โวหารทำให้เห็นภาพพจน์หรือความรู้สึกที่ชัดเจน ด้วยการนำสิ่งของสิ่งหนึ่งมาเปรียบเทียบกับว่ามีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกัน โดยมีคำที่บอกการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน โดยมีคำเชื่อมว่า ดูก ดั่ง เจก เหมือน แม้น ปาน ประดุจ เป็นต้น การใช้โวหารแบบนี้คืออุปมา ดังตัวอย่าง

“ที่พรรณขาวก็ขาวงามดั่งสังข์อันทันทิ้งฝนใหม่ และมีฝิปากนั้นแดงดั่งลูกแพกข้าวอันสุกนั้น...”

(2) โวหารเปรียบเทียบที่นำสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อจูงใจให้คิดว่ามีลักษณะเหมือนกัน มักมีคำเชื่อมในการเปรียบเทียบว่า เป็น คือ โวหารในลักษณะนี้เรียกอุปลักษณ์

“...เมื่อเป็นเช่นนี้ แม้ผู้หญิงที่ใจดีเป็นนางฟ้าจะทนอยู่ได้ไม่นานปานใด...”

(3) โวหารที่นำสิ่งเป็นรูปธรรมมาแทนสิ่งที่เป็นนามธรรม หรือสิ่งที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะบางอย่างร่วมกัน โวหารชนิดนี้เรียกว่า สัญลักษณ์ เช่น

เมื่อแรกเชื่อว่าเป็นเนื้อทับทิมแท้	มาแปรเป็นพลอยหุงไปเสียได้
กาลวงว่าหงส์ให้ปลงใจ	ด้วยมิได้ดูหอนแต่ก่อนมา

(4) โวหารกล่าวเกินจริง ไม่สามารถเป็นไปได้ แต่เพื่อเป็นการเน้นย้ำความรู้สึก ยืนยันความหนักแน่น ไม่มีเจตนาล่อลวง โวหารชนิดนี้เรียกว่า อติพจน์ มักพบได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น

เรียกให้ชลเนตรถ้วม	ถึงพรหม
พาหุสัตว์จ่อมจม	ชีพม้วย
พระสุเมรุเปื่อยเป็นตม	ทบท่าว ลงแธ
อักษิณุมหาพรหมฉ้วย	พีไฉฉง

(5) โวหารที่สมมติสิ่งที่ไม่มีชีวิตจิตใจ ให้สามารถแสดงออกปฏิกิริยาต่างๆ ได้ก็เหมือนกับคน หรือเรียกว่า บุคคลวัต เช่น

ดินยินดีเริงรำต้อนรับฝน	อีกสายลมซบกล่อมเสนาะหวาน
ป่าแยมย้มอิงแอบแนบสายธาร	รุ่งประสานสวมกอดดวงตะวัน

(6) โวหารที่มีลักษณะเป็นคำถามเชิงวาทิลป์ คือคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่เป็นการดึงดูดความสนใจหรือกระตุ้นให้เกิดการคิด หรือเรียกว่า ปฏิพจน์ เช่น

“เมื่อไรรหนอ พวกหนุ่ม ๆ ของเราจึงจะเข้าใจได้บ้างว่า การเป็นชาวนา ชาวสวนหรือคนทำงานการอื่น ๆ นั้นก็มีเกียรติยศเท่ากับที่จะเป็นพนักงานด้วยปากกา”

(7) โวหารที่เรียกสิ่งหนึ่งโดยใช้คำอื่นแทน ส่วนใหญ่มักเป็นคำที่รู้จักกันโดยทั่วไป เมื่อกล่าวแล้วผู้อ่านก็จะเข้าใจได้ง่าย โวหารชนิดนี้เรียกว่า นามนัย

“...ผลัดแผ่นดินเปลี่ยนราช เยียววิวาทชิงฉัตร เพื่อกษัตริย์สองผู้
บรารัฐเหตุผล...”

(8) โวหารเปรียบเทียบที่ใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม มักใช้กับสำนวนสุภาพคดี คำพังเพย ซึ่งโวหารชนิดนี้เรียกว่า ปฏิพากย์ เช่น น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย หวานเป็นลม ขมเป็นยา รักยาวให้บั้น รักสั้นให้ต่อ เป็นต้น

(9) โวหารที่นำเรื่องราวหรือนิทานมาประกอบการอธิบายหรือขยายความหรือแนะโดยนัย ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น เรียกว่า อุปมาพิทัศน์

(10) โวหารการเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงเหล่านั้น หรือเรียกว่า สัทพจน์ เช่น

ตีเข้าปับรับโปกสองมือปิด	ประจบติดเตะผางหมัดขว่างหรือ
กระหวัดหวัดหวิวผวาเสียงฮาฮือ	คนดูอ้อเออเอาสนั่นอึ้ง

(11) โวหารที่ใช้เพื่อลดความหมายของคำที่มีความรุนแรงหรือกระทบกระเทือนจิตใจ เป็นการรักษาน้ำใจ ให้ความสุขสดชื่นแก่ผู้ฟัง เช่น ใช้คำว่า คนชรา แทนคนสูงอายุ

กลวิธีการแต่งงานประพันธ์

1. การใช้บรรยายโวหาร คือการใช้คำให้เห็นภาพชัดเจนตามลำดับเหตุการณ์

“โล ปาโตว ครั้นอรุณรุ่งจรัสพระเวหน พดุมพามาหลับกรนอนอยู่ใน
ซอกผา ไต้ยีนเสียงสกุณาโกกิลาประเพียรกร้องก้องพนาเวศ เฒ่าก็สังเกตว่าเอ๊ะ เพลานี้รุ่งแล้ว
กระมัง ลูกขึ้นยืนหยัดดัดหลังอยู่เคียดเคียด บิดขี้เกียจอยู่อึดอัด ฉวยยามละว่าสลัดซัดขึ้นใส่ไหล่
หมายมุ่งไปพระอาศรมบรมศิวาวาส บทจรมุ่งมาดโดยมรคา”

2. การใช้พรรณนาโวหาร คือการแทรกอารมณ์ความรู้สึกลงไปในบทประพันธ์
สร้างมโนภาพให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในใจ หรือมองเห็นภาพบรรยายตามทิวทัศน์ที่ต้องการ

เจ้าร่างน้อยนอนหนึ่งบนเตียงต่ำ	คมขางามแจลัมแจ่มใส
คิ้วคางบางงอนอ่อนละไม	รอยไรเรียบระดับดี
ผลเปลือยเลื้อยประลงบนบ่า	งอนปลายเกศาตุสมศรี
ที่นอนน้อยน่านอนอ่อนดี	มีหมอนข้างคู่ประคองเคียง

3. การใช้เทศนาโวหาร คือกลวิธีใช้โวหารในการกล่าวสั่งสอนอย่างมีเหตุผลประกอบ เช่น

คบกาภาโหดให้	เสียพงศ์
พาตระกูลเหมหงส์	แหลกด้วย
คบคนชั่วจักปลง	ความชอบ เสียนา
ตราปลุกหลานเหลนม้วย	ไม่ม้วยนิินทา

4. การใช้สาธกโวหาร คือโวหารที่ยกตัวอย่างหรือเรื่องราวมาประกอบ เพื่อให้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น มักจะใช้สาธกโวหารประกอบตอนท้ายของเทศนาโวหาร

คบคนพาลพาลพาไปหาผิด	คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล
คบคนชั่วพาทัวให้มีัดมน	เหมือนชาตกสอนคนทำนว่าไว้
นกพี่น้องสองตัวต้องพลัดพราก	ตัวหนึ่งจากไปอยู่กับโจรใหญ่
ใจชั่วร้ายหยาบคาบเช่นโจรไพร	อีกตัวหนึ่งอาศัยพระมุนี
นกตัวนี้พูดเสนาะเพราะนักหนา	ทั้งน้ำใจเมตตาไม่เลือกที่
จำไว้เถิดวิเคราะห์คนให้จงดี	คบคนผิดชีวิมลายเอย

5. การใช้อุปมาโวหาร คือโวหารที่กล่าวเปรียบเทียบ มักใช้คู่กับอุปไมย อุปมา คือสิ่งหรือข้อความที่ยกมาเปรียบ อุปไมย คือ ข้อความที่เปรียบเทียบกับสิ่งอื่นให้เข้าใจแจ่มแจ้ง เช่น

โลกเหมือนละครโรงใหญ่	หญิงชายไซ้เปรียบตัวละครนั้น
โลก เป็นบทอุปไมย ซึ่งต้องมี	โรงละคร เป็นบทอุปมา

รสของวรรณคดีไทย

๑) เสาวรจณี (เสาว ว. ดี, งาม. + รจณี ก. ตกแต่ง, ประพันธ์; ว. งาม) รสนี้เป็นการชมความงามชมโฉม พรรษาพรรณนาแลบรรยายถึงความงามแห่งนาง ทั้งตามขนบกวีเก่าก่อนแลในแบบฉบับส่วนตัว ตัวอย่างเช่น

...หนุ่มน้อยโสภาน่าเสียดาย	ควรจะนับว่าชายโฉมยง
ทนต์แดงดั่งแสงทับทิม	เพริศพริ้มเพรารับกับขง
เกศาลัยงอนงามทรง	เอวองค์สารพัดไม่ขัดตา...

๒) นารีปราโมทย์ (นารี น. หญิง + ปราโมทย์ น. ความบันเทิงใจ, ความปลื้มใจ, ปราโมช ก็ว่า) คือการแสดงความรักผ่านการเกี่ยวแลโอ้โลมปฎิโลม

เมื่อนั้น	พระสุริย์วงศ์เทวัญอัสัญญา
โลมนางพลงกล่าววาจา	จงผินมาพาทักกับพี่ชาย
ซึ่งสัญญาว่าไว้กับนวลน้อง	จะคงครองไมตรีไม่หันหน้า
มิได้แกลังกลอกกลับอภิปราย	อย่าสงกว่าจะวายคลายรัก

จากบทข้างต้น ก็คือบทที่อิเหนาได้บอกกล่าวกับจินตะหรา ว่าตนไปก็คงไปเพียงไม่นานขอนางจินตะหรายำร้องให้โศกเศร้าเลย

๓) พิโรธวาทัง (พิโรธ ก. โกรธเกรี้ยว ไม่สบอารมณ์ + วาทัง น. วาทะ คำพูด) คือการแสดงความรู้สึกโกรธแค้นผ่านการใช้คำตัดพ้อต่อว่าให้สาใจ ทั้งยังสำแดงความน้อยเนื้อต่ำใจ ความผิดหวัง ความแค้น และความโกรธกริ้ว กวีมัก ตัดพ้อและประชดประชัน เสียดสี

เมื่อนั้น	พระผู้ผ่านไศศุรย์สูงส่ง
ประกาศิตสีหนาทอาจง	จะณรงค์สงครามก็ตามใจ
ตรัสพลางอย่างเยื้องยุรยาตร	จากอาสน์แท่นทองผ่องใส
พนักงานปิดม่านทันใด	เสด็จเข้าข้างในฉับพลันฯ

๔) สัลลาบังคพิไสย (สัลล น. ความโศกโศกาเศร้าร่ำน้ำตานอง, ความเจ็บปวด การคร่ำครวญร่ำพัน สัลลาป น. การพูดจាកัน + องค์ น. บท ขึ้น อัน ตัว + พิไสย น. ความสามารถ) คือ การโอดคร่ำครวญ หรือบทโศกอันว่าด้วยการจากพรากสิ่งอันเป็นที่รัก

ว่าพลางทางชมคณานก	โผนผกจับไม่อิงมี
เบญจวรรณจับวัลย์ซาลี	เหมือนวันพีเกลสามสุตามา
นางนวลจับนางนวลนอน	เหมือนพีแนบนวลสมจรจินตะหรา
จากพรากจับจากจ่านรรจา	เหมือนจากนางสการะวาตี

รสวรรณคดีสั้นสกฤต

๑) ศฤงคารรส (รสแห่งความรัก) เป็นการพรรณความรักระหว่างหนุ่มสาว ระหว่างสามี ภรรยา ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย บิดามารดากับบุตร ญาติกับญาติ ฯลฯ สามารถทำให้ผู้อ่าน พอใจรัก เห็นคุณค่าของความรักก็อยากรักกับเขาบ้างเช่น รักฉันชั่วสาว รักหมู่คณะ รักประเทศชาติ

..ถึงไปก็ไม่อยู่นาน เยาวมัลย์อย่าโศกเศร้าหมอง

พระจุมพิตชิตเซยปรางทอง กรปกครองนฤมลขึ้นบนเพลาย

ในบทนี้ เนื้อความจะคล้ายกับตัวอย่างที่ยกไว้ในรสนารีปราโมทย์ คือตนก็ยังรักจินตะหราอยู่ ไม่ได้หันหน้าไปไหน ขอนางจินตะหราอย่าโศกเศร้าเสียใจไปเลย

๒. হাসยรส (รสแห่งความขบขัน) เป็นการพรรณนาที่ทำให้เกิดความรื่นเริง สดชื่น สนุก ขบขัน ตัวอย่างเช่น

บ้างป่าวเข้าคนละป่าพานายวิง ประเจียดเครื่องเปลื้องทิ้งไว้เกลื่อนกล่น

บ้างนวมเกี่ยวหัวหูไม่รู้ตน ชุกชนตันไปแต่ลำพัง

บ้างเทกึ่งไถ่ข้าวเขนงปิ่น รือตื่นเสียงเพื่อนกันข้างหลัง

ที่ถูกปิ่นป่วยขาละล้าละล้ง อุตส่าห์คลานเซซังชุกไป

๓. กรุณารส (รสแห่งความเมตตากรุณาที่เกิดภายหลังความเศร้าโศก) เป็นบทพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่านหดหู่ เกิดความเห็นใจ พลอยเป็นทุกข์ เอาใจช่วยตัวละคร

แต่การศึกครั้งนี้ไม่ควรเป็น เกิดเข็ญเพราะลูกอัปลักษณ์

จะมีคู่ผู้ชายก็ไม่รัก จึงหักให้สาสมใจ

๔. รุทรรส/เราทรรส (รสแห่งความโกรธเคือง) บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่านผู้อ่านขัดใจ จุนเจียว ขัดเคืองบุคคลบางคนในเรื่อง รสนี้ เทียบได้กับรสวรรณคดีไทยคือ พิโรธาทัง

เมื่อนั้น ทำวกะหมังกุหนิงนเรนทร์สุร

ได้ฟังทั้งสองทูตทูล ให้อาตุรเดือดใจตั้งไฟฟ้า

จึงบัญชาตรัสด้วยขัดเคือง ดูตุ้เจ้าเมืองดาหา

เราอ่อนง้อขอไปในสารา แต่จะว่ารับไว้ก็ไม่มี

๕. **วีรรส** (รสแห่งความกล้าหาญ) บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟังพอใจผลงานและหน้าที่ไม่ดูหมิ่นงาน อยากรับเป็นใหญ่ อยากร่ำรวย อยากรมีชื่อเสียง เลียนแบบสมเด็จพระนเรศวร ชอบความมีชาติติมานะของพระมหาอุปราช จากเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย (บาลีเรียกเรื่องนี้ว่า อุตสาหะรส)

...จะตั้งหน้าอาสาชิงชัย มิได้ย่อท้อถอยหลัง

สู้ตายไม่เสียดายชีวิตรัง กว่าจะสิ้นชีวาของข้านี้

๖. **ภยานกรส** (รสแห่งความกลัว ตื่นเต้นตกใจ) บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่านผู้ฟัง ผู้ดู มองเห็นทุกข์ เห็นโทษ เห็นภัยในบาปกรรมทุจริต เกิดความสะดุ้ง กลัวโรคภัยสัตว์ร้าย ภูตผีปีศาจ

เห็นระตุถอยเท้าก้าวผิด พระกรายกรีซแทงอกตลอดหลัง

ล้มลงดำดินสิ้นกำลัง มอดม้วยชีวิตรปลดปลง

๗. **พิภตสรส** (รสแห่งความขง ความรังเกียจ) บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้ผู้อ่านผู้ดู ผู้ฟังขง ำหน้าตัวละครบ้างตัว เพราะจิต(ของตัวละคร) บ้าง เพราะความโหดร้ายของตัวละครบ้าง

ศพนั้นลืมนตาโพลง ลูกตาสีเขียวเรื่องๆ ผมสีน้ำตาล ตัวผอมเห็นซี่โครงเป็นซี่ๆ ห้อยเอา

หัวลงมาทำนองค่างควา แต่เป็นค่างควาตัวใหญ่ที่สุด เมื่อจับถูกตัวก็เย็นซัดเหนียวๆ เหมือน งู ปรากฏเหมือนหนึ่งมีชีวิต แต่หางแพะนั้นกระดิกได้

๘. **อัปภูตรส** (รสแห่งความพิศวงประหลาดใจ) บทบรรยายหรือพรรณนาที่ทำให้นึกแปลกใจ เอะใจ อย่างหนัก ตื่นเต้นนึกไม่ถึงว่า เป็นไปได้ เช่นนั้น หรือ อัศจรรย์คาดไม่ถึงในความสามารถ

สุริยผงาดฟ้ามาจับ ราหูทับจันทร์เจ้ายิ่งเศรำหมอง

หัวอกเอยหัวอกข้าน้ำตานอง ผู้คนร้องรำให้ไปทั้งเมือง

๙. **ศานติรส** (รสแห่งความสงบ) อันเป็นอุดมคติของเรื่อง เช่น ความสงบสุขในแดนสุขาวดี ในเรื่อง กามนิต วาสสิฎฐี อันเป็นผลมุ่งหมายทางโลก และทางธรรม เป็นผลให้ผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟังเกิดความสงบ

เปลวเอยเปลวสวาทปรารถนา แรงเริ่มราลดเชื้อเหลือความหลัง

ทุกสิ่งย่อมถึงจุดการหยุดยั้ง "ดาว" กำลังจะล้าไฟอารมณ

ใบงาน
 การพิจารณาคุณค่าวรรณศิลป์ในงานประพันธ์
 วิชาภาษาไทยพื้นฐาน รหัส ท 32101 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนพิจารณางานประพันธ์ต่อไปนี้ ว่ามีคุณค่าวรรณศิลป์ในด้านใด

อันของสูงแม่ปองต้องจิต ไม่ใช่ของตลาดที่อาจซื้อ ไม่คิดสอยม้วคยดอกไม้วาง ดูแต่ภูมรินเที่ยวบินตอม	ถ้าไม่คิดบินปายจะได้หรือ ฤาแย่งยื้อถือได้โดยไม่ยอม คงชวดดวงบุปผชาติสะอาดหอม จึงได้ดมดมกลิ่นสุมาลี
---	--

(ท้าวแสนปม : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

การสรรคำมาใช้

โวหารภาพพจน์

มองซี..มองทะเล บางครั้งมันบ้าบิ่น ทะเลไม่เคยหลับไหล บางครั้งยังสะอื้น	เห็นลมคลื่นแห่จับหิน กระแทกหินดังครืนครืน ใครตอบโต้ไหมเงนจึงตื่น ทะเลมันตื่นอยู่รำไป
--	---

การใช้โวหารภาพพจน์

เอียงอกเทออกอ้าง เมรุชบุสมุทรดินลง อากาศจกจารผจง โฉมแม่หยาดฟ้าแย้ม	อดองค์ อรเอย เลขแต่้ม จารึก พอธา อยู่ร้อนฤาเห็น
---	--

การสรรคำ

การใช้ภาพพจน์

ตีเข้าปับรับโปกสองมือปิด
กระหวัดหวัดหวีผวาเสียงฮาฮือ

ประจบติดตะผางหมัดขว้างหวือ
คนดูอื้อเออเอาสนั่นอึ้ง
(นิราศพระบาท: สุนทรภู่)

คำประพันธ์ข้างต้นใช้โวหารแบบใด.....

จำใจจำจากเจ้า

จำจร

จำนิราศแรมสมร

แม่ร้าง

เพราะเพื่อจักไปรอน

อริราช แลแม่

จำทุกข์จำทเวษว่าง

สวาทว่าหวันถวิล

(ลิลิตตะเลงพ่าย)

คำประพันธ์ข้างต้นเด่นในด้านใด.....

รสวรรณคดีไทย

เมื่อแรกเชื่อว่าเนื้อทักทิมแท้
กาลล่วงว่าหงส์ให้ปลงใจ

มาแปรเป็นพลอยหุงไปเสียได้
ตัวมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา
(เสภาขุนช้างขุนแผน)

คำประพันธ์ข้างต้นใช้ภาพพจน์แบบใด.....

รสของวรรณคดีสันสกฤต

ดินยินดีเริงร่าต้อนรับฝน

อีกสายลมขับกล่อมเสนาะหวาน

ป่าแย้มยิ้มอิงแอบแนบสายธาร

รู้ประสานสวมกอดดวงตะวัน

คำประพันธ์ข้างต้นใช้ภาพพจน์แบบใด.....

การเลือกสรรคำมาใช้

นามนัย คือ การใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แทนอีกสิ่งหนึ่ง คล้ายๆ สัญลักษณ์ แต่ต่างกันตรงที่ นามนัยนั้นจะดึงเอาลักษณะ บางส่วนของสิ่งหนึ่งมากล่าวให้หมายถึงส่วนทั้งหมด หรือใช้ชื่อส่วนประกอบสำคัญของ สิ่งนั้นแทนสิ่งนั้นทั้งหมด

เมืองโอ่ง	หมายถึง
เมืองยาโม	หมายถึง
ทิมเสื่อเหลือง	หมายถึง
ทิมกังหันลม	หมายถึง
ทิมสิงโตคำราม	หมายถึง
ฉัตร มงกุฏ	หมายถึง
แก้ว	หมายถึง
มือที่สามหมายถึง	หมายถึง
เอวบาง	หมายถึง
สมอง	หมายถึง

ยิ่งรีบยิ่งช้า

น้ำร้อนปลาเป็น

เสียน้อยเสียวาก

รักยาวให้สั้น

น้ำเย็นปลาตาย

เสียมากเสียว่าย

รักสั้นให้ต่อ

ลักษณะข้อความข้างต้น แสดงการใช้ภาพพจน์แบบใด

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 32101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง การพิจารณาคคุณค่าศิลปะและสุนทรียภาพ

ภาคเรียนที่ 1 เวลา 2 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ท 5.1 ม 4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดี วรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนวิเคราะห์ สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้
2. นักเรียนจำแนกคุณค่าด้านวรรณศิลป์และสังคมจากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่ายได้
3. นักเรียนสามารถสังเคราะห์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ เขียนเป็นแผนภาพความคิด

3. สาระสำคัญ

วรรณคดีเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่ถ่ายทอดความเป็นอยู่ของคนในยุคสมัยต่าง ๆ ผู้ศึกษาจะได้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสมัย ลิลิตตะเลงพ่ายเป็นวรรณคดีที่มีความไพเราะ งดงาม มีคุณค่าทั้งในด้านวรรณศิลป์ และสังคม สะท้อนให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความนึกคิดและค่านิยม ความเชื่อของคนในสมัยอยุธยาตอนต้น เนื้อเรื่องทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านของไทย และสอดแทรกหลักกรรมทางพุทธศาสนา

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. รักความเป็นไทย
3. ซื่อสัตย์สุจริต

5. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1-2

ขั้นนำ

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ครูให้นักเรียนศึกษาคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นสอน

5. นักเรียนชมวีดิทัศน์ “เพลงรักบ้านทุ่ง” จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อศึกษาการใช้สำนวนภาษาและความงามด้านถ้อยคำจากเพลง
6. นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องการพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์ในงานประพันธ์จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาข้อมูลจากหัวข้อ
 - การสรรคำมาใช้ในงานประพันธ์
 - โวหารภาพพจน์
 - รสของวรรณคดี
7. นักเรียนทำแบบฝึกการพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์ในงานประพันธ์จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
8. นักเรียนศึกษาบทเฉลยจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
9. นักเรียนศึกษาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการพิจารณาคคุณค่าวรรณศิลป์จากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่าย
10. นักเรียนสรุปคุณค่าวรรณศิลป์จากวรรณคดีลิลิตตะเลงพ่ายลงในแผนภาพความคิด
11. นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ท้ายหน่วย ซึ่งเป็นคำถามแบบตัวเลือกจำนวน 10 ข้อ โดยกากบาทคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้ ให้เวลาทำประมาณ 15 นาที
12. นักเรียนส่งกระดาษคำตอบ พร้อมตรวจสอบคำตอบจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปหลักการพิจารณางานประพันธ์

6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์

7. ภาระงาน

แผนภาพความคิด

8. การวัดและประเมินผล

1. แบบฝึกหัด
2. แบบทดสอบ

ภาคผนวก ค

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง ให้เวลาทำ 50 นาที
2. ให้นักเรียนพิจารณาแต่ละข้อ เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว นำหัวข้อคำตอบไปกากบาท \times ลงใน ของแต่ละข้อในกระดาษคำตอบที่แจกให้ ดังตัวอย่างการเลือกตอบข้อ ข ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☐	☒	☐	☐

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบให้ให้ขีดทับตัวเลือกที่ไม่ต้องการดังนี้

ก	ข	ค	ง
☐	☒	☒	☐

4. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบ
5. หลังจากทำแบบทดสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำแบบทดสอบและกระดาษคำตอบส่งคืนกรรมการคุมสอบ

6. “...ฟังสารราชเอารส ๕ ก็ผะซดบัญญัติ เจ้าอุทุมพรผู้มีบุตร ล้วนนงยุทธรเชื้อวชาญ หาญสู้ศึกบมิย่อ ต่อสู้ศึกบมิหย่อน ไปพักนอนว่าใช้ ให้ ๕ หวง ๕ ห้าม แม่เจ้าคร้ามเคราะห์กาจ จงอย่ายาตรยุทธนา เอาพัสดราสตร์ สรวมอินทรีย์สร้างเคราะห์ ๕ ตรัสเยาะเย้ยขลาด...”

คำประพันธ์ข้างต้นนี้แสดงรสรพรรณคดีตรงตามข้อใด

ก. อัทธูตรส	ข. หาสยรส
ค. รุทธรส	ง. ภยานกรร

7. ข้อใดมีคำอภิปาส

- ก. ก็สุดสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุดค้นเห็นสุดคิด
 ข. เวลานั้นผิดประหลาดอยู่แล้วนะเจ้าเป็นไรเล่าจึงลวงมา
 ค. เคลื่อนพลตามเกล็ดนาค ตากเต็มท่งแถวเถื่อน เคลื่อนกล่นแสนยาทัพ
 ง. สาดปืนไฟยะแย้ง แผลงปืนพิษยะยุ่ง พุ่งหอกใหญ่คะคว้าง ขว้างหอกซัดชะไขว่

8. ข้อความในข้อใดแสดงให้เห็นถึงการใช้วาทศิลป์ของสมเด็จพระนเรศวร

ก.	จึงไทเทเวศอ้าง	สมมุติ
	มิ่งมหิศวนมกุฎ	เกศหล้า
ข.	ภูวไนยผายโอษฐ์อื่น	โฆงการ
	แก้เทพทุกถิ่นสถาน	จชั้น
ค.	พระพี่พระผู้ผ่าน	ภพอุต – ดมเอย
	ไปชอบเซษฐียินหยุด	ร่มไม้
ง.	เบื้องนั้นนฤนาถผู้	สยามมินทร์
	เบี่ยงพระมาลาผิน	ห่อนพ้อง

9. ล่วงถึงบพิตรผู้เกลิงถวัลย์- ราชย์ฤา
 คือพุทธบรรชัทรพี สืบสร้าง
 เชิญงดอดวยทัศน์ ทวยโทษ นี้หา
 เลยอย่าลาญชีพล้าง หนึ่งครั้งขอเผื่อ
 คำว่า “เผื่อ” ในคำประพันธ์ข้างต้นนี้หมายถึงบุคคลใด

- ก. สมเด็จพระนเรศวร
 ข. พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรง
 ค. พระมหาอุปราชา
 ง. สมเด็จพระวันรัต

10. “เจ้าอุทุมพรผู้มีบุตร ล้วนนงยุทธรเชื้อวชาญ หาญหักศึกบมิย่อ ต่อสู้ศึกบมิหย่อน ไปพักนอนว่าใช้ ให้หวง ๕ ห้าม แม่เจ้าคร้ามเคราะห์กาจ จงอย่ายาตรยุทธนา เอาพัสดราสตร์ สรวมอินทรีย์สร้างเคราะห์” บทประพันธ์นี้มีน้ำเสียงเป็นอย่างไร

ก. ตัดพ้อ	ข. เคียดแค้น
ค. น้อยเนื้อต่ำใจ	ง. ประชดประชัน

11. “ฝ่ายเราแตกยับย่น จักส่งทัพไปทาน พอพลอยฉานสองซ้า ค้ำบอญบหยุด ชอบถอยทรุดอย่ารัง ให้ศึกพลังเสียเชิง โดยละเลิงใจอาจ” จากคำประพันธ์นี้แสดงลักษณะของผู้กล่าวตรงตามข้อใด

- ก. มีความเป็นนักรบครองที่ดี
- ข. รอบคอบและเด็ดเดี่ยวในการทำศึกสงคราม
- ค. มีความพร้อมในการทำศึกสงครามทุกสถานการณ์
- ง. มีพระปรีชาญาณ ตัดสินพระทัยโดยใช้วิจรรณญาณ

12. พระคุณดวงเพียบพิน ภูวดล
เต็มตรลอดแหล่งบน บ่อนไต้
พระเกิดพระก่อชนม์ ชุบชีพ มานา
เกรงบ่ทันลูกไต้ กลับเต้าตบสนอง

คำประพันธ์ข้างต้นนี้สะท้อนว่าผู้พูดเป็นคนเช่นใด

- ก. มีความซื่อสัตย์สุจริต
- ข. มีความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญ
- ค. มีความกตัญญูรู้คุณ
- ง. มีความรักในเกียรติยศยิ่งกว่าชีวิต

13. ปีนสยามยลแก้ท่าน คะเนนิก อยู่นา
ถวิลว่าขุนศึกสำ- นักโน้น
ทวยทัพเทียบพันลี้ก แลหลาก หลายแฮ
ครบเครื่องอุปโภคโพ้น เฟงเพียงพิศวง

คำประพันธ์ข้างต้นนี้แสดงลักษณะเด่นของสมเด็จพระนเรศวรตรงตามข้อใด

- ก. กล้าหาญ อดทน
- ข. เด็ดเดี่ยว เชื่อมั่นในตนเอง
- ค. ฉลาด มีไหวพริบ
- ง. รอบคอบ ไม่ประมาท

14. โอวาทข้อใดของพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงที่พระราชทานแก่พระมหาอุปราชฯ เหมาะที่นักเรียนจะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันมากที่สุด

- ก. จงพ้ออย่ายนิยล แต่ตั้ง
- ข. อย่าลองคะนอง ตามชอบ ทำนา
- ค. อย่าระคนปนไกล้ เปลือกกล้วยลาดเวลา
- ง. อย่าหย่อนวีริยะยล อย่าเกียจ

15. สมเด็จพระวันรัตใช้กลวิธีโน้มน้าวใจแบบใดที่ทำให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชพระราชทานอภัยโทษประหารชีวิตแก่แม่ทัพนายกอง

- ก. ปล่อยให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์สงสารเห็นใจอย่างแรงกล้า
- ข. แสดงให้ผู้ฟังประจักษ์ถึงเหตุและผล
- ค. แสดงให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือศรัทธาในตัวผู้พูด
- ง. แสดงให้ผู้ฟังเห็นทางเลือกทั้งด้านดีและด้านเสีย

20. นฤบดีโกมถีบสู คีกรร
- พอนฟาดสูงสูมาร มอดม้วย
- สายสินธุ์ซึ่งนงพนานต์ หายเหือด แห้งแฮ
- พระเร้งปรีดาด้วย แผด็จเสี้ยนเศิกกษัย
- คำประพันธ์กล่าวถึงเหตุการณ์ใด
- ก. นิमितบอกเหตุ ความมีชัยชนะในศัตรู
- ข. การปราบจระเข้ ความพ่ายแพ้ของข้าศึก ศัตรู
- ค. น้ำที่ป่ามาทางทิศตะวันตก ลางบอกเหตุ
- ง. ภาพนิมิตการต่อสู้อย่างดุเดือดของพระนเรศวรกับพระมหาอุปราชา
21. “.....หงสาวดีบุเรศ รารู้เหตุบมิหิง แห่งเอ็ดอังกิดการ ฝ่ายพสุธารออกทิต ว่าอดิศวร
- กษัตรา มหาธรรมราชนรินทร์.....” คำที่ขีดเส้นใต้คำใดไม่ใช่คำสมาส
- ก. บุเรศ ข. พสุธาร
- ค. มหาธรรม ง. นรินทร์
22. ข้อใดไม่มีคำสมาส
- ก. ปีนี้ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ประสบอุทกภัยเป็นเวลายาวนาน
- ข. สีนามิ เป็นมหันตภัยร้ายแรงที่คร่าชีวิตผู้คนมากมายในประเทศญี่ปุ่น
- ค. เขาส่งไปรษณียบัตร เพื่อเชิญเพื่อนมาร่วมงานฉลองในวันเกิดของเขา
- ง. นักเรียนโรงเรียนสตรีที่มีชื่อเสียงนิยมเรียนพิเศษที่สยาม
23. ข้อใดเป็นคำสมาสโดยวิธีการสนธิศัพท์ทุกคำ
- ก. กมลาสน์ จตุรงค์ โชค ตรีเสนา
- ข. ปุริโสดม ภัตตอาหาร พัชรินทร์
- ค. ชัยพฤกษ์ ทิชากร จตุรพีริย์
- ง. จุลจักร สมิทธิ โสฬสพรหม
24. ข้อใดมีคำสมาสที่มีวิธีการสร้างคำแตกต่างจากข้ออื่น
- ก. วัฒนธรรม ข. มโนภาพ
- ค. อนุรักษ์ ง. อัครสาวก
25. ข้อใดไม่ใช่คำสมาสทั้งหมด
- ก. กิจจะลักษณะ สารคดี
- ข. ชัยพฤกษ์ ทันตแพทย์
- ค. เคมีภัณฑ์ ราชดำเนิน
- ง. สมาคม ธรรมทายาท

26. งามสองสุริยราชล้า เลอพิศ นาพ้อ
 ฟ่างพัชรินทร์ไพจิตร ศีกสร้าง
 ฤทธามเริ่มรณฤทธิ์ รบราพณ์ แลฤ
 ทุกเทศทุกทิศอ้าง อื่นไท้ไปเทียม

คำว่า “พัชรินทร์” มีความหมายตรงตามข้อใด

- ก. เพชรอันล้ำค่า ข. พระอินทร์
 ค. ช้างเอราวัณ ง. จอมมารไพจิตรราสูร
27. ข้อความในข้อใดปรากฏคำที่มีการกลมกลืนเสียง
- ก. ขุนเสียมสามารถต้าน ขุนตะเลง
 ข. เสด็จแสดงวราฤทธิ์ ร้าร้อน ขอแฮ
 ค. ทุกเทศทุกทิศอ้าง อื่นไท้ไปเทียม
 ง. กอบเกิดขัดตียมมา- นะนีก หาญเฮย
28. “สมเด็จพระนเรศวรมีคำสั่งให้ลงโทษแม่ทัพนายกองที่ตามเสด็จไม่ทัน” คำพิมพ์ตัวหนาควรใช้คำราชาศัพท์คำใดแทนจึงจะถูกต้องเหมาะสม
- ก. มีพระบรมราชโองการ ข. มีพระราชโองการ
 ค. มีพระโองการ ง. มีพระราชดำรัสสั่ง
29. ข้อใดเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกคำ
- ก. พระราชานุญาต พระชนมายุ
 ข. พระนามาภิไธย พระโอรส
 ค. ทรงพระประชวร ทรงโปรด
 ง. พระราชานุเคราะห์ เสด็จพระราชดำเนิน
30. ข้อใดใช้ราชาศัพท์สำหรับสมเด็จพระสังฆราชได้ถูกต้อง
- ก. อาพาธ ข. พระลิขิต
 ค. พระภักตอาหาร ง. ประชวร

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ถ้ามเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาให้รอบคอบก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกตอบ

2. การตอบแบบสอบถาม ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด คำตอบไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

3. การตอบแบบสอบถามวัดเจตคติให้นักเรียนอ่านข้อความในมาตราวัดแต่ละข้อแล้วพิจารณาอย่างรอบคอบจึงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ในข้อใดข้อหนึ่ง จะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นอย่างยิ่ง เพราะข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนอย่างยิ่ง

เห็นด้วย หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากเพราะข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

ไม่แน่ใจ หมายถึง นักเรียนไม่แน่ใจกับข้อความนั้นเพราะข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนน้อย

ไม่เห็นด้วย หมายถึง นักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเพราะข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง นักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นอย่างยิ่ง เพราะข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึกและความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
0	นักเรียนตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่น ✓
00	นักเรียนทำกิจกรรมภาษาไทยตามคำสั่งครูผู้สอนโดยไม่เต็มใจ..... ✓

คำอธิบาย

จากตัวอย่างในข้อ(0) แสดงว่านักเรียนอ่านข้อความแล้วมีความรู้สึกเห็นด้วยกับข้อความนั้น

จากตัวอย่างในข้อ (00) แสดงว่านักเรียนอ่านข้อความนั้นแล้วมีความรู้สึกไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย (20 คำถาม)

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นางสาวพิรุณโปรย สำโรงทอง ผู้สอน

ชื่อ นามสกุล เลขที่..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงที่สุดของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึกและความคิด เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	ข้าพเจ้าเรียนภาษาไทยอย่างมีความสุข
2	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาภาษาไทย
3	ข้าพเจ้าสนุกและตื่นเต้นที่ได้ร่วม กิจกรรมในชั่วโมงเรียนภาษาไทย
4	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการเรียน ภาษาไทยไปใช้เป็นพื้นฐานที่ดีใน การเรียนวิชาอื่น ๆ
5	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะได้รับการฝึก ทักษะภาษาไทย
6	ข้าพเจ้าชอบเรียนวรรณคดีมากขึ้น หลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย
7	ข้าพเจ้าชอบเรียนหลักภาษามากขึ้น หลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย
8	ข้าพเจ้าคิดว่าภาษาไทยมีส่วนช่วยใน การฝึกทักษะด้านกระบวนการคิด
9	ข้าพเจ้าได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นในการเรียน ภาษาไทย
10	ข้าพเจ้าสนใจและรักการอ่านภาษาไทย มากขึ้น
11	ข้าพเจ้ามีพัฒนาการด้านทักษะการเขียน มากขึ้น
12	ข้าพเจ้าได้รับการพัฒนาทักษะด้านการ สื่อสารหลังกิจกรรมการเรียนภาษาไทย
13	ข้าพเจ้าอยากเรียนภาษาไทยทุกวัน
14	ข้าพเจ้าอยากทำกิจกรรมภาษาไทยต่อ ถึงจะหมดเวลาแล้ว
15	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนวิชาภาษาไทย ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในความเป็นไทย มากขึ้น

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึกและความคิด				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนภาษาไทยทำให้มีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์มากขึ้น
17	ข้าพเจ้าคิดว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้แปลกใหม่ น่าสนใจ
18	ข้าพเจ้าคิดว่ากิจกรรมการเรียนภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น
19	ข้าพเจ้าคิดว่ากิจกรรมการเรียนภาษาไทยทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจเรื่องที่เรียนมากขึ้น.....
20	ข้าพเจ้ารู้สึกมีอิสระ เมื่อเรียนภาษาไทย.....

ภาคผนวก ง

- การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา(IOC) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
- การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา(IOC) ของแบบสอบถาม
วัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	-1	1	1	1	0.3	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
21	-1	1	1	1	0.3	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	-1	1	1	1	0.3	ใช้ได้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
21	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
1	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
21	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
22	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่1	คนที่2	คนที่3			
26	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
30	1	1	1	2	1	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

- การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ (E1/E2) กลุ่มทดลอง
- การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ (E1/E2) กลุ่มควบคุม

ตาราง 12 การหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หน่วยที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้								รวม 80 คะแนน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน 30 คะแนน
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
1	8	9	10	9	9	8	10	9	72	26
2	8	7	9	8	9	7	9	8	65	28
3	8	9	9	10	8	10	8	8	70	26
4	8	9	9	8	9	9	10	8	70	24
5	8	7	8	9	8	8	9	9	66	23
6	10	8	8	8	8	8	8	9	67	24
7	8	6	8	9	8	9	7	8	63	27
8	10	9	9	9	8	7	7	8	67	23
9	9	8	8	7	8	9	8	8	65	24
10	8	8	7	8	9	9	10	8	67	25
11	9	9	10	8	8	9	8	9	70	25
12	7	8	8	8	9	9	9	9	67	26
13	9	9	8	7	8	8	9	8	66	24
14	9	10	9	9	10	8	9	9	73	24
15	8	8	8	9	8	9	9	10	69	23
16	8	8	9	8	9	9	9	9	69	26
17	7	8	8	7	9	8	8	8	63	25
18	9	9	7	8	7	8	9	8	65	23

ตาราง 12 (ต่อ)

หน่วยที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้								รวม 80 คะแนน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน 30 คะแนน
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
19	8	6	7	8	9	9	9	7	63	25
20	10	8	10	9	9	10	8	8	72	22
21	10	9	9	9	8	9	9	9	72	24
22	9	9	9	8	10	7	8	8	68	25
23	8	7	8	9	9	9	9	9	68	26
24	8	8	9	8	9	8	7	8	65	24
25	7	7	9	9	9	8	8	8	65	26
26	9	9	9	10	8	8	10	8	71	24
27	7	8	8	9	7	8	8	9	64	22
28	9	9	8	7	9	9	8	8	67	26
29	8	8	9	10	9	9	9	10	72	28
30	9	9	10	10	7	9	9	9	72	26
31	8	9	9	10	8	8	8	8	68	24
32	8	8	8	9	9	8	9	10	70	23
33	8	8	9	10	9	9	9	9	71	24
34	8	8	9	8	9	8	9	10	69	27
35	8	8	9	9	9	9	9	9	70	23
36	8	8	9	10	9	9	9	10	72	24

ตาราง 12 (ต่อ)

หน่วยที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้								รวม 80 คะแนน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน 30 คะแนน
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
37	8	8	9	8	9	10	9	9	70	25
38	8	7	8	9	10	9	8	10	69	25
39	8	8	9	10	9	8	9	8	69	26
40	9	8	9	7	9	8	9	8	67	24
Σ	334	326	345	345	345	341	346	345	2,727	969
ค่า E1	-	-	-	-	-	-	-	-	85.22	-
ค่า E2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80.75

$$E1 / E2 = 85.22 / 80.75$$

ตาราง 13 แสดงการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

หน่วยที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้								รวม 80 คะแนน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน 30 คะแนน
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
1	8	8	7	8	8	8	8	8	63	27
2	7	7	8	8	6	7	8	6	57	22
3	8	8	9	7	8	7	8	8	62	20
4	8	8	7	8	8	6	8	8	61	27
5	8	7	6	7	8	8	8	8	60	21
6	9	8	8	8	8	8	8	7	64	19
7	8	8	8	7	8	9	7	7	62	24
8	7	8	6	8	8	7	7	8	59	22
9	8	8	8	7	8	8	8	8	63	28
10	8	8	7	8	8	7	8	8	62	26
11	9	9	6	8	8	7	8	9	64	22
12	7	7	6	7	8	8	7	8	61	22
13	9	9	8	9	8	8	9	8	61	25
14	8	7	8	8	7	8	9	9	64	28
15	8	8	8	5	8	9	9	8	63	24
16	8	8	9	8	9	9	9	9	69	26
17	8	8	8	7	9	8	8	8	64	25
18	9	9	7	8	7	8	9	8	65	25

ตาราง 13 (ต่อ)

หน่วยที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้								รวม 80 คะแนน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน 30 คะแนน
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
19	8	7	8	8	9	9	9	7	64	28
20	8	8	6	9	9	8	8	8	64	22
21	8	8	8	9	8	8	6	6	61	28
22	9	7	9	8	8	7	8	8	64	24
23	8	7	8	8	6	7	9	9	62	26
24	8	8	8	8	9	8	7	8	64	22
25	7	7	9	6	8	8	8	8	61	22
26	9	8	8	6	8	8	7	8	62	28
27	8	8	8	9	8	8	8	9	66	24
28	9	9	8	8	9	9	8	8	68	23
29	8	8	9	9	9	8	8	10	69	27
30	9	7	8	8	9	9	8	9	62	22
31	8	8	9	8	8	8	8	8	63	25
32	8	8	8	8	9	7	9	8	64	25
33	8	8	8	9	8	8	8	9	66	23
34	9	9	8	9	9	9	8	8	69	26
35	8	8	9	6	9	8	8	10	66	23
36	9	8	8	8	8	9	8	9	61	22
37	8	8	9	8	8	8	8	8	63	22

ตาราง 13 (ต่อ)

หน่วยที่ นักเรียน	คะแนนการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนรู้								รวม 80 คะแนน	คะแนนทดสอบ หลังเรียน 30 คะแนน
	1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	7 (10)	8 (10)		
38	8	8	8	8	9	8	9	8	64	26
39	8	8	8	9	9	8	8	9	67	25
40	9	9	8	8	9	9	8	8	68	23
Σ	323	319	313	323	328	319	322	326	2,573	969
ค่า E1	-	-	-	-	-	-	-	-	80.41	-
ค่า E2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80.75

$$E1 / E2 = 80.41 / 80.75$$

ภาคผนวก จ

- คะแนนก่อนเรียน หลังเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- คะแนนก่อนเรียน หลังเรียน แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย

ตาราง 14 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง
1	18	26	8	21	18	24	6
2	17	28	11	22	17	25	8
3	19	26	7	23	19	26	7
4	18	24	6	24	18	24	6
5	18	23	5	25	14	26	12
6	18	24	6	26	15	24	9
7	19	27	8	27	17	22	5
8	16	23	7	28	15	26	11
9	15	24	9	29	15	28	13
10	17	25	8	30	18	26	8
11	16	25	9	31	17	24	7
12	16	26	10	32	18	23	5
13	19	24	5	33	16	24	8
14	20	24	4	34	19	27	8
15	21	23	2	35	18	23	5
16	19	26	7	36	15	24	9
17	19	25	6	37	15	25	10
18	18	23	5	38	17	25	8
19	19	25	6	39	16	26	10
20	17	22	5	40	17	24	7
				ΣX	693	969	-
				\bar{X}	17.33	24.73	-
				ΣD	-	-	296
				MD	-	-	7.40

ตาราง 15 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง
1	18	27	9	21	17	28	11
2	18	22	4	22	15	24	9
3	16	20	4	23	18	26	9
4	12	27	15	24	14	22	8
5	12	21	9	25	14	22	6
6	14	19	11	26	18	28	10
7	18	24	6	27	15	24	9
8	18	22	4	28	16	23	7
9	19	28	9	29	18	27	9
10	19	26	7	30	16	22	6
11	16	22	6	31	17	25	8
12	18	22	4	32	18	25	8
13	17	25	8	33	18	23	5
14	19	28	9	34	19	26	7
15	18	24	6	35	18	23	5
16	18	26	6	36	17	22	5
17	19	25	6	37	16	22	6
18	19	25	6	38	15	26	11
19	20	28	8	39	18	25	7
20	16	22	6	40	17	23	6
				ΣX	662	969	-
				\bar{X}	16.95	24.23	-
				ΣD	-	-	291
				MD	-	-	7.28

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพิรุณโปรย สำโรงทอง
วันเดือนปีเกิด	18 ธันวาคม 2503
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลราชวิถี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	131 ม.9 ซอยสัมพันธ์ 2 ถนนสุขุมวิท แขวงสำโรงเหนือ เขตเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ 10270 โทรศัพท์ 0818157965
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา 75 หมู่ 9 ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10270 โทร 02-3613719-20
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2526	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
พ.ศ. 2554	การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร